

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เอกสารวิชาการ

เรื่อง การศึกษาเชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์
ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ

กรณีศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีน

และสหรัฐอเมริกา

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

เอกสารทางวิชาการ เรื่อง การศึกษาเชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ความมั่นคงของ
ประเทศมหาอำนาจ : กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา
พิมพ์ครั้งที่ ๑ - กรุงเทพฯ จำนวน ๕๐๐ เล่ม ISSN ๐๘๕๘-๘๗๕๑ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕๐ หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๗

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้อำนวยการ	: พลตรี อภิศักดิ์	สมบัติเจริญนนท์
รองผู้อำนวยการ	: พันเอก กิตติ	คงสมบัติ
	: พันเอก อรรคเดช	ประทีปอุษานนท์
หัวหน้าโครงการ	: พันเอก นิรุจ	ดวงปัญญา
รองหัวหน้าโครงการ	: นาวาอากาศเอกหญิง	จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ
	: พันเอก สุทัศน์	คร่ำในเมือง
นักวิจัย	: นางสาว ชญานิสสา	รัตสุทธิกุล
คณะวิจัย	: เรือโทหญิง นันทิยา	ทองคณารักษ์
	นางสาว ธราทิพย์	กัลยาณมิตร
พิสูจน์อักษร	: พันตรีหญิง เฉลียว	เหมหงษ์
	จำเอก สามภพ	ศรีอักษร
	จำอากาศโท ชาญชัย	วังวงศ์
	นาง ชุตินธร	เหมแก้ว
	นาง กัญจนีพร	มหาวรากร

จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕ เว็บไซต์ www.sscthailand.org

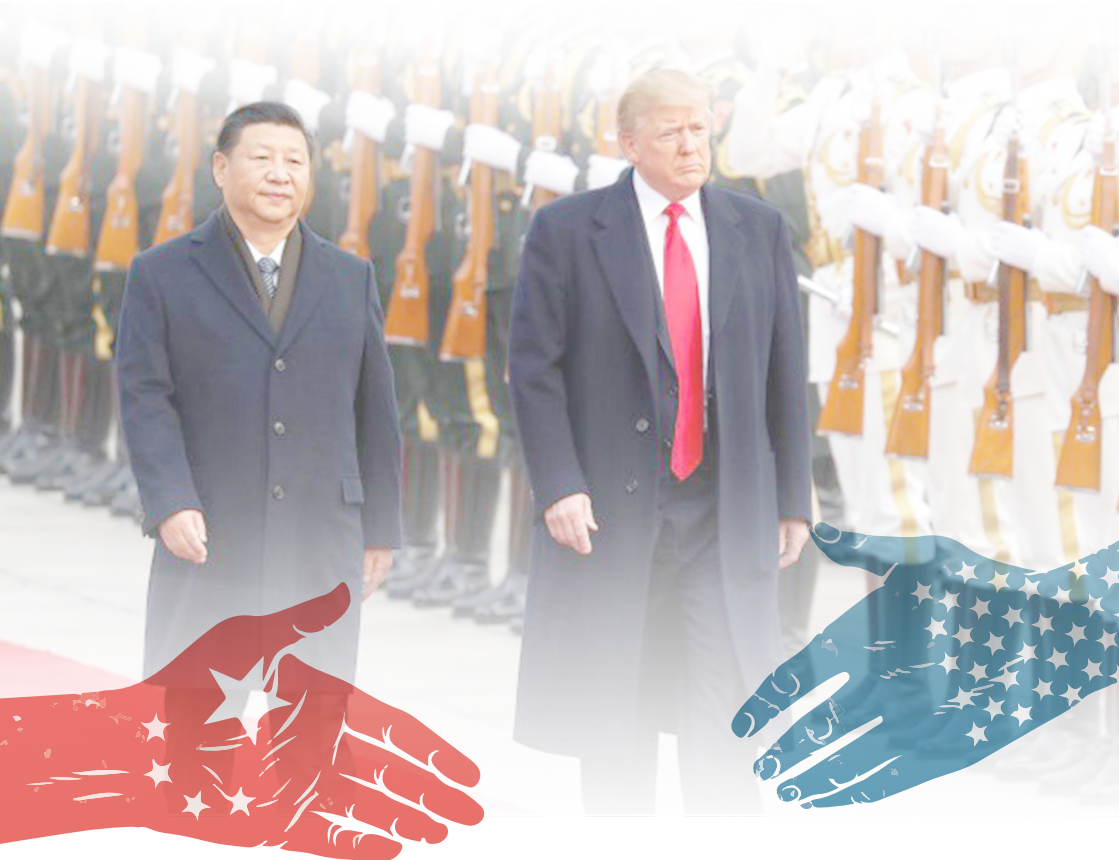
เอกสารวิชาการ

เรื่อง การศึกษาเชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์
ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ

กรณีศึกษา

สาธารณรัฐประชาชนจีน

และสหรัฐอเมริกา

คำนำ

ในอนาคตสถานะแวดล้อมของระบบการเมืองโลกจะแปรเปลี่ยนเป็นหลายขั้วอำนาจมากขึ้น และมีมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นตัวแสดงหลัก โดยเฉพาะระหว่างจีนและสหรัฐฯ ซึ่งจีนได้มีแนวทางการบริหารประเทศแบบเปิดกว้าง (opening-up) และพร้อมร่วมมือในทุกด้านแบบทุกฝ่ายได้ประโยชน์ ขณะที่สหรัฐฯ มุ่งเน้นการรักษาผลประโยชน์ให้กับประชาชนชาวอเมริกันก่อนเหนือสิ่งอื่นใด และไม่ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกับประเทศพันธมิตร แต่ต้องอยู่บนเงื่อนไขที่เป็นประโยชน์กับสหรัฐฯ

ในการนี้ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์จึงได้จัดทำเอกสารวิชาการด้านความมั่นคง เรื่อง “การศึกษาเชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมหาอำนาจ : กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา” โดยได้รวบรวมเนื้อหาอันประกอบไปด้วย ความมั่นคงแห่งชาติ ความมั่นคงระหว่างประเทศ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ และ (ร่าง) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติของไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังได้ศึกษายุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) และ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของทั้งสองยุทธศาสตร์ภายใต้องค์ประกอบของยุทธศาสตร์ รวมถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับประเทศไทยจากยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจทั้งสองประเทศ ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับกองทัพไทย ในการเตรียมพร้อมรับมือกับบทบาทและจุดยืนของมหาอำนาจทั้งสอง เพื่อให้หน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปดำเนินการกำหนดเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงาน เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติของกองทัพไทยในการตอบสนองต่อภารกิจป้องกันประเทศและคงไว้ซึ่งการรักษาผลประโยชน์ของชาติต่อไป

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คำนำ	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๓
๑.๒ วัตถุประสงค์การศึกษา	๖
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๖
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา	๗
๑.๕ กรอบการศึกษา	๙
๑.๖ ผลที่ได้รับจากการศึกษา	๑๐
ส่วนที่ ๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๒.๑ ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security)	๑๓
๒.๒ แนวคิดเรื่องความร่วมมือเพื่อความมั่นคงระหว่างประเทศ	๑๕
๒.๓ ยุทธศาสตร์ ตัวแบบพื้นฐาน และองค์ประกอบในการ จัดทำยุทธศาสตร์	๑๘
๒.๔ (ร่าง) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แห่งชาติของไทย (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๒๙
ส่วนที่ ๓ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ	๓๓
๓.๑ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)	๓๖
๓.๑.๑ ระบบการเมืองของจีนต่อการกำหนด นโยบายความมั่นคง	๓๗
๓.๑.๒ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของผู้นำจีนรุ่นที่ ๕	๔๒
๓.๑.๓ กรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคง ระยะ ๓๐ ปี (ปีค.ศ. ๒๐๒๐ – ๒๐๕๐)	๔๙

๓.๒ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)	๕๙
(National Security Strategy : December 2017)	
๓.๒.๑ การตรวจสอบสถานะแวดล้อมความมั่นคง ของสหรัฐอเมริกา	๖๑
๓.๒.๒ กรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๑๗)	๖๒
ส่วนที่ ๔ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ความมั่นคงของ ประเทศมหาอำนาจ : กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐอเมริกา	๗๑
๔.๑ กรณีเปรียบเทียบยุทธศาสตร์มหาอำนาจในบริบท ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีน VS สหรัฐอเมริกา	๗๓
๔.๒ ผลกระทบของยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ	๙๖
๔.๒.๑ ระดับโลก	๙๗
๔.๒.๒ ระดับภูมิภาค	๑๐๐
๔.๒.๓ ประเทศไทย	๑๐๓
ส่วนที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๑๐๙
๕.๑ บทสรุป	๑๑๑
๕.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๑๓
บรรณานุกรม	๑๑๕
ภาคผนวก	๑๒๓

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑ แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์ ตามตัวแบบ Bartlett Model	๒๐
๒ แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์ ตามตัวแบบ Lloyd Model	๒๒
๓ ลำดับชั้นของยุทธศาสตร์	๒๓
๔ ความเชื่อมโยงนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) (ด้านความมั่นคง) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๓๑
๕ ผู้นำจีนทั้ง ๕ รุ่น กับธรรมนูญของพรรคคอมมิวนิสต์ (Communist Party of China Charter)	๔๐
๖ โครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติสมัยที่ ๑๙	๔๑

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑	๗๔
๒	๗๘
๓	๘๖
๔	๑๐๘

๑ เปรียบเทียบผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) ๗๔
 วิสัยทัศน์ (Vision) เป้าหมาย (Goals) และวัตถุประสงค์
 ความมั่นคงแห่งชาติ (National Objectives) หรือจุดมุ่งหมาย
 ทางยุทธศาสตร์ (Strategic End) ของประเทศสาธารณรัฐ
 ประชาชนจีน และสหรัฐฯ

๒ เปรียบเทียบกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๗๘
 (Strategic Way) ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
 และสหรัฐฯ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศของประเทศ
 สาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐฯ

๓ เปรียบเทียบกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Strategic Mean) ๘๖
 หรือ เครื่องมือในการดำเนินนโยบายเพื่อใช้ในการบริหารประเทศ
 ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐฯ

๔ สรุปผลกระทบยุทธศาสตร์มหาอำนาจระหว่างจีน vs สหรัฐฯ ๑๐๘
 ประจำปี 2018 ในบริบทความมั่นคงระดับโลก ระดับภูมิภาค
 และประเทศไทย ภายใต้กรอบ DIME Model

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและซับซ้อน เป็นไปตามกระแสในยุคโลกาภิวัตน์ จึงทำให้มีการขับเคลื่อนในลักษณะที่มีความเชื่อมโยงถึงกัน และส่งผลกระทบต่อถึงกันอย่างต่อเนื่องในหลากหลายมิติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งยังทวีความรุนแรง จนมีอาจใช้พรมแดนเป็นเส้นแบ่งเขต^๑

เมื่อเป็นเช่นนี้ ประเทศมหาอำนาจจึงเป็นที่น่าจับตามอง และมีบทบาทบนเวทีโลกเป็นอย่างมาก รวมถึงการแข่งขันกันมีอิทธิพลกันในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมากขึ้น โดยเฉพาะระหว่างจีนและสหรัฐฯ ซึ่งทั้งสองมหาอำนาจได้มีการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศที่แตกต่างกัน โดยในส่วนของ**รัฐบาลจีน**^๒ ภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างสมบูรณ์ ตามแนวคิดสังคมนิยมที่มีความทันสมัยอันมีเอกลักษณ์ในแบบของจีนสำหรับยุคใหม่ (Socialist Modernization) มีเป้าหมายให้บรรลุผลภายในปี ๒๐๕๐ ซึ่งถือเป็นการสานต่อความฝันของจีน (Chinese Dream of National Rejuvenation) โดยยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” (One Country Two System) และ “หลักการจีนเดียว”

^๑ อารีย์ นัยพินิจ ภัทรพงษ์ เกริกสกุล และธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (๒๕๕๗). การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๕๗ (๓), ๑ - ๑๑.

^๒ Xi Jinping. (2018). Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era. Retrieved January 26, 2018, from http://www.xinhuanet.com/english/download/Xi_Jinping's_report_at_19th_CPC_National_Congress.pdf, pp 1 - 5.

(One China Principle) ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางการพัฒนาประเทศดังกล่าว ประกอบด้วย ๑๔ ประการ ได้แก่ (๑) ยืนหยัดการนำของพรรคคอมมิวนิสต์ในทุกมิติ (๒) พรรคคอมมิวนิสต์ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (๓) ยืนหยัดการปฏิรูปให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (๔) ใช้แนวคิดการพัฒนาใหม่ที่เน้นวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โปร่งใส และกระจายประโยชน์ (๕) ยืนหยัดสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน ซึ่งมีประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ (๖) ปกครองจีนด้วยการยึดมั่นในกฎหมาย (๗) ปลุกฝังค่านิยมสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน (๘) การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา (๙) การพัฒนาต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๑๐) เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการทหาร (๑๑) กองทัพต้องอยู่ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน (๑๒) ยึดหยัดแนวคิดหนึ่งประเทศ สองระบบ และเดินหน้ารวมชาติกับไต้หวันในอนาคต (๑๓) ร่วมสร้างสังคมโลกที่สันติและมีจุดหมายร่วมกัน และ (๑๔) บังคับใช้วินัยพรรคอย่างเคร่งครัด

ในขณะที่**รัฐบาลสหรัฐฯ**^๗ นั้นอยู่ภายใต้การนำของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ที่มีความมุ่งมั่นดำเนินงานตามนโยบายตามกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ของสหรัฐฯ (๒๐๑๗) ในหลักการ “อเมริกาต้องมาก่อน” (America First) ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และความมั่นคง โดยระบุแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ประกอบด้วยเสาหลัก ๔ ประการ ได้แก่ (๑) การปกป้องแผ่นดินสหรัฐฯ (๒) การปกป้องผลประโยชน์ของสหรัฐฯ (๓) การรักษาสันติภาพ และ (๔) การขยายอิทธิพลของสหรัฐฯ ไปยังส่วนต่างๆ ของโลก สำหรับความท้าทายที่สหรัฐฯ กำลังเผชิญนั้น ยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเด็น อันได้แก่ (๑) มหาอำนาจใหม่ของโลก เช่น จีน และรัสเซีย ที่กำลังพยายามจัดระเบียบโลกขึ้นมาใหม่ ทั้งทางด้านทหารและเศรษฐกิจ โดยเชื่อว่าจะส่งผลกระทบต่อ

^๗ Donald J. Trump. (2017). National Security Strategy of the United States of America. Retrieved January 26, 2018, from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>, pp 1-4.

ผลประโยชน์ของสหรัฐฯ (๒) สหรัฐฯ มีความกังวลกับอิหร่านและเกาหลีเหนือในการพยายามจัดหาอาวุธที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูง ทำให้ความมั่นคงโลกเกิดความสั่นคลอนได้ และ (๓) ขบวนการก่อการร้ายและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ

ดังจะเห็นได้ว่า ทิศทางในการบริหารประเทศของทั้งสองมหาอำนาจมีความแตกต่างกัน โดยในภาพรวมของจีนได้มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภายในและนอกประเทศไปพร้อมกัน โดยมีการใช้นโยบายที่เปิดกว้าง ส่งเสริมการลงทุนไปยังตลาดโลกอย่างเต็มที่ ขณะที่สหรัฐฯ มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้กับประชาชนอเมริกาเหนือสิ่งอื่นใด แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกับประเทศพันธมิตร บนเงื่อนไขที่ว่าตราบใดที่ประเทศเหล่านั้นทำตามข้อตกลงที่เป็นประโยชน์กับสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม การที่สหรัฐฯ มุ่งที่จะรักษาผลประโยชน์จนเกินไป อาจทำให้ไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมมากนักในเวทีระหว่างประเทศ จึงอาจทำให้บทบาทของสหรัฐฯ ในเวทีโลกอ่อนแอลงได้ สำหรับประเทศไทยในฐานะเป็นส่วนที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาค และมีส่วนได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาเรียนรู้ และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและเป็นระบบ เพื่อประมวลผลให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติและภูมิภาคต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศที่เป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงและคลังสมองของกองทัพไทย ทำหน้าที่ในการผลิตเอกสารทางวิชาการด้านความมั่นคง ได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเชิงเปรียบเทียบในเรื่อง “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ : กรณีศึกษา สาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา” เพื่อนำไปใช้ในการเตรียมเป็นข้อมูลให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกับกองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นแนวทางในการกำหนดท่าทีของประเทศไทยที่จะมีต่อประเทศมหาอำนาจได้ และเป็นการเตรียมพร้อมรับมือกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์การศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ความมั่นคงของจีนและสหรัฐฯ ภายใต้โครงสร้างของยุทธศาสตร์

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาผลกระทบจากยุทธศาสตร์ความมั่นคงของจีนและสหรัฐฯ อันจะเกิดขึ้นกับประเทศไทยในอนาคต

๑.๒.๓ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับกองทัพไทย ในการเตรียมพร้อมรับมือกับบทบาทและจุดยืนของมหาอำนาจทั้งสอง อันจะเป็นการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างสมดุล

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

การจัดทำเอกสารทางวิชาการ ในเรื่อง “การศึกษาเชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ : กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา” มีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา : เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050 & National Security Strategy : December 2017) โดยเอกสารทางวิชาการฉบับนี้ ได้แบ่งการนำเสนอเนื้อหาเป็น ๕ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ : บทนำ ประกอบด้วย การนำเสนอที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการศึกษา ขอบเขตการศึกษา กรอบแนวคิด และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ส่วนที่ ๒ : เอกสารทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ทฤษฎีหลักการของความมั่นคง องค์ประกอบที่สำคัญของยุทธศาสตร์ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติของไทย

ส่วนที่ ๓ : ยุทธศาสตร์มหาอำนาจในบริบทความมั่นคง : สาธารณรัฐประชาชนจีน VS สหรัฐอเมริกา ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสาธารณรัฐ

ประชาชนจีน ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสหรัฐอเมริกา การสรุปวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของมหาอำนาจทั้ง ๒ ประเทศ ภายใต้องค์ประกอบของการจัดทำยุทธศาสตร์

ส่วนที่ ๔ : ผลกระทบของยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ ภายใต้กรอบ DIME Model ประกอบด้วย ประเด็นสำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคงฉบับปัจจุบันภายใต้กรอบการพิจารณาปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์แบบ DIME Model Diplomacy (D), Information (I), Military (M) และ Economics (E)

ส่วนที่ ๕ : สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร : เป็นการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์มหาอำนาจในระดับประเทศ ได้แก่ (๑) ผู้แทนจากกระทรวงต่างประเทศ (๒) ผู้แทนจากสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (๓) ผู้แทนจากภาคส่วนของกองทัพไทย และ (๔) ผู้แทนจากภาคส่วนวิชาการ

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา : การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลารวมทั้งสิ้น ๖ เดือน ระหว่างเดือน มกราคม ๒๕๖๑ ถึง มิถุนายน ๒๕๖๑

๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑.๔.๑ เอกสารทางวิชาการฉบับนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) ๒ ส่วน ดังนี้

(๑) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงจากทุกภาคส่วน โดยดำเนินงานผ่านกลไกการจัดสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ที่ทางศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๓/๖๑ เรื่อง ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา : ผลกระทบต่อโลก ภูมิภาค และไทย เมื่อวันที่ ๒ พ.ค.๖๑ เวลา ๐๙๐๐ – ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท. โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่ (๑) พ.อ. ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล

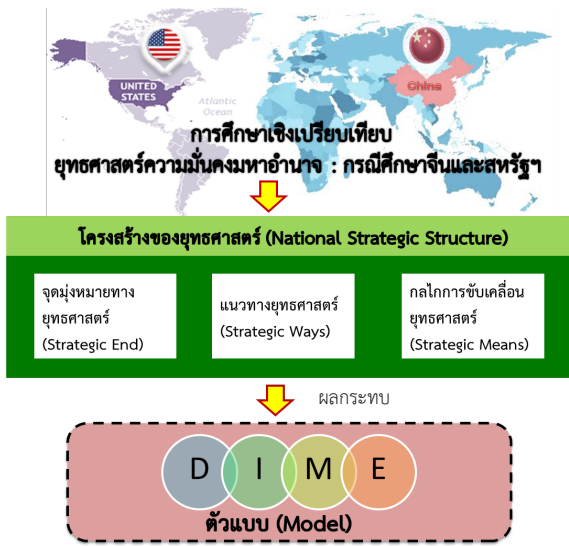
นปก.สปท. (๒) นายทรงพล จุงพันธ์ นักการข่าวปฏิบัติการ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ และ (๓) ดร. พัชรินรุจา จันทโรนานนท์ อาจารย์ประจำคณะพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อมสาขาการเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ส่วนวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของสหรัฐอเมริกา จำนวน ๔ ท่าน ได้แก่ (๑) ศ.ดร. ประภัสสร เทพชาตรี นายกสมาคมอเมริกาศึกษา ในประเทศไทย (๒) นายวิชชุ เวชชาชีวะ รองอธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ (๓) พ.อ.ดร. ศรัณยู วิริยเวชกุล รองผู้อำนวยการ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน กระทรวงการคลัง และ (๔) นางสาวภานุช เพ็องฟู นักการข่าวปฏิบัติการ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ วิทยากรได้บรรยายภาพรวม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และข้อคิดเห็น เพื่อให้ นักวิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดต่อประเทศต่างๆ ในภูมิภาค รวมถึงไทยที่เป็นไปในลักษณะที่สะท้อนต่อกันเป็นลูกโซ่ ผ่านการระดมความคิดเห็น (Brainstorm) ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิที่เป็นแนวความคิด ข้อคิดเห็น รวมไปถึงข้อเสนอแนะจากบุคลากร หน่วยงาน และเครือข่าย สำคัญทางยุทธศาสตร์ และความมั่นคง ตลอดจนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) จากผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์มหาอำนาจในระดับประเทศและกองทัพไทย

(๒) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ทุติยภูมิจากเอกสารวิชาการ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สรุปรการประชุมสัมมนา และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น

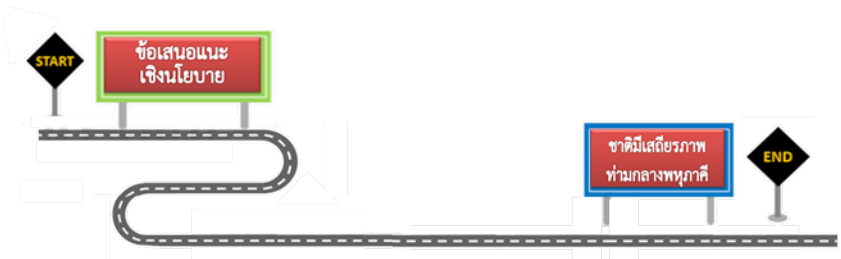
๑.๔.๒ วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา (Analysis and Conclusion) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในระดับปฐมภูมิและ ทุติยภูมิ แล้วนำมาสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่าง ของยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐฯ โดยวิเคราะห์ ตามองค์ประกอบของการจัดทำยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ผลประโยชน์แห่งชาติหรือ

จุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic End) (๒) กรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ (Strategic Ways) และ (๓) กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Strategic Means) โดยวิเคราะห์ผลกระทบยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจภายใต้กรอบตัวแบบ DIME Model

๑.๕ กรอบการศึกษา

กองทัพไทยสามารถ นำไปใช้ในการกำหนดท่าทีเพื่อรักษาคุณภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสองประเทศมหาอำนาจได้อย่างสมดุล

๑.๖ ผลที่ได้รับจากการศึกษา

๑.๖.๑ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีฐานข้อมูล “คลังข้อมูลทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ (National Security Strategy Repository)” สำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์ต่อไป และยังเป็นคลังความรู้ให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปได้

๑.๖.๒ กองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการกำหนดท่าทีของประเทศไทย และสามารถนำไปกำหนดเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยในอนาคต

ส่วนที่ ๒

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๒

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเพื่อดำรงไว้ซึ่งความอยู่รอดของประเทศชาติโดยมีฐานความคิดว่าความมั่นคงแห่งชาติมิได้ขึ้นกับความมั่นคงด้านการทหารเพียงเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับประชาชนในชาติ ดังความที่ว่า

“...ประเทศชาตินั้น ประกอบด้วย ผืนแผ่นดินกับประชาชน และผืนแผ่นดินนั้นเป็นที่เกิด ที่อาศัย ที่อำนวยประโยชน์สุข ความมั่นคง ร่มเย็นแก่ประชาชน ให้สามารถรวมกันอยู่เป็นปึกแผ่นเป็นชาติได้ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ จึงมิได้อยู่ที่การปกป้องรักษาผืนแผ่นดินไว้ด้วยแสนยานุภาพแต่เพียงอย่างเดียว หากจำเป็นที่ประชาชนจะต้องมีความวัฒนาผาสุก ปราศจากทุกข์ยากเข็ญ ด้วย”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์
เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๔
ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า พระราชวังดุสิต
กรุงเทพมหานคร

๒.๑ ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security)

ในอดีตความมั่นคงแห่งชาติมักจะขึ้นอยู่กับการกำลัງอำนาจทางทหารเป็นสำคัญ คือ การรุกรานด้วยกำลังทหารที่เหนือกว่าเพื่อต้องการยึดหรือบังคับประเทศอื่นให้ปฏิบัติตามความต้องการ แต่ในปัจจุบันสถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก หลังจากการสิ้นสุดยุคสงครามเย็นเกิดการก่อตัวของโลกหลายขั้ว (Multi-polar

World)^๔ มีการพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นและต่างต้องเผชิญปัญหาภัยคุกคามที่ล้วนส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงร่วมกัน ทั้งรูปแบบภัยคุกคามดั้งเดิม (Traditional Threats) ได้แก่ ความขัดแย้งต่างๆ ในทะเลจีนใต้ และคาบสมุทรเกาหลี และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threats) ที่ประสบเหมือนกันทั่วโลก เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การไม่มีธรรมาภิบาล ประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์ ความไม่มั่นคงทางพลังงานและอาหาร ภัยพิบัติโรคระบาด การก่อการร้ายข้ามชาติ ยาเสพติดข้ามชาติ ภาวะโลกร้อน ปัญหาหมอกควันข้ามแดน อาชญากรรมทางไซเบอร์ การประมงผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ การสะสมอาวุธนิวเคลียร์ การอพยพแบบไม่ปกติ สังคมผู้สูงอายุ เป็นต้น^๕ นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงก็ไม่ได้ถูกจำกัดเฉพาะภาครัฐหรือผู้แสดงที่เป็นรัฐ (State Actors) ยังมีตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Non-State Actors) เช่น องค์กรเอกชน (เช่น International Olympic Committee : IOC) องค์กรระหว่างประเทศ (เช่น The United Nation : UN) และองค์กรระดับภูมิภาค (เช่น ASEAN) ซึ่งมีบทบาทต่อความมั่นคงของรัฐหนึ่งๆ ในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ที่มีผลต่อการกำหนดท่าทีและการแสดงออกของประเทศนั้นๆ บนเวทีโลก^๖ ทำให้การรักษาสมดุลด้านความมั่นคงจึงเป็นไปได้ยากในปัจจุบัน ฉะนั้น เพื่อให้รัฐ /ชาติเกิดความมั่นคง ดำรงความอยู่รอด มีเสรีภาพในการมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของตนมีอิสระต่อแรงกดดันต่างๆ มีความมั่นคงปลอดภัย และมีความสุขสมบูรณ์ การดำเนินการดังกล่าวก็ย่อมต้องพึ่งพาพลังกำลังระดับชาติที่เรียกว่า **พลังอำนาจแห่งชาติ (National Power)**

^๔ วิชัย ชูเชิด. (๒๕๔๗). ทฤษฎีแนวความคิด และความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.geo_cities.ws/wichai_chucherd/securitytheory.html. หน้า ๑-๘.

^๕ ปณิธาน วัฒนายากร. (๒๕๖๐). ภูมิทัศน์ทางยุทธศาสตร์ใหม่ของภูมิภาคและของไทย. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรนายพลของกองทัพไทยรุ่นที่ ๔๑. ณ ห้องเรียนรวม วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรกรุงเทพฯ. หน้า ๔ - ๑๑.

^๖ ชวลิต ประนะดิษฐ์นวกุล. (ม.ป.ป.). ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก <https://www.scribd.com/document/356812518>. หน้า ๑.

ที่แสดงถึงความเข้มแข็งของชาติมีอยู่หลายด้านด้วยกัน ได้แก่ พลังอำนาจด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพิทักษ์รักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความต้องการ หรือที่เรียกว่า ผลประโยชน์ของชาติ (National Interests) ไว้ให้ได้เพื่อความดำรงอยู่ของรัฐต่อไป

โดยสรุป การศึกษาเรื่องความมั่นคงแห่งชาติจึงมีความเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ประกอบไปด้วยพลังอำนาจของชาติที่ครอบคลุมในทุกองค์ประกอบอันประกอบด้วยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควบคู่กันไปกับการทหารทั้งในยามปกติและยามสงคราม เพื่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติ การดำรงอยู่ของประชาชนในชาติให้ปกติสุข คงไว้ซึ่งอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน ทั้งนี้ ความมั่นคงของชาติจึงเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า และคนในสังคมอยู่ดีมีสุข ตลอดจนมีภูมิคุ้มกันพร้อมที่จะเผชิญและสามารถบริหารจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ แนวคิดเรื่องความร่วมมือเพื่อความมั่นคงระหว่างประเทศ

ในปัจจุบันภัยคุกคามต่อความมั่นคงนั้นมีหลายรูปแบบ ทั้งที่มาจากระบบการเงินของโลก ภาวะโลกร้อน ปัญหาสิทธิมนุษยชน การแพร่กระจายของอาวุธ มีแสนยานุภาพทำลายล้างที่สูง การถูกบังคับให้ย้ายถิ่นฐานของผู้คน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกินกว่าประเทศใดประเทศหนึ่งจะสามารถแก้ปัญหาเองได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันของนานาชาติ ยกตัวอย่างเช่น การที่ประชาคมนานาชาติเข้าไปแทรกแซงทางด้านมนุษยธรรมในอิรัก โซมาเลีย และบอสเนีย เป็นต้น นักวิจัยจึงได้นำแนวความคิดนี้มาพิจารณาเพื่อให้มีความเข้าใจถึงความมั่นคงได้ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย (๑) ความมั่นคงร่วม (Collective Security) (๒) ความมั่นคงสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Security) (๓) ความมั่นคงสามัญ

(Common Security) และ (๔) ความร่วมมือด้านความมั่นคง (Cooperative Security) ดังรายละเอียดต่อไปนี้^๗

(๑) ความมั่นคงร่วม (Collective Security) เป็นแนวคิดหรือนโยบาย โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านสงครามและการทหารเป็นหลักมากกว่าความสำคัญด้านอื่น ซึ่งลักษณะของความมั่นคงร่วมนี้ได้เกิดขึ้นหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ หลายชาติบอบช้ำจากสงคราม จึงพยายามให้โลกมีความสงบสุข มีสันติภาพด้วยการผลักดันให้มีกฎเกณฑ์ เพื่อป้องกันและลงโทษประเทศที่ก่อสงคราม ทำให้หลายประเทศได้ร่วมกันจัดตั้งองค์สันติบาติชาติ (League of Nations) เพื่อดำเนินการในการจัดการระบียบดังกล่าว อย่างไรก็ตาม องค์สันติบาติชาติประสบความล้มเหลว ในที่สุด ความมั่นคงนี้ได้ถูกจัดเป็นความมั่นคงในระดับภูมิภาค และระดับโลก (Regional Security and International Security)

(๒) ความมั่นคงสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Security) เป็นแนวคิดหรือนโยบายที่มุ่งเน้นพัฒนาพลังอำนาจของชาติทุกด้านให้มีความสมดุล โดยกล่าวถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ การทูต และการเมือง เป็นต้น โดยการพัฒนาต้องไปพร้อมกัน และเท่าเทียมกัน เพื่อไม่ให้ประเทศขาดความพร้อมในการป้องกันประเทศ อันนำไปสู่การสูญเสียเอกราชในที่สุด จะเห็นได้ว่า ความมั่นคงนี้มุ่งผลประโยชน์ชาติตนเป็นหลัก และพิจารณาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประเทศชาติจึงสามารถจัดได้ว่าเป็นความมั่นคงในระดับประเทศ (National Security) อย่างไรก็ตามได้มีการผลักดันให้ความมั่นคงนี้สามารถนำมาใช้ในระดับภูมิภาค (Regional Security) ได้ด้วยอีกเช่นกัน

(๓) ความมั่นคงสามัญ (Common Security) เป็นแนวคิดหรือนโยบาย ที่เป็นการพยายามไม่ใช้กำลังทางทหารมาเป็นตัวตัดสิน แต่พยายามสร้างเครื่องมือ

^๗ วิชัย ชูเชิด. (๒๕๔๗). วิวัฒนาการแนวความคิด ระดับ และองค์ประกอบความมั่นคง. ค้นเมื่อ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.geocities.ws/wichai_chucherd/securityconcept.html. หน้า ๑ - ๔.

อื่น เช่น องค์กร หรือ กฎเกณฑ์ และข้อตกลงร่วมกันในการลดอาวุธมาเป็นเครื่องมือทดแทนกำลังทหารขึ้นไป ที่การสร้างความมั่นคงในระดับภูมิภาคด้วยความมั่นคงนี้มีความชัดเจนที่ได้เน้นไปที่ความมั่นคงในภูมิภาค (Regional Security) เป็นหลัก

(๔) **ความมั่นคงร่วมมือ (Cooperative Security)** เป็นแนวคิดหรือนโยบายแบบผสมผสานแนวคิดความมั่นคงแบบสามัญ และความมั่นคงสมบูรณ์แบบ จะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป มีความอ่อนตัว และประนีประนอมกว่าความมั่นคงสามัญ ซึ่งความร่วมมือที่เกิดขึ้นมักอยู่ในรูปแบบที่เป็นพหุภาคี ทั้งนี้ จึงจัดได้ว่าเป็นความมั่นคงในระดับภูมิภาค (Regional Security) และพยายามที่จะทำให้เกิดความมั่นคงในระดับโลก (International Security)

โดยสรุป แนวคิดเรื่องความร่วมมือเพื่อความมั่นคงระหว่างประเทศที่ได้เกิดขึ้นนี้ ต่างอยู่บนเงื่อนไขของการอยู่รอดปลอดภัยของทั้งประชาชนและประเทศชาติของตน ในขณะเดียวกัน การจะทำให้ประเทศแต่ละประเทศเกิดความมั่นคงได้นั้น ทุกประเทศส่วนใหญ่จะต้องสร้างกลไกในการรวมกลุ่มประเทศในภูมิภาคเพื่อสร้างความมั่นคงให้แต่ละประเทศให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยจุดแข็งของแต่ละประเทศส่งเสริมซึ่งกันและกัน ดังนั้น ความมั่นคงของแต่ละประเทศจะเกิดขึ้นได้ ความมั่นคงในระดับภูมิภาค (Regional Security) จะเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญการรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ จะต้องมองความมั่นคงไปไกลกว่าผลประโยชน์ของชาติ (National Interests) แบบแคบอย่างเช่นในอดีต แต่ต้องมองผลประโยชน์ของชาติอย่างเชื่อมโยงกันในระดับภูมิภาคเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในระดับโลกมากยิ่งขึ้น

๒.๓ ยุทธศาสตร์ ตัวแบบพื้นฐาน และองค์ประกอบในการจัดทำยุทธศาสตร์

แต่เดิมคำว่า ยุทธศาสตร์^๘ บัญญัติมาจาก strategy มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ ยุทธวิธี ซึ่งบัญญัติมาจาก tactics คำคู่นี้จึงมักจะปรากฏในบริบทเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการทหารแล้วอาจใช้คำว่า ยุทธศาสตร์ แทน กลยุทธ์ และใช้คำว่า ยุทธวิธีแทน กลวิธี ก็ได้ ซึ่งคำว่า strategy ในพจนานุกรมฝรั่งมักจะทำให้ความหมายหลักไว้ว่า “ศาสตร์และศิลป์แห่งการวางแผนและปฏิบัติการในสงคราม” ส่วน tactics หมายถึง “วิธีการจัดกระบวนทัพเพื่อให้ได้ชัยชนะในการสู้รบหรือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะหน้าเฉพาะอย่าง” สอดคล้องกับพจนานุกรมบางฉบับได้อธิบายเพิ่มเติมว่า strategy ในวงการทหาร เรียกได้ว่าเป็นการใช้กำลังทหารทั้งมวลของชาติในยามสงบและสงคราม โดยการวางแผนและพัฒนาขนานใหญ่ระยะยาว เพื่อให้เกิดชัยชนะให้นำมาซึ่งความมั่นคงของประเทศ และคำว่า tactics คือ การใช้และจัดวางกำลังทหารในการสู้รบจริงโดย strategy มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ strategos “แม่ทัพ” มาจากคำว่า stratos “กองทัพ” + agein “นำ” ในส่วน tactics มีรากศัพท์จากภาษากรีกเช่นกัน คือ tactikos “เกี่ยวกับการจัด” มาจากคำว่า tassein “จัด” อันเป็นที่มาของความหมายว่า “การจัดกระบวนทัพ” จึงเห็นได้ว่า คำคู่นี้เริ่มใช้ในความหมายเกี่ยวกับการทหารแต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนำมาใช้กับการบริหารธุรกิจ มักใช้คำว่า กลยุทธ์มากกว่ายุทธศาสตร์ โดยมีความหมายว่าวิธีพลิกแพลงโดยอาศัยความรู้ความชำนาญเพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งหรือเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และใช้คำว่า กลวิธีเป็นคำย่อยของกลยุทธ์ ถึงแม้คำว่ากลยุทธ์กับยุทธศาสตร์จะใช้ภาษาอังกฤษคำว่า strategy เหมือนกันก็จริง แต่ในปัจจุบันยุทธศาสตร์ใช้เป็นความหมายที่กว้าง และใช้กลยุทธ์เป็นความหมายแคบลง หรือเป็นส่วนย่อยของยุทธศาสตร์ เช่น ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ เป็นต้น ต่อมาเมื่อนำคำ

^๘ สมานิต วิจิตร. (๒๕๕๑). ยุทธศาสตร์ (กลยุทธ์) กับยุทธวิธี (กลวิธี). ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://samanit.blogspot.com/2008/09/blog-post_22.html. หน้า ๑ - ๒.

ว่า ยุทธศาสตร์ มาใช้ในทางสังคมศาสตร์ คือศาสตร์และศิลป์ของการพัฒนาการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม จิตวิทยา และกำลังทางทหาร ตามความจำเป็นทั้งในยามสงบและสงคราม ทำให้มีคำว่า “ยุทธศาสตร์” เมื่อใช้กับระดับชาติ ถูกเรียกว่า ยุทธศาสตร์ชาติ หรือใช้กับกองทัพ เรียกว่า ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ เป็นเหตุให้ความหมายของยุทธศาสตร์จึงกว้างกว่ากลยุทธ์นั่นเอง^๙

ฉะนั้น ความแตกต่างของคำต่างๆเหล่านี้กล่าวโดยสรุปคือ ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์นั้นเป็นคำศัพท์มาจากทหาร อันหมายถึง แผนปฏิบัติการโดยรวมเพื่อให้มีชัยชนะเหนือข้าศึกหรือคู่แข่ง นำมาซึ่งความมั่นคงของประเทศ ในส่วน ยุทธวิธี หมายถึง วิธีการในระดับที่แสดงรายละเอียด และนำมาใช้เพื่อดำเนินตามแผน ยุทธศาสตร์ที่วางไว้แล้ว แต่ปัจจุบันยุทธศาสตร์มีความหมายกว้าง กลยุทธ์ ทำให้ยุทธศาสตร์มักใช้ในระบับนโยบาย และกลยุทธ์ใช้ในระบับปฏิบัติการ ทั้งนี้ การมียุทธศาสตร์ถือเป็นการวางแผนให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากร จัดลำดับของการปฏิบัติอย่างมีทิศทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ยุทธศาสตร์เป็นศัพท์ที่มีกำเนิดในทางทหาร ซึ่งเป็นแผนการปฏิบัติที่วางไว้เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์จำเพาะที่ว่าด้วยวิธีการเชื่อมโยงการรบปะทะต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นไปตามเหล่าทัพของสหรัฐฯ^{๑๐} ที่ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ ไว้ว่า “เป็นศิลป์และศาสตร์ในการพัฒนาและการใช้กำลังอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และกำลังทหาร ตามความจำเป็นทั้งในยามสงบ และยามสงคราม เพื่อให้เกิดการสนับสนุนอย่างสูงสุดต่อนโยบายด้านต่างๆ โดยมีมุ่งเพิ่มพูนโอกาส และผลของชัยชนะในทางที่เกื้อกูล และลดโอกาสของการพ่ายแพ้ให้น้อยลง”

^๙ ถวิล อรัญเวศ. (๒๕๖๐). กลยุทธ์กับยุทธศาสตร์. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/625213>. หน้า ๑ - ๓.

^{๑๐} โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๕๕). พลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) ผลประโยชน์แห่งชาติ (The National Interest). ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๘ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.cma.ac.th/msdept/e_bookmsd2012/strategym4010/pdf/lesson_5.pdf. หน้า ๖๕.

ยุทธศาสตร์จึงจำเป็นต้องใช้วิจารณ์ญาณ และพินิจพิเคราะห์อย่างรอบครอบ และรอบด้าน เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงให้มียุทธศาสตร์ในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม หรือเพิ่มพูนขีดความสามารถของทรัพยากรซึ่งมีอยู่จำกัดในยุทธศาสตร์ด้านนั้นให้มีความคุ้มค่า อันจะเป็นการสร้างผลประโยชน์ที่สูงขึ้นได้ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ที่ยังมีการใช้กันอยู่เป็นไปตามแบบจำลองของ Henry C. Bartlett (ภาพที่ ๑) เป็นรูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องตามหลักการพื้นฐานในการวางแผนตามองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ การทำให้เกิดความสมดุลระหว่างเป้าหมายที่กำหนด (Ends) แนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Ways) กับเครื่องมือที่จะใช้ (Means) โดยต้องค้นหาปัจจัยสถานะแวดล้อมทางด้านความมั่นคง (Security Environment) และกิจกรรมที่สามารถทำขนานกันไปได้ (Resource Constraint) บนพื้นฐานของความเสี่ยง (Risk) เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับขั้น^{๑๑}

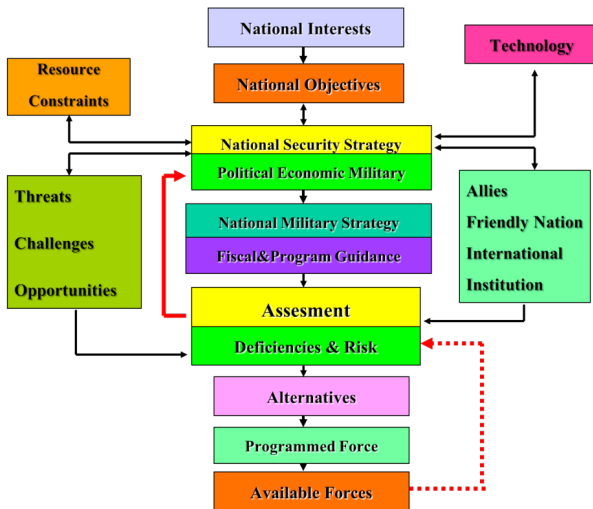

ภาพที่ ๑ : แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์ ตามตัวแบบ Bartlett Model

ที่มา : ยุทธศาสตร์ทหาร, (หน้า ๓), โดย ปพน หาญไพบูลย์, ๒๕๕๙, ออนไลน์.

^{๑๑} ปพน หาญไพบูลย์. (๒๕๕๙). ยุทธศาสตร์ทหาร. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.58.97.114.34/academic/images/stories/1_kwarm_mun_kong/1.../21122-7.ppt. หน้า ๓.

และตัวแบบยุทธศาสตร์ของ Dr. Richmond Lloyd (ภาพที่ ๒) ได้นำเสนอโครงสร้างในการกำหนดยุทธศาสตร์และกำลังรบ โดยจะเริ่มจากผลประโยชน์ของชาติ และวัตถุประสงค์ของชาติ จากนั้นจะให้พิจารณานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อคำนึงถึงทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด ให้ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสร้างความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างวัตถุประสงค์ (Ends) เครื่องมือ (Means) และความเสี่ยง (Risks) ซึ่งเป็นสิ่งปกติที่ทรัพยากรของชาติมักจะไม่พอเพียงและไม่ได้ตั้งใจตามที่ต้องการเสมอ แต่นั่นเป็นหน้าที่ของนักยุทธศาสตร์ที่จะต้องกำหนดความต้องการ จัดลำดับความสำคัญ ตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์ และจัดสรรทรัพยากรให้กับสิ่งที่จำเป็นมากที่สุด^{๑๒} โครงสร้างนี้จึงสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนา

ภาพที่ ๒ : แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์ ตามตัวแบบ Lloyd Model
ที่มา : ยุทธศาสตร์ทหาร, (หน้า ๔), โดย ปพน หาญไพบุลย์, ๒๕๕๙, ออนไลน์.

^{๑๒} โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๕๕). ยุทธศาสตร์ทหารและการกำหนดกำลังรบ. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.crma.ac.th/msdept/e_bookmsd2012/strategymys4010/pdf/lesson_8.pdf. หน้า ๑๒๑.

ทางเลือกยุทธศาสตร์และกำลังรบในอนาคต อีกทั้งเป็นตัวช่วยในการประเมินค่า ข้อคิดเห็นของนักยุทธศาสตร์และนักวางแผนกำหนดกำลังรบ และเป็นจุดเริ่มต้น ในการพัฒนากำหนดและตัดสินใจหาทางเลือกของโครงสร้างของกำลังรบหลัก ที่ต้องการได้

ฉะนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ กล่าวโดยสรุป คือ กระบวนการที่มีความเชื่อมโยงเป้าหมาย (Ends) เข้ากับหนทาง หรือ วิธีการ (Ways) และเครื่องมือ (Means) ในอันที่บรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ โดยจะต้อง วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมหาพิจารณาแนวโน้ม (Trends) ปัญหาหรือภัยคุกคาม (Problems /Threats) แรงผลักดัน (Force) และโอกาส (Opportunities) ข้อได้เปรียบ (Advantages) ความเสี่ยง (Risks) ต่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ (Resources Available) ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยนักยุทธศาสตร์ที่ดีจะสามารถ คาดการณ์ได้ว่าจะต้องสามารถหาคำตอบในประเด็นคำถามต่างๆ ต่อไปนี้

“ทำอะไร” และ “ทำไม” จะต้องสอดคล้องกับการรับรู้ถึงความต้องการ (Ends) – เป้าหมาย (ในระดับชาติคือ เป้าหมายของชาติ ได้แก่ผลประโยชน์แห่งชาติ วัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ และวัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ)

“ทำอย่างไร” “เมื่อไร” และ “ที่ไหน” ชี้ให้เห็นทางเลือกในการปฏิบัติ (Ways) – วิธีการ หนทางปฏิบัติ (ในระดับชาติ คือ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ มาตรการเฉพาะ แผนงาน โครงการ)

“ทำกับใคร” เกี่ยวข้องกับพลังอำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่และนำไปใช้ได้ (Means) – เครื่องมือ ทรัพยากร (ในระดับชาติ คือ พลังอำนาจแห่งชาติ และ ทรัพยากร)

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายของทุกหน่วยงานรัฐในทุกพลังอำนาจของชาติในด้านต่างๆ อาทิ การเมือง เศรษฐกิจสังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสารสนเทศ และการสื่อสาร หรือการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารสาธารณะ เพื่อให้ชาติเกิดความมั่นคง อันเป็น ผลสัมฤทธิ์ซึ่งเป็นไปตามที่ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดทิศทางไว้ ซึ่งจุดมุ่งหมายสำหรับ

ทุกชาติย่อมต้องการให้ประชาชนทุกคนมีชีวิตที่ดี มีสิทธิเสรีภาพ และมีความสุข โดยที่รัฐบาลต้องบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกคนในประเทศ การได้นี้จะต้องว่าด้วยการกำหนดทิศทางอย่างมีลำดับไม่ข้ามขั้นตอน และทำอย่างเป็นกระบวนการ เรียกว่า ลำดับชั้นของยุทธศาสตร์ (ดังภาพที่ ๓) เริ่มจากพิจารณาแนวความคิด “ความมุ่งประสงค์ของชาติ” เป็นความคงทนที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติของชาติกำหนดขึ้นมาตามค่านิยมทางวัฒนธรรม และจริยธรรมของชาตินั้น ๆ เช่น การมีชีวิตที่ดี การมีสิทธิเสรีภาพ การมีความสุข และ “ผลประโยชน์แห่งชาติ” เป็นความต้องการ ความจำเป็นที่ชาติขาดไม่ได้ เช่น ความปลอดภัย ความมั่งคั่งร่ำรวย สนับสนุนความเป็นระเบียบของประเทศ จากนั้นถึงจะเป็นลำดับของการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ ยุทธศาสตร์ทหาร และยุทธศาสตร์ของยุทธบริเวณ โดยพิจารณาถึงภัยคุกคาม สภาพแวดล้อม สมมติฐาน และขีดความสามารถทั้งหมดนี้ เพื่อการได้มาซึ่งความมุ่งประสงค์ของชาติ

ภาพที่ ๓ : ลำดับชั้นของยุทธศาสตร์

ที่มา : ยุทธศาสตร์ศึกษา สำหรับกองทัพบก, (หน้า ๑), โดย ศูนย์พัฒนาหลักนิยามและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก, ๒๕๕๘, กรุงเทพฯ.

โดยคำว่ายุทธศาสตร์ชาติ เป็นคำที่ถูกอ้างอิงค่อนข้างมากตั้งแต่สมัยที่เริ่มมีการทำสงครามในอดีต จากนั้นก็ได้ขยายวงกว้างออกไปตามกระบวนการวิวัฒนาการของทฤษฎียุทธศาสตร์ ทำให้มีการประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์ผนวกรวมกับคำที่สำคัญขึ้นมาหลายซึ่งคำที่ถูกอ้างอิงค่อนข้างมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะวงการทหารและวิชาการของประเทศไทย คือ ยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy) ได้ใช้ยุทธศาสตร์ชาติในความหมายยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ^{๑๓} ในการศึกษาครั้งนี้จึงอนุมานได้ว่าสองคำนี้มีความหมายอยู่ในบริบทเดียวกัน มีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นระบบประกอบไปด้วยรายละเอียดสำคัญ^{๑๔} ดังต่อไปนี้

(๑) ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) ตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๖ ก.ย.๕๙ ได้กล่าวว่า “ความมั่นคงแห่งชาติ” หมายถึง^{๑๕} ภาวะที่ประเทศปลอดภัยจากภัยคุกคามต่อเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตสถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน หรือที่กระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรวมทั้งความพร้อมของประเทศที่จะเผชิญสถานการณ์ต่างๆ อันเกิดจากภัยคุกคามทุกรูปแบบความมั่นคงของชาติจึงมีผลโดยตรงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้ชาติมั่นคง และรักษาความมั่นคงไว้ให้มืออย่างถาวรนั้นมีไม่เรื่องง่าย ดังนั้นการทำความเข้าใจในแง่มุมของปัญหาความมั่นคงนั้น จะต้องพิจารณาให้ถ่องแท้ในทุกด้านทุกมุม

^{๑๓} กิตติพงษ์ จันทรสัมบูรณ์. (๒๕๕๒). พื้นฐานความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ. สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง. หน้า ๔๒.

^{๑๔} วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (ม.ป.ป.). ยุทธศาสตร์ชาติ. ค้นเมื่อ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.thaindc.org/images/column_13_18985720/Less0n%201%20strategy%20Over%20All.pdf. หน้า ๒ - ๔.

^{๑๕} ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๕๙). พระราชบัญญัติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙. ค้นเมื่อ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก <http://www.nsc.go.th/Download1/B42559.pdf> . หน้า ๑.

(๒) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Policy) เป็นหนทางในการปฏิบัติอย่างกว้างๆ ในระดับชาติของรัฐบาลที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติและความมั่นคงแห่งชาติ โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) จะเป็นผู้เสนอแนะนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ต่อ สมช. ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อขอรับความเห็นชอบไว้ใช้ในการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ

(๓) ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) เป็นความต้องการสูงสุดของประชาชนในชาติ เป็นการดำรงสถานะของประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนภายใต้สถานการณ์ โดยเฉพาะการเผชิญกับปัญหาเอกภพภายในชาติและภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาจได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือความมั่งคั่งร่ำรวยจากเศรษฐกิจของประเทศที่เข้มแข็ง รวมถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยระหว่างประเทศที่ชาติเราต้องสนับสนุนให้เกิดขึ้นหรือดำรงอยู่ เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยและความสงบ จำแนกออกได้เป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

- จำแนกตามลักษณะความสำคัญ (Degree of Primacy) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติที่มีความสำคัญสูงสุด (Vital Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติระดับรอง (Secondary Interests)

- จำแนกตามลักษณะความยั่งยืน (Degree of Permanence) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติถาวร (Permanent Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติไม่ถาวร (Variable Interests)

- จำแนกตามลักษณะความเจาะจง (Degree of Generality) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติทั่วไป (General Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติเฉพาะ (Specific Interests)

(๔) พลังอำนาจแห่งชาติ (National Powers) คือ กำลังทั้งสิ้นหรือขีดความสามารถของชาติ ในการทำให้ผลประโยชน์ของชาติบรรลุผล ประกอบด้วย การเมืองภายในประเทศ การเมืองต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม หลังจากที่เกิดเหตุการณ์ 911 กองทัพสหรัฐฯ ได้กำหนดพลังอำนาจแห่งชาติ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒ ลักษณะ^{๑๖} กล่าวคือ ใช้ทั้งพลังอำนาจ ๔ ประการ ประกอบด้วย พลังอำนาจด้านการทูต (Diplomacy : D) ด้านข้อมูลข่าวสาร (Information : I) ด้านการทหาร (Military : M) และด้านเศรษฐกิจ (Economy : E) หรือนิยมเรียกว่า DIME และใช้ในกรณีที่มีการปฏิบัติการในการต่อต้านการก่อการร้าย ทำให้จากเดิมเป็น DIME เพิ่มเป็น DIMEFIL คือ การใช้พลังอำนาจด้านการเงิน (Financial : F) ด้านการข่าวกรอง (Intelligence : I) และด้านการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement : L)

(๕) วัตถุประสงค์แห่งชาติ (National Objectives) คือ เป้าหมายแห่งชาติที่จะต้องหาหนทางให้บรรลุถึงในที่สุด โดยกำหนดนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งเข้าหา และจะต้องใช้ความเพียรพยายามตลอดจนต้องนำทรัพยากรต่างๆ ของชาติมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติจำแนกออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

- วัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ (Basic National Objectives) เป็นหลักมูลฐานของชาติซึ่งกว้างขวางมาก มีลักษณะมั่นคงถาวรยั่งยืนนานบางครั้งก็ยากที่จะดำเนินการให้บรรลุถึงได้รัฐบาลจะต้องใช้ความเพียรพยายามอย่างต่อเนื่องในการพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายแห่งชาติทุกครั้งต้องนำเอาวัตถุประสงค์มูลฐานขึ้นมาเป็นหลักพิจารณาร่วมด้วยเสมอ (คำจำกัดความดังกล่าวนี้ใกล้เคียงกับคำว่า ผลประโยชน์แห่งชาติซึ่งนักวิชาการบางท่าน และตาราบางเล่มได้ใช้ความหมายนี้เป็นผลประโยชน์แห่งชาติ)

- วัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ (Specific National Objectives) เป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการเพื่อขจัดอุปสรรคและปัญหาต่างๆ จากการตรวจสอบ

^{๑๖} โสภณ ศิริงาม. (๒๕๕๙). มหายุทธศาสตร์กับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. เอกสารทบทวนเชิงนโยบาย ด้านความมั่นคง. ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. หน้า ๒๗.

และวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทุกด้านที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในอันที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ

(๖) มาตรการเฉพาะ (Specific Measures) คือ วิธีการเฉพาะที่กำหนดขึ้นสำหรับดำเนินการเพื่อสนับสนุนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติให้บรรลุได้ในห้วงเวลาที่กำหนด

(๗) แรงผลักดัน (Forces) คือ ปราบฏการณ์ที่มีผลกระทบ หรือสามารถที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินการใดๆ ของรัฐ เพื่อการบรรลุ หรือมิให้บรรลุถึงซึ่งวัตถุประสงค์ และผลประโยชน์แห่งชาติ จะต้องพิสูจน์ทราบแรงผลักดัน เพราะเป็นปัจจัยที่เป็นเหตุ

(๘) แนวโน้ม (Trends) คือ หนทางหรือผลซึ่งแรงผลักดันสามารถที่จะทำให้เปลี่ยนแปลงไปได้ แนวโน้มดังกล่าวเกี่ยวข้องกับทิศทาง รูปแบบ และระดับความรุนแรงตามนัยของแรงผลักดัน

(๙) ปัญหา (Problems) คือ สถานการณ์ หรือสภาวะการณ์ที่ขัดต่อการดำเนินนโยบายหรือขัดต่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือ สภาพเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งมีแนวโน้มที่จะไม่ตรงกับความต้องการ การบรรลุผลสำเร็จตามความปรารถนา หรือการมีอุปสรรคไม่บรรลุผลสำเร็จ ย่อมมีสาเหตุมาจากแรงผลักดันและแนวโน้ม แรงผลักดันและแนวโน้มที่ขัดต่อวัตถุประสงค์แห่งชาติ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาและการคุกคาม ในทางตรงข้ามแรงผลักดันและแนวโน้มสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แห่งชาติ ย่อมเป็นโอกาสที่ชาติควรจะแสวงหาและขยายผลออกไปได้

(๑๐) ภัยคุกคาม (Threat) คือ พฤติการณ์ที่คาดคะเนได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย มีผลให้ฝ่ายที่ถูกคุกคามต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ภัยคุกคามจะมีความสำคัญเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความนึกคิดของทั้งผู้คุกคาม และผู้ถูกคุกคาม ความนึกคิดดังกล่าวขึ้นอยู่กับความรู้สึกว่า ผู้คุกคามมีเครื่องมือพอ หรือมีศักยภาพกำลังอำนาจพอที่ดำเนินการให้บังเกิดผลตามที่ต้องการ

จะคุกคามได้หรือไม่ ขึ้นอยู่ที่เจตนา ในการพิจารณาภัยคุกคามนั้นความยากอยู่ที่ การหยั่งเจตนาของประเทศที่คุกคาม กล่าวคือ แม้ประเทศที่คุกคามจะมีเครื่องมือ ที่จะใช้ดำเนินการ แต่ก็ยากที่จะรู้ได้ว่าจะใช้เครื่องมือที่มีอยู่หรือไม่ ฉะนั้น บางครั้ง จึงต้องอาศัยการศึกษาทางประวัติศาสตร์ และศึกษาลักษณะของผู้นา หรืออิทธิพล ในการกำหนดนโยบายของประเทศนั้น ๆ ประกอบด้วย

(๑๑) โอกาส (Opportunities) คือการตรวจสอบสถานะแวดล้อมที่ทราบ ผลประโยชน์ที่เกื้อกูล ส่งเสริมขีดความสามารถของชาติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ อย่างแน่ชัด

(๑๒) การท้าทาย (Challenges) การตรวจสอบสถานะแวดล้อมที่ยังไม่ทราบ ผลประโยชน์ที่เกื้อกูล ส่งเสริมขีดความสามารถของชาติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ อย่างแน่ชัด

(๑๓) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ ปัจจัยที่มีได้อำนวยประโยชน์ เป็นปัจจัย ที่อยู่ในวิถีทางที่ขัดขวางต่อการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ เช่น การคุกคามทางทหารของ ประเทศใกล้เคียงที่มีลักษณะรุกราน การขาดแคลนทรัพยากรทางเศรษฐกิจ ฯลฯ

(๑๔) ปัจจัยที่สนับสนุน คือ ปัจจัยที่อำนวยความสะดวก ซึ่งจะเป็นผลดี ช่วยให้ บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น กำลังทหารอันมีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจของประชาชน ต่อมาตรฐานการดำรงชีพ ฯลฯ

โดยสรุป ยุทธศาสตร์ (Strategy) เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่าง เครื่องมือหรือวิธีการและวัตถุประสงค์ ขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) เป็นกระบวนการที่ได้มาซึ่งเป้าหมายของชาติ โดยใช้พลังอำนาจแห่งชาติด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของชาติ ซึ่งการกำหนด ยุทธศาสตร์ชาติจำเป็นต้องตรวจสอบสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ (Security Environment) ร่วมกับการวิเคราะห์พลังอำนาจแห่งชาติที่มีอยู่

(Resource Constraint) เพื่อใช้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญของยุทธศาสตร์ ๓ ประการ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ (Ends) การกำหนดกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Ways) และการกำหนดวิธีการทรัพยากรและกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Means) ภายใต้พื้นฐานของความเสี่ยง (Risk) เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ชาติที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด ดังสารต้นแบบทางยุทธศาสตร์ของ Bartlett Model นอกจากนี้ ตัวแบบมาจาก US Army War College เพิ่มเติมเรื่องนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นผลผลิตมาจากผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งวัตถุประสงค์เฉพาะแห่งชาติ ที่มีการจัดระบบความคิดในการตรวจสอบและวิเคราะห์สถานะแวดล้อมเพื่อพิสูจน์ทราบโอกาส หรือค้นหาปัญหา หรือภัยคุกคาม หรืออุปสรรคต่างๆ ให้ได้มาพร้อมด้วยเหตุและผล นั่นก็คือ การได้ทราบถึงแรงผลักดันและแนวโน้มที่เป็นเหตุและผล สำหรับใช้ดำเนินการแก้ไขปัญหาจากเหตุที่เกิดขึ้นด้วย และมาตรการเฉพาะ อันเป็นหนทางดำเนินการทำแผนงานแห่งชาติ เพื่อแจกจ่ายให้กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องรับไปวางแผน จัดทำแผน และแผนงาน ในระดับกระทรวงต่อไป

๒.๔ (ร่าง) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติของไทย (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ ได้บัญญัติให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เองราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิ และผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีกรทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย ทั้งนี้ ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) (ด้านความมั่นคง) ควบคู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เพื่อใช้เป็น

แนวทางในการบริหารประเทศ เมื่อเป็นเช่นนี้ คณะรัฐมนตรีจึงจัดให้มี **“นโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติของไทย (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)”** ให้มีความเชื่อมโยงและประสานระหว่างเครื่องมือพลังอำนาจทางทหาร และที่ไม่ใช่ทหาร ได้แก่ การเมืองภายในประเทศ และต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งหมดนี้ ต้องมีความสอดคล้องต้องกันอย่างสมบูรณ์แบบตามยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดแนวทางไว้ (ดังภาพที่ ๔) โดยเนื้อหาสาระของนโยบายและแผนฯ นี้ได้กล่าวถึง ผลประโยชน์แห่งชาติ วัตถุประสงค์แห่งชาติ วิสัยทัศน์ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ^{๑๗}

^{๑๗} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๖๐). (ร่าง)นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔). เอกสารอัดสำเนา. หน้า ๙ - ๓๑.

ภาพที่ ๔ : ความเชื่อมโยงนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ กับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) (ด้านความมั่นคง) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ที่มา : จาก (ร่าง) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติของไทย (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔), (หน้า ๑๑), โดย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี , ๒๕๖๐, เอกสารอัดสำเนา.

โดยสรุป นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติของไทย (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นแผนหลักของชาติที่คำนึงถึงทรัพยากร (Means) ได้แก่ การเมืองภายในประเทศ และต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ

เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ทรัพยากรทั้งหมดนี้ ถูกนำไปใช้วางกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายและแผนฯ (Ways) ได้เป็นแผนงานความมั่นคงแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น ๑๙ แผนงาน (ดังภาพที่ ๔) ใช้ในการรองรับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น ๑๖ ประเด็น (ตามเอกสารอ้างอิงหมายเลข ๑๖) ให้สามารถดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามที่เกิดขึ้น โดยนโยบายทุกข้อต้องรองรับวัตถุประสงค์แห่งชาติให้ครอบคลุมทั้งหมด เพื่อนำมาซึ่งเป้าหมายของชาติ (Ends) ตามที่ได้กำหนดไว้ในนโยบายและแผนฯ ฉบับปัจจุบันนั่นเอง ดังนั้น การเสริมสร้างชาติให้มั่นคง มั่งคั่ง ประชาชนปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ จำต้องหาหนทางปฏิบัติโดยกำหนดเป็นนโยบายความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารประเทศอย่างมีแบบแผนตั้งแต่ระดับชาติ สังคม และชุมชนได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ส่วนที่ ๓
ยุทธศาสตร์ความมั่นคง
ของประเทศมหาอำนาจ

ส่วนที่ ๓

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศไทย

จากการที่ประชาคมโลกต่างต้องเผชิญกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงที่ผันผวนตลอดเวลา ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการพัฒนาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดความเชื่อมโยงแบบไร้พรมแดน ทั้งในมิติความมั่นคง การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรม โดยพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ทุกประเทศต้องปรับตัวตลอดเวลา มีการแข่งขันอย่างรุนแรงและรวดเร็ว แม้กระทั่งระบบการเมืองระหว่างประเทศแบบขั้วเดียว (Uni-polar) ที่ถูกครอบงำและชี้นำโดยสหรัฐอเมริกามาเป็นเวลานานก็เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากหลายประเทศต่างเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองและพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้า เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติและต้องการก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจในภูมิภาค เช่น จีน อินเดีย บราซิล รัสเซีย และแอฟริกาใต้ (BRICS) เป็นต้น อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองระหว่างประเทศไปเป็นแบบหลายขั้ว (Multi-polar) กับการรวมตัวกันในรูปแบบภูมิภาคนิยมมากขึ้น (Regionalism)^{๑๘} ซึ่งทำให้เกิดความท้าทายต่อการรักษาความมั่นคงของประเทศมากขึ้น การบริหารประเทศของทุกรัฐบาล จึงต้องยอมมุ่งดำเนินนโยบายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศหรือผลประโยชน์แห่งชาติ ในอันที่จะสามารถทำให้ประเทศอยู่รอด มีความมั่นคงและมีความอุดมสมบูรณ์มั่นคงภายใต้ระเบียบโลกได้อย่างสมดุลตลอดจนดำรงเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมโลก รวมทั้งสามารถส่งเสริมอุดมการณ์ที่เป็นแบบแผนทางสังคมของประชาชน ที่ล้วนก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของประเทศตนเองด้วยกันทั้งสิ้น

^{๑๘} ปณต แสงเทียน. (๒๕๕๘). ยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมทางทะเลของจีน ความเกี่ยวข้องต่ออาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. เอกสารวิชาการ. หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗. หน้า ๑ - ๒.

ดังนั้น ยุทธศาสตร์โดยเฉพาะด้านความมั่นคงจึงถือเป็นเป้าหมายและบ่งบอกถึงทิศทางตามแบบที่ชาติต้องการ ซึ่งมีความเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการพัฒนาโดยใช้พลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) ในด้านต่างๆ อาทิ การเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ภูมิรัฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ (National Objective)^{๑๙} ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยจึงเห็นความสำคัญในการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะจีนและสหรัฐฯ เพื่อติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงว่ามีการดำเนินการไปในทิศทางใด และจะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองโลกอย่างไรในอนาคต เห็นทิศทาง การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการปฏิวัติทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร รวมถึงการปฏิวัติในกิจการด้านการทหาร การเปลี่ยนแปลง (Change) และการปฏิวัติ (Revolution) ที่ได้เกิดขึ้นล้วนส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลก^{๒๐} ทำให้นักวิจัยตระหนักถึงความสำคัญ และศึกษาถึงยุทธศาสตร์ประเทศมหาอำนาจในบริบทความมั่นคงที่ต่างมีหลักในการบริหารประเทศที่อาจเหมือนและแตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๙๓) (China's National Security Strategy : 2020 - 2050)

สาธารณรัฐประชาชนจีน (People's Republic of China : PRC) หรือ ประเทศจีน นับเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียที่มีศักยภาพในด้านต่างๆ เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีประชากรกว่า ๑,๓๐๐ ล้านคน นับเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก และมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสามของโลก คือ มีพื้นที่

^{๑๙} เอกชัย ศรีวิลาศ. (๒๕๕๘). โครงสร้าง กระบวนการกำหนด และพัฒนายุทธศาสตร์ทหาร. ค้นเมื่อ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://www.slide share.net/tarayasri/ss-44058741>. หน้า ๒ - ๘.

^{๒๐} Cohen. (2005). A Revolution in warfare. In R.K. Betts (Ed.), Conflict after the cold war : Argument on causes of war and peace. (2nd ed., pp. 585-596). New York : Pearson Education.

๙.๖ ล้านตารางกิโลเมตร นับว่าใหญ่เป็นอันดับสองของทวีปเอเชีย มีพรมแดนติดต่อประเทศต่าง ๆ โดยรอบ ๑๕ ประเทศ ได้แก่ เกาหลีเหนือรัสเซีย มองโกเลีย คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน อัฟกานิสถาน ปากีสถาน อินเดีย เนปาล ลิกขิม ภูฏาน เมียนมาร์ ลาว และเวียดนาม โดยมีเส้นพรมแดนทางบกยาวกว่า ๒ หมื่นกิโลเมตร ขณะที่ทิศตะวันออกและทิศใต้จดทะเลเหลือง ทะเลจีนตะวันออก และทะเลจีนใต้ เป็นประเทศที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างรวดเร็ว มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลก และมีมูลค่าเงินสำรองระหว่างประเทศมากที่สุดในโลก รวมทั้งมีสถานะเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ นอกจากนี้ ยังเป็นประเทศที่ได้รับการจัดให้เป็นรัฐอาวูธนิวเคลียร์ และมีกองทัพขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีค่าใช้จ่ายด้านกลาโหมมากที่สุดเป็นอันดับสองของโลก ซึ่งอาจกล่าวโดยรวมได้ว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีความพร้อมที่จะก้าวขึ้นมาเป็นอภิมหาอำนาจของโลก ดังนั้น การบริหารจัดการพัฒนาประเทศ การมีจุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนต่อประชาคมโลก และการแสดงบทบาทนำในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ ในกรณีนี้ นักวิจัยจึงได้ศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ (๑)ระบบการเมืองของจีนต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของผู้นำจีนรุ่นที่ ๕ และ (๓) กรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคงระยะ ๓๐ ปี (ปีค.ศ. ๒๐๒๐ – ๒๐๕๐) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑.๑ ระบบการเมืองของจีนต่อการกำหนดนโยบายความมั่นคง

ระบบการเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความซับซ้อนและมีลักษณะที่พิเศษเฉพาะตามสมมุติฐานว่าด้วยประชาธิปไตย (White Paper on Political Democracy) และมีการเผยแพร่ในเว็บไซต์ของทางการจีนไว้ว่า^{๒๑} จีนมีเงื่อนไขพิเศษจำเพาะของตนเองและแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องสร้างระบบทางการเมือง เรียกว่า ระบบการเมืองแบบคอมมิวนิสต์ที่เป็น

^{๒๑} สวุดนัธ เจียรณัณย และ เพ็ญลักษณ์ ปรคุดนหนูพั้ง. (๒๕๕๙). การศึกษาโครงสร้างอัตราค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่รัฐของสาธารณรัฐประชาชนจีน. สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. เอกสารอัดสำเนา. หน้า ๒.

ลักษณะเฉพาะของจีนหรือที่เรียกว่า ระบบ “ประชาธิปไตยสังคมนิยมแบบจีน” (Socialist Democracy with Chinese Characteristics) ประกอบด้วย ๓ สถาบัน ได้แก่ (๑) สถาบันการเมือง พรรคคอมมิวนิสต์จีนทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายด้านต่างๆ เช่น ความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และต่างประเทศ เป็นต้น (๒) สถาบันรัฐทำหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล และ (๓) สถาบันกองทัพทำหน้าที่ปกป้องอำนาจอธิปไตยของประเทศจีน^{๒๒} ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party : CCP) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจเด็ดขาดและสูงสุด ส่วนคณะรัฐบาล หรือที่เรียกว่า คณะมุขมนตรี (State Council) และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่คอยปฏิบัติตามมติและนโยบายที่พรรคกำหนดให้บรรลุผล โดยยึดหลักประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic Centralism) ตามธรรมเนียมของพรรคที่ได้กำหนดให้มีการประชุม “สมัชชาพรรคแห่งชาติ” (National Party Congress) ซึ่งเป็นศูนย์รวมผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในทุกๆ ระดับ และมีวาระการประชุมทุก ๕ ปีตลอดระยะเวลาเกือบ ๗๐ ปีที่ผ่านมา การประชุมสมัชชาใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีนนี้ได้กลายเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญถือเป็นการวางตัวผู้ปกครอง เป็นการทบทวนการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลาห้าปีที่ผ่านมา สร้างนิมิตหมายการเปลี่ยนแปลงใหม่ และเป็นการตัดสินใจกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศในปีต่อไป^{๒๓}

สำหรับแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนของผู้นำพรรคในแต่ละยุคสมัย (ดังภาพที่ ๕) ภายใต้ทฤษฎีชั้นนำโดยเฉพาะแนวคิดวัตถุนิยมตามลัทธิมาร์กซ์-เลนิน ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดของเหมา เจ๋อตง ผู้นำจีนรุ่นที่หนึ่ง ที่ได้ยึดถือปฏิบัติอย่าง

^{๒๒} ศูนย์จีนศึกษาและศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (๒๕๖๑). การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง EAST ASIA IN ๒๐๑๘ : จากที่ประชุมสมัชชาครั้งที่ ๑๙ สู่ความเป็นมหาอำนาจโลกของจีน. ณ ห้องประชุมประกอบ หุตะสิงค์ ชั้น ๓ อาคารเอนกประสงค์ ๑ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.

^{๒๓} สถาบันวิจัยเวียดนาม. (๒๕๖๐). การประชุมสมัชชาใหญ่พรรคสมัยที่ ๑๙: หัวเลี้ยวหัวต่อสร้างนิมิตหมายการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของจีน. ค้นเมื่อ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <http://vovworld.vn/th-TH/vov>, หน้า ๒.

เคร่งครัด และได้พบข้อผิดพลาดจนนำไปสู่การปฏิรูปและเปิดประเทศตามทฤษฎีของแต้จิ้ง เสี่ยวผิง ผู้นำจีนรุ่นที่สอง อันนำไปสู่การสานต่อแนวความคิดเกี่ยวกับสามตัวแทนโดยผู้นำจีนรุ่นที่สาม ที่มุ่งเน้นว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องเป็นตัวแทนของการผลิตที่ก้าวหน้าสอดคล้องกับยุคสมัย เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมที่ก้าวหน้า และตัวแทนผลประโยชน์ส่วนรวมของมหาชน อันขยายสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ของหู จิ่นเทา ผู้นำจีนรุ่นที่สี่ ผู้ซึ่งลดความร้อนแรงของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความสมดุล จนกระทั่งมาถึงแนวคิดเกี่ยวกับความฝันของจีนโดย สี จิ้นผิง ผู้นำรุ่นที่ห้า ได้กล่าวถึงความฝันของจีนที่มีด้วยกัน ๓ ประการ (๑) การสร้างประเทศให้เข้มแข็งมั่งคั่งด้วยการบูรณาการงานด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ (๒) การนำพาประชาชาติให้เจริญรุ่งโรจน์ด้วยการปฏิรูปอย่างถึงแก่นและรอบด้าน มีระบบการปราบปรามคอร์รัปชันที่ทันสมัย (๓) การทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขโดยได้รับการศึกษาในวัยเรียน มีรายได้จากงานที่มั่นคง ได้รับการรักษายามเจ็บป่วย ได้รับการดูแลยามแก่ชรา มีบ้านเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง^{๒๔}

ปัจจุบันการบริหารประเทศได้ผ่านมาถึงผู้นำรุ่นที่ ๕ คือ ประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ผู้ซึ่งดำเนินนโยบายความมั่นคงในเชิงรุกโดยใช้ฐานแนวคิดชาตินิยมเพื่อรักษาความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์ให้คงอยู่ในที่คณะของประชาชนจีนให้คงอยู่สืบไป และเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญในปี (๒๐๑๗)^{๒๕} คือ การประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติสมัยที่ ๑๙ ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๔ ตุลาคม ๒๐๑๗ ที่ผ่านมา (ดังภาพที่ ๖) มีผู้แทนเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น ๒,๒๘๐ คน นายสี จิ้นผิง ยังคงดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นวาระที่ ๒ พร้อมคณะกรรมการถาวร

^{๒๔} ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. (๒๕๕๘). โครงสร้างทางการเมืองของจีนและบทบาทหน่วยงานด้านคลังสมองต่อการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคง. วารสารเสนาริบัติ ปีที่ ๖๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๘), หน้า ๒๒๑ - ๒๒๒.

^{๒๕} จิรามน สุทธิชาติ. (๒๕๖๐). สี จิ้นผิง สานต่อความฝันจีนก้าวเข้าสู่ “ยุคใหม่” ขึ้นแทนผู้นำทรงอิทธิพลสูงสุด. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก https://www.scebic.com/th/detail/file/product/4112/evanalfv6c/Note_TH_19-China-National-Congress_20171101.pdf

โพลิตบูโรชุดใหม่อีก ๗ คน นอกจากนี้ ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้ควบตำแหน่ง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ และนายหลี่ เค่อเฉียง เป็นนายกรัฐมนตรี รวมทั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการถาวรอีก ๕ คน ได้แก่ (๑) นายหลี่ จ้านซูผู้อำนวยการ พรรคคอมมิวนิสต์และประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (๒) นายหวาง หยาง

เหมา เจ๋อตง
“ยืนบนลำแข้งตนเอง”

เติง เสี่ยวผิง
“ปฏิรูปและเปิดประเทศ”

เจียง เจ๋อหมิน
“ทฤษฎี ๓ ตัวแทน”

หู จิ้นเทา
“พัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์”

สี จิ้นผิง
“สังคมนิยมแบบอัตลักษณ์จีนยุคใหม่”

ภาพที่ ๕ : ผู้นำจีนทั้ง ๕ รุ่น กับธรรมนูญของพรรคคอมมิวนิสต์ (Communist Party of China Charter)

ที่มา : ดัดแปลงจากนโยบายความมั่นคงของจีนในยุคผู้นำ ๕ รุ่น, (หน้า ๑ - ๓), โดย รัชฎา ปราการพิลาศ, ๒๕๕๙, ออนไลน์.

รองนายกรัฐมนตรีสายปฏิรูป (๓) นายหวัง อู่หนิง นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์ (๔) นายจ้าว เหลอจี กรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ และ (๕) นายหาน เจิ้ง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์สาขาเซี่ยงไฮ้ โดยเป้าหมายการประชุมครั้งนี้ถือเป็นการสานต่อความฝันของจีน (Chinese Dream of National Rejuvenation) คือ สร้างสรรค์ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัยในยุคใหม่ (Socialist Modernization) และพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศมหาอำนาจชั้นนำของโลก ให้บรรลุผลภายในปี ๒๐๕๐ โดยยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” (One country Two system) ซึ่งหมายถึง จีนแผ่นดินใหญ่และเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า และ “หลักการจีนเดียว” (One China Principle) ในการตรึงความสัมพันธ์จีนแผ่นดินใหญ่กับไต้หวัน ซึ่งการพัฒนาและปฏิรูปประเทศมีความครอบคลุมทั้งด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม พร้อมรับรองหลักความคิดของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ว่าด้วย “สังคมนิยมแบบจีนสำหรับยุคใหม่” ในธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีน (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

ภาพที่ ๖ : โครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติสมัยที่ ๑๙

ที่มา : จาก วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคณะผู้นำชุดใหม่ของจีน, (หน้า ๑๓), โดย สถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต, เอกสารอัดสำเนา.

โดยสรุป ระบบการเมืองของจีนมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับผู้นำประเทศ นำมาซึ่งการกำหนดนโยบายความมั่นคงภายในประเทศ เนื่องจาก พรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party : CCP) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจเด็ดขาดและสูงสุด โดยมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic Centralism) นอกจากนี้ ตามธรรมเนียมของพรรคได้กำหนดให้มีการประชุม “สมัชชาพรรคแห่งชาติ” (National Party Congress) ทุก ๕ ปี ซึ่งเป็นการประชุมผู้แทนพรรคระดับชาติ และคณะกรรมการกลางพรรคฯ อันเป็นหน่วยงานการนำสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจการบริหารประเทศ ตั้งแต่การบังคับใช้กฎหมาย และกำกับดูแลหน่วยงานต่างๆ รวมถึงอำนาจของพรรคฯ เหนือกองทัพประชาชน จึงอาจกล่าวได้ว่า สาระสำคัญของการประชุมสมัชชาแห่งชาติครั้งที่ ๑๙ นี้ เป็นการกล่าวถึง ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อการปฏิรูปและการพัฒนาประเทศในช่วงห้าปีข้างหน้า ที่เป็นก้าวสำคัญต่อการพัฒนาสังคมนิยมในแบบฉบับของจีน

๓.๑.๒ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของผู้นำจีนรุ่นที่ ๕

รัฐบาลจีนยุคใหม่ภายใต้การนำของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนรุ่นปัจจุบัน ได้เสนอแนวความคิดความฝันของชาวจีน (Chinese Dream) สำหรับ “การฟื้นฟูความเจริญรุ่งเรืองยิ่งใหญ่ของชนชาติจีน” มาตั้งเป็นเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ใหม่ซึ่งได้เคยเสนอเป้าหมายอันยิ่งใหญ่นี้ ภายหลังจากการปิดประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติสมัยที่ ๑๘ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ปีค.ศ. ๒๐๑๒ เพื่อที่จะเติมเต็มความฝันอันยิ่งใหญ่นี้ ในเวลาต่อมา จึงได้มีการกำหนดเป้าหมายแห่งศตวรรษ (Centenary Goal) มีด้วยกัน ๒ ประเด็น^{๒๖} ได้แก่ (๑) การบรรลุสังคมพออยู่พอกินอย่างทั่วถึงในปีค.ศ. ๒๐๒๐ ด้วยการพัฒนาที่แข็งแกร่งและยั่งยืนของเศรษฐกิจ โดยเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และรายได้ต่อหัวของประชากรในเขตเมืองและชนบทให้สูงขึ้นเป็นสองเท่าของปีค.ศ. ๒๐๑๐ เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์

^{๒๖} สี จิ้นผิง. (๒๕๕๙). สีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ. มติชน. กรุงเทพฯ. หน้า ๖๕.

จีนมีอายุครบรอบ ๑ ศตวรรษ พร้อมเร่งรัดผลักดันระบบสังคมนิยมแบบมีอัตลักษณ์ของจีนในกลางศตวรรษนี้ ให้มีความทันสมัย มั่งคั่งเข้มแข็ง มีประชาธิปไตย มีอารยธรรม และมีความปรองดอง (๒) บรรลุการฟื้นฟูความเจริญรุ่งเรืองยิ่งใหญ่ของชนชาติจีนภายในปีค.ศ. ๒๐๕๐ เมื่อสาธารณรัฐประชาชนจีนมีอายุครบรอบ ๑ ศตวรรษ ซึ่งการวางเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุผลจะต้องขยายประชาธิปไตยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างอำนาจทางวัฒนธรรมให้เด่นชัด ยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนอย่างรอบด้าน ผลักดันการสร้างสรรค์สังคมเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และขยายกำลังกองทัพ พร้อมกับได้ปลูกคนหนุ่มสาวให้กล้าที่จะฝัน และทำงานหนัก เพื่อให้ชาวจีนทั้งประเทศได้มีโอกาสเฉลิมฉลองในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี (ครั้งที่หนึ่ง) ของการสถาปนาพรรคคอมมิวนิสต์จีนในปี ๒๐๒๑ (พรรคฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๑๙๒๑) ทำให้รัฐบาลจีนได้ทุ่มเทกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญในแต่ละด้าน^{๒๗} ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(๑) ด้านเศรษฐกิจ ตั้งเป้าหมายให้การพัฒนาเศรษฐกิจเข้าถึงการสร้างสังคมแบบกินดีอยู่ดีอย่างทั่วถึง หรือในภาษาจีนเรียกว่า “เสี่ยวคัง” ภายในปีค.ศ. ๒๐๒๐ โดยจีนจะเร่งปฏิรูปเชิงเศรษฐกิจและเปิดประเทศต่อไปอย่างรอบด้าน ด้วยการส่งเสริมการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน มุ่งเน้นกลยุทธ์ในการส่งเสริมความต้องการภายในประเทศ และการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสร้างระบบความเท่าเทียมกันของสวัสดิการสังคมเมืองและชนบทอย่างทั่วถึง

(๒) ด้านการเมือง ยืนหยัดแนวทางสังคมนิยมแบบจีนต่อไป โดยย้ำว่าเป็นแนวทางการพัฒนาที่แตกต่างจากระบบตะวันตกโดยมีภารกิจหลัก คือ การสร้างระบบประชาธิปไตยผ่านกลไกสภาที่ปรึกษาการเมืองภายใต้ระบบสังคมนิยม ส่งเสริมการเมืองภาคประชาชนผ่านระบบผู้แทนสภาประชาชนแห่งชาติ (The Nation

^{๒๗} ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. (๒๕๖๐). แนวคิดทางยุทธศาสตร์ ตามโครงการริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของจีน กับผลประโยชน์ของไทย. วารสารเสนาริบัติย์ ปีที่ ๖๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๖๐), หน้า ๒๘.

People’s Congress) ส่งเสริมให้ชนชั้นล่างมีส่วนร่วมกับประชาธิปไตย และการปฏิรูปทางการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์โดยเรียกร้องให้สมาชิกพรรคทุกคนมีความโปร่งใส ต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเข้มข้น

(๓) ด้านความมั่นคงและการทหาร การพัฒนาศักยภาพทางการทหารไปสู่ความสมัยใหม่ เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนายุทธศาสตร์ความมั่นคง มุ่งมั่นให้บรรลุภารกิจเชิงประวัติศาสตร์ของกองทัพ มุ่งเน้นการนำไปปฏิบัติของยุทธศาสตร์ทางทหารในยุคใหม่ เสริมสร้างความเข้มแข็งทางทะเล อากาศ และไซเบอร์ เพิ่มศักยภาพในการบุกเบิกทรัพยากรทางทะเล คงไว้ซึ่งการแสดงผลงานทางทะเลของจีน

(๔) ด้านการต่างประเทศ จีนจะยืนหยัดพัฒนาความสัมพันธ์อย่างฉันทมิตรกับทุกประเทศบนหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่เข้มแข็ง สนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาให้พัฒนาด้วยตนเอง และสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการค้าอย่างเหมาะสมโดยการเจรจา และใช้หลักการ “เป็นมิตรที่ดีและหุ้นส่วนที่ดีของประเทศเพื่อนบ้าน”

ปัจจุบันจึงยังเหลือเวลาอีก ๓๒ ปีสำหรับการทำให้ “ความฝันของจีน” ตามที่ สี จิ้นผิง เสนอไว้จักปรากฏเป็นความจริงขึ้นมาอย่างเต็มที่^{๒๘} ซึ่งการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ ๑๙ ที่ผ่านมานี้ ได้รับรองวิสัยทัศน์ “สองเป้าหมายแห่งรอบ ๑๐๐ ปี” เป็นที่เรียบร้อยแล้ว อันได้แก่ การบรรลุฝันในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในปี ๒๐๒๑ (พรรคฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๑๙๒๑) คือ การสร้างสังคมกินดีอยู่ดีถ้วนหน้า และการบรรลุฝันครบรอบ ๑๐๐ ปี การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี ๒๐๔๙ (วันสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน วันที่ ๑ ตุลาคม ๑๙๔๙) คือ สังคมนิยมสมัยใหม่รวมถึงการสานต่อความฝันจีนในการฟื้นฟูชาติ (Chinese Dream of National Rejuvenation) นำมาผนวก

^{๒๘} ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๐). คอมมิวนิสต์จีนเปิดประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่๑๙ เขตชู ‘สีจิ้นผิง’ เทียบชั้น ‘เหมาเต๋อตง-เติ้งเสี่ยวผิง’. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://mgronline.com/around/detail/9600000105990>. หน้า ๑

ไว้ในรัฐธรรมนูญพรรคฯ ด้วย^{๒๙} ทั้งนี้ การก้าวสู่ประเทศสังคมนิยมสมัยใหม่ที่มีความทันสมัยและยิ่งใหญ่ มั่งคั่ง เข้มแข็ง มีประชาธิปไตย มีอารยธรรม และมีความปรองดอง โดยแบ่งช่วงเวลาแห่งการพัฒนาเป็น ๒ ช่วงเวลา^{๓๐, ๓๑} ได้แก่ (๑) ภายในปี ๒๐๓๕ จีนจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศขั้นพื้นฐานกลายเป็นประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย อยู่ในห่วงที่ ๑ (ปี ค.ศ. ๒๐๒๐ - ๒๐๓๕) (๒) ภายในปี ๒๐๕๐ จีนจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างสมบูรณ์ ซึ่งอยู่ในห่วงที่ ๒ (ปี ค.ศ. ๒๐๓๕ - ๒๐๕๐) ทั้งสองช่วงเวลานี้เพื่อเปลี่ยนให้จีนเป็นประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัยยุคใหม่ที่มีความมั่งคั่ง มีอำนาจ สงบสุข และสวยงาม โดยจะเป็นประเทศที่ทรงอิทธิพลในโลก และมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่ก้าวหน้าในระดับสูง

คำว่า “ยุคใหม่” ที่เกิดขึ้นนี้จากคำกล่าวของ สี จิ้นผิง^{๓๒} คือ จีนกำลังก้าวข้ามยุคเก่าเข้าสู่ยุคนวัตกรรมและสร้างรูปแบบทางธุรกิจเทียบชั้นแนวหน้าของโลก และช่วงชิงชัยชนะอันยิ่งใหญ่ ที่สร้างสรรค์สังคมจีนให้พอกินพอใช้อย่างรอบด้าน จนกระทั่งประเทศจีนมีความเข้มแข็งและทันสมัยในแบบสังคมนิยม ที่เป็นเอกลักษณ์ของจีน ทว่าทั้งประเทศจะบรรลุความมั่งคั่งไปพร้อมๆ กัน ทำให้จีนมีบทบาทสำคัญบนเวทีโลก เพื่อสร้างคุณูปการอันยิ่งใหญ่ให้เกิดขึ้นแก่มวลมนุษยชาติ และการประชุมครั้งนี้ได้นำ “ความคิดของ สี จิ้นผิง ว่าด้วยสังคมนิยมในแบบอัตลักษณ์จีนเพื่อ

^{๒๙} ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๐). CPC ไฟเขียวธรรมนูญ ฉบับปรับแก้ รับรองความคิดสี จิ้นผิง ระบุพรรคฯ มีอำนาจเด็ดขาดเหนือกองทัพ. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://mgronline.com/china/detail/9600000108238>. หน้า ๑ - ๓.

^{๓๐} ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๐). เปิดศักราชใหม่แห่งนโยบายการต่างประเทศจีนใต้เงา สี จิ้นผิง สถานการณ์จีนสู่ผู้นำโลก. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <http://mgronline.com/china/detail/9600000110642>. หน้า ๑ - ๒.

^{๓๑} อักษรศรี พานิชสาส์น. (๒๕๖๐). ยุทธศาสตร์จีน ๓๐ ปี : จีนฝันอะไร. เอกสารประกอบการบรรยาย. หน้า ๒ - ๖.

^{๓๒} มติชน. (๒๕๖๐). สรุปสาระสำคัญคำกล่าวของนายสีจิ้นผิง ในที่ประชุมสมัชชาผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์จีนทั่วประเทศครั้งที่ ๑๙. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑. จาก <https://www.matichon.co.th/news/700515>. หน้า ๑ - ๖.

ศักราชใหม่” (Xi Jinping Thought on Socialism with Chinese Characteristics for a New Era) ถูกบรรจุเป็น “ความคิดนำ” ในธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งมีความสำคัญเทียบเท่าแนวความคิดของประธาน เหมา เจ๋อตง และเติ้ง เสี่ยวผิง นำมาใช้เป็นคู่มือปฏิบัติของพรรคคอมมิวนิสต์จีน อันเป็นอุดมการณ์หลักชี้แนะพรรคและประชาชนทั่วประเทศในการต่อสู้ฟันฝ่าความยิ่งใหญ่ของประชาชาติจีน มีด้วยกัน ๑๔ ประการ^{๗๓} ได้แก่ (๑) ยืนหยัดการนำของพรรคคอมมิวนิสต์ในทุกมิติ (๒) พรรคคอมมิวนิสต์ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (๓) ยืนหยัดการปฏิรูปให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (๔) ใช้แนวคิดการพัฒนาใหม่ที่เน้นวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โปรงใส และกระจายประโยชน์ (๕) ยืนหยัดสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน ซึ่งมีประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ (๖) ปกครองจีนด้วยการยึดมั่นในกฎหมาย (๗) ปลูกฝังค่านิยมสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน (๘) การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา (๙) การพัฒนาต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๑๐) เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการทหาร (๑๑) กองทัพต้องอยู่ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน (๑๒) ยึดหยัดแนวคิดหนึ่งประเทศ สองระบบ และเดินหน้ารวมชาติกับไต้หวันในอนาคต (๑๓) ร่วมสร้างสังคมโลกที่สันติและมีจุดหมายร่วมกัน และ (๑๔) บังคับใช้วินัยพรรคอย่างเคร่งครัด โดยหลักปฏิบัติทั้ง ๑๔ ข้อดังกล่าวในข้างต้นนั้น ครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๒ ด้าน^{๗๔} คือ (๑) ด้านเศรษฐกิจมุ่งเดินหน้าให้เกิด “การปฏิรูปที่ลึกซึ้งและสมบูรณ์” และปรับใช้ “แนวคิดใหม่เพื่อการพัฒนา” เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวจีนทั้งประเทศ พร้อมกับการขยายอิทธิพลของจีนในเวทีโลกภายใต้วิสัยทัศน์การสนับสนุนการสร้างอนาคตร่วมกันของมนุษยชาติ และ (๒) ด้านการเมือง มุ่งเน้นการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง โดยระบุให้พรรคคอมมิวนิสต์มีอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจ บังคับใช้กฎหมาย และกำกับ

^{๗๓} อาร์ม ตั้งนิรันดร. (๒๕๖๐). ถอดรหัสความคิดสีจิ้นผิง. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑. จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642983>. หน้า ๑ - ๒.

^{๗๔} จิรามน สุธีรชาติ. (๒๕๖๐). Xi Jinping Thought อุดมการณ์ สี จิ้นผิง กับการขยายอิทธิพลจีนในเวทีโลก. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/4256>. หน้า ๑ - ๓.

ดูแลหน่วยงานของพรรค รวมทั้งอำนาจบริหารเหนือกองทัพประชาชน นอกจากนี้ยังตอกย้ำความสำคัญของนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ซึ่งหมายถึงระบบการปกครองของจีนแผ่นดินใหญ่และเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า และ “หลักการจีนเดียว” ตอกย้ำความสัมพันธ์ระหว่างจีนแผ่นดินใหญ่กับไต้หวัน นอกจากนี้ คณะกรรมการกลางแห่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีข้อเสนอระบุให้ “ถอดถอน” ข้อความในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนมาตราที่ ๗๔ วรรคที่สาม ซึ่งระบุว่า “ประธานาธิบดี และรองประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน จะครองตำแหน่งไม่เกินสองสมัย” เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบายของพรรคฯ ซึ่งจะเอื้อต่อการบรรลุผลและรักษาการพัฒนาที่สังคมนิยมอัตลักษณ์จีนสำหรับยุคใหม่^{๓๕}

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญด้านจีนได้วิเคราะห์แนวความคิดของสี จิ้นผิง แสดงให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายของสี จิ้นผิงได้ยึดหลักพรรคคอมมิวนิสต์ตั้งมาก่อน (Party First) หมายความว่า พรรคคอมมิวนิสต์ไม่ใช่พรรคลัทธินิยมอีกต่อไป แต่กลายเป็นพรรคชาตินิยมที่เป็นอัตลักษณ์จีน เต็มเปี่ยมไปด้วยความภาคภูมิใจในชาติจีนในฐานะมหาอำนาจ และการเชื่อมั่นในพรรคคอมมิวนิสต์^{๓๖} อันเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางการบริหารประเทศแบบใหม่ เรียกว่า ยุทธศาสตร์รอบด้าน ๔ ประการ (Four-pronged Comprehensive Strategy) ประกอบด้วย แบบแผนการส่งเสริมความเชื่อมั่นในหลักการ ทฤษฎี ระบบ และวัฒนธรรมแบบสังคมนิยมที่มีลักษณะเฉพาะของจีนตามนโยบาย “รอบด้านสี่ด้าน (Four Comprehensives)” เพื่อสร้างสังคมกินดีอยู่ดีอย่างรอบด้าน (Moderately Prosperous Society) ลงลึกการปฏิรูป (Deepen Reform) ปกครองประเทศตามหลักนิติรัฐ (Advance

^{๓๕} ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๑). CPC ไฟเขียวเสนอแก้รัฐธรรมนูญให้อำนาจ “สี จิ้นผิง” อยู่ยาวครองตำแหน่งประธานาธิบดีได้เกินสองสมัย. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.thaitribune.org/contents/detail/310?content_id=31477&rand=1519656076. หน้า ๑ -๒.

^{๓๖} อาร์ม ตั้งนิรันดร. (๒๕๖๐). ถอดรหัสความคิดสีจิ้นผิง. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑. จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642983>. หน้า ๒.

law-based Governance) และ บริหารจัดการวินัยพรรคอย่างเข้มงวด (Strengthen Party Self-governance) เพื่อให้บรรลุผลอันยิ่งใหญ่ ๔ ประการ (Great Struggle, Great Project, Great Cause and Great Dream) ประกอบด้วย การรับมือความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ มีโครงการก่อสร้างที่ยิ่งใหญ่ ส่งเสริมการลงทุนขนาดใหญ่ และตระหนักถึงความฝันอันยิ่งใหญ่ โดยสาระสำคัญของแนวทางการบริหารทั้งหมดนี้ มุ่งเน้นที่การขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจผ่านการลงทุนขนาดใหญ่ การสร้างความเป็นปึกแผ่นภายในพรรคเน้นระเบียบวินัยของสมาชิกพรรค และการสร้างความเชื่อมั่นต่อแนวคิดรากฐานของพรรคคอมมิวนิสต์อันเป็นสถาบันหลักของชาติ^{๓๗, ๓๘}

โดยสรุป รัฐบาลจีนยุคใหม่ภายใต้การนำของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง มียุทธศาสตร์การบริหารประเทศในบริบทความมั่นคง ผ่านวาทกรรมความฝันของชาวจีน (Chinese Dream) ซึ่งจัดเป็นพิมพ์เขียวของสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์ของจีนในยุคใหม่ มีเป้าหมายอย่างชัดเจนว่า ในปี ค.ศ.๒๐๒๐ ประเทศจีนจะเข้าสู่สังคมอยู่ดีกินดีโดยถ้วนหน้า (ในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการก่อตั้งพรรคฯ) และในปี ค.ศ.๒๐๓๕ ประเทศจีนจะบรรลุสังคมนิยมที่ทันสมัย นอกจากนี้ ในปี ค.ศ.๒๐๕๐ (ในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน) ประเทศจีนจะเป็นประเทศสังคมนิยมยุคใหม่ที่ทันสมัยอย่างมั่งคั่ง มีประชาธิปไตย เป็นอารยะประเทศ มีความสันติและงดงาม ดังนั้น ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมหาอำนาจจีน ต้องมีอุดมการณ์ร่วมกันตามแบบฉบับสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์ของจีน ตามแนวคิดอำนาจนิยมใหม่ (Neo-Authoritarianism) ที่สนับสนุนการปฏิรูปเศรษฐกิจ แต่การเมืองต้องรวมศูนย์อำนาจ จึงผลักดันการปฏิรูปเศรษฐกิจให้ประสบความสำเร็จ และจะชักนำการปฏิรูปด้านอื่นๆ (การเมือง วัฒนธรรม สังคม ระบบนิเวศ และพรรคคอมมิวนิสต์จีน) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร้อยปี ๒ เป้าหมาย และสานความฝันของจีน ในการสร้างประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองกลับขึ้นมาใหม่ได้อีกครั้ง

^{๓๗} วอยซ์ทีวี. (๒๕๖๐). ปรัชญาสีจิ้นผิงเน้น China First?. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://www.voicetv.co.th/read/534517>

^{๓๘} Song Wei. (2017). Four Comprehensives' light up the future. Retrieved January 26, 2018, from http://www.chinadaily.com.cn /opinion/2017-07/10/ content_30050292.htm. pp. 1-2.

๓.๑.๓ กรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะ ๓๐ ปี (ปีค.ศ. ๒๐๒๐ – ๒๐๕๐)

จากการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ ๑๙ ได้ประเมินการความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พบว่า ปัจจุบันโลกได้เผชิญกับความไม่แน่นอนที่เพิ่มมากขึ้นและปัจจัยที่ทำให้เกิดความวุ่นวาย คือ การขาดแคลนพลังงาน ทำให้เศรษฐกิจทั่วทั้งโลกไม่เติบโต ประสพภาวะการขาดดุลสูงขึ้น ทำให้ทุกประเทศเกิดปัญหาช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน ปัญหาภัยคุกคามการก่อการร้าย ความไม่ปลอดภัยในโลกไซเบอร์ และสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงเอื้อต่อการแพร่กระจายของโรคติดต่อที่สำคัญ ประชาคมโลกจึงควรเคารพซึ่งกันและกัน หรือเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ อย่างเท่าเทียม ใช้แนวทางใหม่ในการพัฒนารัฐต่อรัฐ มุ่งมั่นที่จะระงับข้อพิพาท รวมทั้งการแก้ไขความขัดแย้งร่วมกัน เพื่อดำรงไว้ซึ่งความมั่นคง อันจะบรรลุถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ตลอดจนนำไปสู่การเตรียมการเพื่อเผชิญต่อภัยคุกคามทุกรูปแบบที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้น การดำเนินนโยบายเพื่อความมั่นคงของจีนมุ่งนำไปสู่การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศต่าง ๆ โดยมีการประเมินสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงระหว่างประเทศว่า จะยังไม่มีสงครามขนาดใหญ่ในภูมิภาคที่จะเป็นอุปสรรคต่อโอกาสการพัฒนาประเทศของจีน แต่กระแสโลกาภิวัตน์จะกระทบต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อันทำให้ประเทศต่างๆ จำเป็นต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น (Interdependence) โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ กลายเป็นสังคมที่แบ่งปันผลประโยชน์และพัฒนาาร่วมกัน โลกจะเปิดกว้าง สะอาดและสวยงาม ภายใต้สันติภาพ ที่เต็มไปด้วยความมั่นคงและมั่งคั่งร่วมกัน^{๓๙} ขณะเดียวกัน รัฐบาลจีนได้ทำการประเมินการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศตนเอง

^{๓๙} Xi Jinping. (2018). Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era. Retrieved January 26, 2018, from http://www.xinhuanet.com/english/download/Xi_Jinping's_report_at_19th_CPC_National_Congress.pdf, pp 51 – 54.

พบว่า สังคมจีนได้เผชิญอยู่กับปัญหา^{๕๐} “ความไม่สมดุล” (unbalanced) และ “ความไม่เหมาะสม” (inadequate) ในการพัฒนาที่ไม่สมดุล และไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่ต้องการมีชีวิตที่ดี ที่ ณ เวลานี้ประชากรจีนมีจำนวนมากกว่า ๑,๓๐๐ ล้านคน แต่จีนยังมีประชากรถึง ๑๒๘ ล้านคน ยังคงมีชีวิตอยู่ในระดับต่ำกว่าความยากจน ทำให้จีนต้องเร่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างกลุ่มทางสังคมเศรษฐกิจหรือกลุ่มผลประโยชน์ และระหว่างตัวเมืองกับเขตชนบท อันจะเป็นพื้นที่แห่งโอกาสในการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสมดุลของชีวิตประชาชนจีนที่ดีและเหมาะสมขึ้นได้

ในช่วงห้าปีที่ผ่านมา จีนจึงพยายามเดินหน้าปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้งานในด้านต่างๆ พัฒนาตามไปด้วย และยังคงรักษาอัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงปานกลาง เข้าสู่มาตรฐานใหม่ เรียกว่า การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงคุณภาพ แทนการพัฒนาเชิงปริมาณ รวมทั้งขยายบทบาทของจีนในเวทีเศรษฐกิจการเงินโลกไปพร้อมกัน (New Normal of China’s Economy) โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศหรือจีดีพีขยายตัวจาก ๕๔ ล้านล้านหยวนสูงขึ้นเป็น ๘๐ ล้านล้านหยวน ทำให้เศรษฐกิจจีนยังคงอันดับสองของโลก ซึ่งช่วยกระตุ้นอัตราเติบโตเศรษฐกิจโลกที่มีค่ามากกว่าร้อยละ ๓๐ เกิดจากการปฏิรูปโครงสร้างด้านอุปทานที่มีความก้าวหน้าไปด้วยดี (Supply-Side Structural Reform) ภายใต้การขับเคลื่อนของเศรษฐกิจยุคดิจิทัล ได้แก่ เส้นทางรถไฟความเร็วสูง ถนนทางหลวง สะพานท่าเรือ สนามบิน เป็นต้น และการพัฒนาความทันสมัยในภาคการเกษตรทำให้มีผลผลิตธัญพืชในแต่ละปีสูงถึง ๖๐๐ ล้านเมตริกตัน อีกทั้ง รัฐบาลสามารถขจัดความยากจนของประชาชนจำนวน ๘๙ ล้านคน ให้หลุดพ้นจากความยากจนแล้วจำนวน ๖๖ ล้านคน เหลืออีกราว ๓๐ ล้านคน ที่ยังอยู่ในความยากจน ซึ่งนับเป็นความ

^{๕๐} เกรียงไกร พรพิพัฒน์กุล. (๒๕๖๐). ความผันผวน : สี จิ้นผิง ยิ่งใหญ่เพียงใด ก็เห็นบรรลพผลฯ ร่วมกับผู้อื่น. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://mgronline.com/china/detail/9600000110877>. หน้า ๑ - ๒.

ก้าวหน้าครั้งสำคัญในการต่อสู้กับความยากจนของจีน^{๔๑} รวมถึงเน้นการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้พลังงานหมุนเวียนแบบคาร์บอนต่ำอย่างมีจิตสำนึก และอีกหนึ่งผลงานที่สำคัญของรัฐบาล คือ การปรับปรุงแนวปฏิบัติของพรรคฯ ให้อยู่ในวินัยอย่างเข้มงวดและลงโทษกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีพฤติกรรมมิชอบ โดยมีผู้ทุจริตคอร์รัปชันที่ได้รับโทษแล้วมากกว่า ๑.๓ ล้านคน และจะยังคงเดินหน้าต่อสู้กับปัญหานี้ในอีกห้าปีข้างหน้า^{๔๒,๔๓} ผลการดำเนินงานทั้งหมดนี้ได้ดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (ปีค.ศ. ๒๐๑๖-๒๐๒๐) มีนโยบาย “การพัฒนาห้าด้านพร้อมกัน” ได้แก่ (๑) การวิจัยอุตสาหกรรมรูปแบบใหม่เชิงลึก (๒) การพัฒนาสู่สังคมเมือง (๓) การพัฒนาสารสนเทศ (๔) การพัฒนาการเกษตรยุคใหม่ และ (๕) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ร่วมกับการดำเนินนโยบาย “รอบด้านสี่ด้าน” ได้แก่ (๑) การสร้างสังคมกินดีอยู่ดีรอบด้าน (๒) การปฏิรูปเชิงลึกรอบด้าน (๓) การเคร่งครัดในการปกครองพรรคคอมมิวนิสต์รอบด้าน และ (๔) การใช้กฎหมายรักษาประเทศรอบด้าน นอกจากนี้ จีนจึงได้ประกาศยุทธศาสตร์ Made in China 2025 หรือ MIC 2025 ที่ได้เริ่มประกาศใช้เมื่อปีค.ศ.๒๐๑๕ ซึ่งเป็นกรกล่าวถึงการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการผลิตของจีนอย่างจริงจัง โดยมีต้นแบบจากเยอรมนีและมีการลงนามความร่วมมือ “The action outline of Sino German Cooperation” กับเยอรมนีเมื่อตุลาคม ปี ค.ศ.๒๐๑๔^{๔๔} ประธานาธิบดี

^{๔๑} ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๑). ความผันผวน : คนจีนหลุดพ้นยากจน ๖๖ ล้านคน ช่วง ๔ ปี สีจิ้นผิง ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://m.mgonline.com/china/detail/9610000001791>. หน้า ๑-๓.

^{๔๒} ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๐). พญามังกรเปิดการประชุมสมัชชาใหญ่ CPC ครั้งที่ ๑๙ สี จิ้นผิงเผยแผนสร้าง “ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย” ในกลางศตวรรษที่ ๒๑. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://mgonline.com/china/detail/96000000106393>. หน้า ๓.

^{๔๓} สำนักข่าวออนไลน์. (๒๕๖๐). สีจิ้นผิง โชว์วิสัยทัศน์พาจีนผงาดเป็นมหาอำนาจของโลกในการประชุมใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีน. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://thestandard.co/xi-jinping-world-vision/>. หน้า ๔.

^{๔๔} ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ. (๒๕๕๙). เจาะลึก Made in China ๒๐๒๕. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconMakhong-CanelArea/Yunnan/DocLib_YNArticle/2016--Article2_Made%20in%20China2025.pdf. หน้า ๑.

สี จิ้น ผิง จึงได้ตั้งเป้าหมายให้จีนเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมของโลก (Global Leader in Innovation) ภายในปี ๒๐๕๐ รวมทั้งการเร่งโครงการหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative : OBOR) เพื่อให้กลายเป็นระเบียบเศรษฐกิจระดับพหุภาคีที่มีความมั่งคั่ง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานก่อให้เกิด สันติภาพ และความประสานกลมกลืน มีรูปแบบความร่วมมือในลักษณะเอาชนะร่วมกัน (WIN-WIN) ที่ต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ร่วมกัน หลังจากการประชุมสมัชชาครั้งที่ ๑๙ นี้ ทำให้ทราบถึงยุทธศาสตร์ความมั่นคงเพื่อการบริหารประเทศในสร้างสังคมแบบกินดีอยู่ดีอย่างทั่วถึง และเป็นประเทศสังคมนิยมยุคใหม่ที่ทันสมัยอย่างมั่งคั่ง มีประชาธิปไตย เป็นอารยะประเทศ มีความสันติและงดงามในระยะ ๓๐ ปี (ปีค.ศ. ๒๐๒๐ – ๒๐๕๐) ภายใต้รัฐบาลที่นำโดยประธานาธิบดี สี จิ้นผิง มีกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ตามดังรายละเอียดต่อไปนี้ ^{๔๕}

ด้านเศรษฐกิจและสังคม^{๔๖}

ปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นคุณภาพทั่วถึง เท่าเทียมทั้งในเมืองและชนบท แทนการกำหนดตัวเลขซึ่งเป็นเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจเหมือนอย่างที่ผ่านมา ด้วยการปรับโครงสร้างวิสาหกิจ พัฒนาเทคโนโลยี ส่งเสริมงานวิจัย พัฒนาการเกษตร อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เศรษฐกิจจีนเติบโตเชิงคุณภาพ สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการพึ่งพิงการบริโภคภายในประเทศและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น เป้าหมายเศรษฐกิจในภาพรวมของจีนต่อจากนี้ จึงเน้นการขยายอุปสงค์ภายในประเทศ หรือกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศควบคู่ไปกับการพึ่งพิงการส่งออก นับเป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจจีนในระยะยาว และเตรียมพร้อมรับมือกับการส่งออกที่ชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม

^{๔๕} ปิโยต อุทุมเทวา. (๒๕๖๑). “สี จิ้นผิง” พญามังกรจีน ผงาดฉลองชัย ทิศทางแห่งความสำเร็จ เน้นบรรลุผลฯ ร่วมกับผู้อื่น. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <http://aseanecon.info/20180109/701>. หน้า ๑ - ๑๖.

^{๔๖} สภาคมนวฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-จีน. (๒๕๖๐). การพัฒนาประเทศจีนที่ยิ่งใหญ่. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://www.facebook.com/thaizhong/posts/1199642673434957>. หน้า ๑ - ๒.

การพัฒนาเศรษฐกิจจะเปิดกว้าง ผ่อนคลายมาตรการการเข้าตลาดของธุรกิจ สินค้าและบริการต่างๆ โดยได้เริ่มเปิดเสรีในภาคการเงินและตลาดเงินตราต่างประเทศ รวมถึงผลักดันการสร้างระบบการค้าในระดับภูมิภาค ทวีภาคี และพหุภาคี พร้อมกันนี้ จีนจะเร่งสร้างระบบสาธารณสุขและการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง เตรียมพร้อมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุอย่างแข็งขัน

ด้านการเมือง^{๔๗}

ส่งเสริมการสร้างพรรคการเมืองให้สะอาดโปร่งใส ปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และส่งเสริมความสุจริตที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มปฏิรูปตั้งแต่บุคลากรของรัฐต้องบริสุทธิ์ รัฐบาลสุจริต และการเมืองใสสะอาด หลังจากการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ ๑๙ นี้ จึงได้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการกำกับตรวจสอบแห่งชาติ” ทั้งในระดับรัฐ และในระดับพรรค รวมทั้งการจัดตั้ง “คณะกรรมการเสถียรภาพทางการเงินแห่งชาติ” เพื่อรักษาความเป็นศูนย์กลางการนำของพรรคฯ และปกป้องสิทธิผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน สี จิ้นผิงได้บริหารจัดการควบคุมพรรคฯ ด้วยวินัยที่เข้มงวด และยึดแนวทางมวลชนของพรรคฯ ในการแก้ไขพฤติกรรมการทำงานของพรรคฯ ให้ติดต่อสัมพันธ์ใกล้ชิดมวลชนตามข้อกำหนดมีด้วยกัน ๘ ข้อ ได้แก่ (๑) ปรับปรุงการตรวจสอบวินัย (๒) ย่นย่อในเรื่องประชุม (๓) ย่นย่อเอกสาร (๔) คุมเรื่องการออกตรวจเยี่ยม (๕) แก้ไขหน่วยองค์กรฯ (๖) ปรับปรุงการรายงานข่าว (๗) เข้มงวดการแพร่ข่าวสาร และ (๘) ยึดถือเคร่งครัดในการประหยัด พร้อมให้ข้อคิดเรื่องพฤติกรรม ๔ อย่างที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกพรรคฯ ได้แก่ “พฤติกรรมรูปแบบนิยม” “พฤติกรรมเจ้าขุนมูลนาย” “พฤติกรรมแสวงหาความสุข” และ “พฤติกรรมฟุ่มเฟือย” หากสมาชิกพรรคฯ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านี้ได้ โอกาสในการทุจริตจะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น แนวทางมวลชนของพรรคฯ และขจัดสี่ประเภทพฤติกรรม สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเมืองให้โปร่งใส นำมาซึ่งการปฏิรูปและการพัฒนาบ้านเมืองให้มีเสถียรภาพได้

^{๔๗} สี จิ้นผิง. (๒๕๕๙). สีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ. มติชน. กรุงเทพฯ, หน้า ๔๓๑ - ๔๖๙.

แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงใช้ระบอบการปกครอง “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า ถือเป็นระบอบที่ดีที่สุดในการรักษาความมั่นคงของประเทศร่วมกับจีนแผ่นดินใหญ่ อีกทั้ง พื้นฐานทางการเมืองของความสัมพันธ์ระหว่างสองฝั่งช่องแคบไต้หวันนั้นได้เป็นไปตาม “หลักการจีนเดียว” ยึดมั่นในฉันทามติปี ๑๙๙๒ ผลักดันความสัมพันธ์ในทิศทางแห่งสันติระหว่างจีนแผ่นดินใหญ่กับไต้หวันให้เป็นเสมือนครอบครัวเดียวกัน

ด้านการศึกษา

จากผลการประชุมครั้งล่าสุด จีนได้ยกระดับความสำคัญให้การศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง ผลักดันการปรับปรุงระบบการศึกษาภาคบังคับทั้งในเมืองและชนบท ให้มีแบบแผนเดียวกันทั่วประเทศ โดยจัดทำการศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาสำหรับผู้พิการ การศึกษาผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การศึกษามัธยมปลายต้องขยายให้ทั่วถึง พัฒนาสร้างสรรค์มหาวิทยาลัย และหลักสูตรชั้นนำให้มีประสิทธิภาพ และสร้างแรงงานให้เพิ่มมากขึ้นทั้งในเมืองและชนบท รวมถึง สนับสนุนการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา กับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ขณะเดียวกันต้องส่งเสริมการพัฒนากิจการด้านการศึกษาของประเทศกำลังพัฒนาด้วยความเต็มใจ

ด้านความมั่นคงและการทหาร

โครงสร้างทางการทหารเปลี่ยนแปลงจากเดิม จากที่เคยเน้นปริมาณกองกำลังภาคพื้นดินมหาศาล เปลี่ยนเป็นการปฏิบัติการร่วมกันอย่างมีบูรณาการในทุกเหล่าทัพ โดยเน้นการปฏิบัติการเชิงรุกมากขึ้น และนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้มีความเป็นเครื่องยนต์ (Mechanization) เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการป้องกันประเทศให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างของกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (People's Liberation Army : PLA) เพื่อรวมอำนาจการบังคับบัญชาแบบรวมศูนย์ภายใต้การกำกับดูแลของพรรคคอมมิวนิสต์ และคณะกรรมาธิการทหารกลาง ก่อนสิ้นปีค.ศ. ๒๐๒๐ เพื่อให้บรรลุความทันสมัยในด้านการป้องกันประเทศก่อนปีค.ศ. ๒๐๓๕ และสร้างสรรค์ให้เป็นกองทัพระดับชั้นนำของโลกให้สำเร็จในช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๑

ด้านการต่างประเทศ^{๔๘}

การดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศของจีน ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ๕ ประการ (The Five Principles of Peaceful Coexistence) ได้แก่ การเคารพในอำนาจอธิปไตยของกันและกัน การไม่รุกรานกัน การไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ความเสมอภาคกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ^{๔๙} จีนจึงมุ่งดำเนินนโยบายการทูตโดยใช้อำนาจโน้มน้าว (Soft Power) มากขึ้น และนโยบายการพัฒนาอย่างสันติ (Peaceful Development) รวมถึงนโยบายเพื่อนบ้านที่ดี (Good Neighbor Policy) โดยมีแนวทางการช่วยเหลือ (Foreign Aid) การลงทุนในต่างประเทศ (Foreign Investment) และการให้เงินกู้และเงินให้เปล่าเพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน (Infrastructure) กับประเทศเพื่อนบ้านหรือกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ผ่านมาตรการการดำเนินโครงการทางยุทธศาสตร์ขนาดใหญ่ ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการ “หนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง” (The Belt and Road Initiative) ทำให้กลายเป็นระเบียบเศรษฐกิจที่เจริญมั่งคั่งทั้งทางบกและทางทะเล และ (๒) โครงการสร้างหน่วยงานด้านการเงินขนาดใหญ่สามแห่ง เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนด้านการเงินให้กับโครงการหนึ่งแนวเขตหนึ่งเส้นทาง โดยสถาบันการเงินทั้งสามแห่งดังกล่าวคือ “ธนาคารเพื่อการลงทุนสาธารณูปโภคพื้นฐานแห่งเอเชีย” (Asian Infrastructure Investment Bank : AIIB) “กองทุนเส้นทางสายไหมทางทะเล” (Silk Road Fund) และ “ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งใหม่” (New Development Bank : NDB) ซึ่งเกิดจากการอบการประชุมของกลุ่มประเทศ BRICS ประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนทางการเมืองและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเยือนกันและกันของผู้มีระดับสูง ไปจนถึงการทูตระดับประชาชน

^{๔๘} การประชุมสัมมนาทางวิชาการ. (๒๕๖๑). “CHINA'S WAY : BRI, AIIB, NDB, SCS, LMC, ETC”. วันศุกร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑, เวลา ๑๐๐๐ – ๑๒๐๐ ณ ห้องประชุม ๑๐๕ มหาจุฬาลงกรณ. กรุงเทพฯ.

^{๔๙} Xi Jinping. (2018). Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era. Retrieved January 26, 2018, from http://www.xinhuanet.com/english/download/Xi_Jinping's_report_at_19th_CPC_National_Congress.pdf, p. 52.

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จีนมีแผนการที่จะยกระดับภาคอุตสาหกรรมของประเทศทั้งหมดให้เป็น อุตสาหกรรมไฮเทค โดยให้การสนับสนุนด้านนโยบายและการเงิน การออกกฎหมาย ค้ำครอง การจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการอัดฉีดเงินเพื่อการ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปีค.ศ. ๒๐๑๕ ได้ประกาศแผน “Made in China 2025” มุ่งเน้นพัฒนาจีนจาก “ประเทศการผลิตยักษ์ใหญ่” เป็น “ประเทศการผลิตที่แข็งแกร่ง” ภายใน ๑๐ ปี และพลิกโฉมจีนให้กลายเป็น “มหาอำนาจด้านการผลิตชั้นนำในปี ๒๐๒๕” ซึ่งภารกิจสำคัญในการยกระดับ นวัตกรรมด้านการผลิตการผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับอุตสาหกรรม การ ใช้เครื่องจักรอัตโนมัติแทนแรงงานทั้งหมด เพื่อยกระดับเข้าสู่ Industry 4.0 การ ส่งเสริมแบรนด์สัญชาติจีน การดำเนินการผลิตสีเขียว การส่งเสริมการพัฒนาภาค อุตสาหกรรม ๑๐ ประเภท^{๕๐} การเดินทางปรับโครงสร้างของภาคการผลิต และ การสนับสนุนการผลิตที่เน้นด้านบริการและอุตสาหกรรมบริการซึ่งจุดเด่นของแผน Made in China 2025 ใจความว่า

“เป็นความพยายามของจีนที่จะก้าวให้ทันประเทศอุตสาหกรรมพร้อมๆ กับการปิดช่องว่างทางเศรษฐกิจในประเทศ aging society แรงงานหนุ่มสาว ของจีนมีจำนวนน้อยลง ทำให้อัตราค่าแรงงานเพิ่มขึ้น และส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจการส่งออกที่เคยเป็นหลักสำคัญ แผนนี้จะแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพและ การสร้างตราสินค้าแบรนด์จีน รวมทั้งปรับปรุงการใช้ทรัพยากรและพลังงานให้ มีประสิทธิภาพ และพัฒนาการผลิตทางอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม”

ทำให้จีนมีผลงานด้านเทคโนโลยีมากมาย อาทิ ห้องทดลองอวกาศเทียนกง ยานดำน้ำสำรวจทะเลลึกพร้อมมนุษย์เจียวหลง กล้องโทรทัศน์วิทยุศาสตร์ขนาด

^{๕๐} อุตสาหกรรม ๑๐ ประเภท ได้แก่ (๑) อุตสาหกรรมสารสนเทศ (๒) หุ่นยนต์ควบคุมด้วยตัวเลข (Numerical control robot) (๓) อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์อากาศยาน (๔) อุตสาหกรรมการต่อเรือไฮเทค (๕) อุตสาหกรรมการผลิตรถไฟ (๖) อุตสาหกรรมรถยนต์พลังงานใหม่ (๗) อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์พลังงาน (๘) อุปกรณ์การผลิตวัสดุพิเศษใหม่ (๙) อุตสาหกรรมยาและอุปกรณ์การผลิตยา (๑๐) อุตสาหกรรมเครื่องมือทางการแพทย์

เล็กที่สุดในโลก และการผลิตเครื่องบินขนาดใหญ่ เป็นต้น นอกจากนี้ จีนยังได้สร้างบริษัทเทคโนโลยียักษ์ใหญ่ระดับโลกอย่าง Baidu, Alibaba และ Tencent ซึ่งเทียบได้กับ Google, eBay และ Facebook ของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่เดียวกันบริษัทจีนเหล่านี้ก็รับนโยบายจากรัฐบาลให้ร่วมกันทำวิจัยด้านอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีแห่งอนาคต ทั้งนี้ การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีนวัตกรรมของโลก ก็เป็นอีกหนึ่งเป้าหมายของจีนภายในปีค.ศ.๒๐๕๐ อีกด้วย

โดยสรุป กรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคงระยะ ๓๐ ปี (ปีค.ศ. ๒๐๒๐ - ๒๐๕๐) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศระยะยาว เป้าหมายอนาคตของชาติที่ประชาชนจีนทุกคนต้องอยู่ดีมีสุข เป็นสังคมกินดีอยู่ดีถ้วนหน้า (Moderately Prosperous Society) ในปี ๒๐๒๑ บรรลุเป้าหมายร้อยปีครั้งที่หนึ่ง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสู่การบรรลุความฝันครั้งที่สองในการเป็นประเทศสังคมนิยมสมัยใหม่ที่ทันสมัย (Socialist Modernization) อย่างมั่งคั่ง มีประชาธิปไตยเป็นอารยะประเทศ มีความสันติ และงดงามภายในปี ๒๐๔๙ ทั้งหมดนี้ ถือเป็นความฝันที่จะฟื้นฟูชาติ (National Rejuvenation) อย่างสมบูรณ์แบบ โดยทิศทางกาบริหารของประเทศจีน ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ เต็มไปด้วยอุดมการณ์สังคมนิยมสมัยใหม่ที่ทันสมัย และยกระดับจีนเข้าสู่เวทีโลก โดยให้มีการดำเนินตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ (๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (ปีค.ศ. ๒๐๑๖-๒๐๒๐) (๒) แผนพัฒนายกระดับอุตสาหกรรมทั้งประเทศ (Made in China 2025) และ (๓) แผนพัฒนาเส้นทางสายไหมใหม่ศตวรรษที่ ๒๑ (The Belt and Road Initiative)

แผนการพัฒนาประเทศดังกล่าวเน้นการเปิดประเทศและลงลึกการปฏิรูปรอบด้าน โดยเฉพาะการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจให้ประสบความสำเร็จ อาศัยการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา พร้อมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศแห่งนวัตกรรม ทั้งนี้ เพื่อชักนำการปฏิรูปด้านอื่นๆ ได้แก่ **การเมือง** สมาชิกพรรคปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ยึดยึดแนวคิดหนึ่ง

ประเทศ สองระบบ และเดินหน้ำรวมชาติกับไต้หวันในอนาคต **การทหาร** ทุกเหล่าทัพบูรณาการการปฏิบัติการเชิงรุกร่วมกันได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการกำลังพล จนถึงนำไปพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้มีความเป็นเครื่องยนต์ (Mechanization) ให้มีความทันสมัย **การศึกษา** เน้นคุณภาพและเท่าเทียม โดยจัดสรรงบประมาณในเขตชนบทให้มีการศึกษาภาคบังคับเช่นเดียวกันกับในเขตเมือง **สังคมและวัฒนธรรม** ปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นทั้งในเมืองและชนบท โดยส่งเสริมการมีงานทำ พัฒนากิจการ และเพิ่มมาตรฐานเงินช่วยเหลือการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐาน และ **ระบบนิเวศ** เครื่องครัดการควบคุมมลพิษ และเน้นการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้พลังงานหมุนเวียนแบบคาร์บอนต่ำอย่างมีจิตสำนึก การบริหารประเทศในครั้งนี้เป็นไปตาม “ความคิดของ สี จิ้นผิง ว่าด้วยสังคมนิยมแบบอัตลักษณ์จีนเพื่อศักราชใหม่” ในการต่อสู้ฟื้นฟูความยิ่งใหญ่ของประชาชาติจีน ๑๔ ประการ ตามที่ได้บรรจุไว้ในธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีน (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

นอกจากนี้ การที่จีนได้เร่งผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใต้โครงการ “หนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง” จะเป็นอีกหนึ่งแรงส่งสำคัญ ที่ทำให้จีนมีเส้นทางโลจิสติกส์ใช้ขนส่งสินค้านวัตกรรมไปยังภูมิภาคที่สำคัญได้ทั่วโลก โดยจีนเห็นถึงความจำเป็นในการพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของประเทศ ในการดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ยึดหลักการการเคารพในอำนาจอธิปไตยของกันและกัน การไม่รุกรานกัน การไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ความเสมอภาคกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทั้งหมดนี้ ถือเป็นภารกิจรักษาผลประโยชน์ของชาติ ด้วยการดำรงอยู่ของระบบพื้นฐานความมั่นคงภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน ปกป้องอธิปไตย และบูรณาภาพแห่งดินแดน รวมถึงการพัฒนาทางสังคมและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างสมดุล ที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระดับภูมิภาคและระดับโลกต่อไป

๓.๒ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)

สหรัฐอเมริกา หรือ United States of America (United State) เป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับสามของโลก รองจากรัสเซียและแคนาดา ประกอบด้วยรัฐทั้งหมด ๕๐ รัฐ ตั้งอยู่ทางทวีปอเมริกาเหนือตอนกลางอยู่ระหว่างกลางประเทศเม็กซิโกกับแคนาดา มีพื้นที่ใหญ่ถึง ๙.๖๓ ล้านตารางกิโลเมตร และมีประชากรรวมทั้งสิ้น ๓๑๓ ล้านคน จึงเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมากอยู่ในลำดับที่สามของโลก ซึ่งชาวอเมริกันส่วนใหญ่มีฐานะในระดับชนชั้นกลางขึ้นไป จึงมีความเจริญค่อนข้างมาก และเป็นประเทศมหาอำนาจเพียงประเทศเดียวที่เป็นผู้นำทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การพลังงาน และเทคโนโลยี^{๕๑} นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังเป็นผู้นำในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐและหัวหน้ารัฐบาล (Chief Executive) ภายใต้รัฐธรรมนูญที่มีการแบ่งแยกอำนาจโดยเด็ดขาด (Separation of Power) ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ แต่ละฝ่ายได้รับเลือกในลักษณะที่แตกต่างกัน และมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน (checks and balances) เป็นผลทำให้การบริหารประเทศโดยรวมนั้นส่งเสริมให้ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศนั้นสูงติดเป็นอันดับหนึ่งของโลก จึงได้ชื่อว่าเป็นอภิมหาอำนาจที่มีอิทธิพลต่อภูมิภาคต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร เป็นต้น^{๕๒}

หลังจากการสาบานตนรับตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ของนายโดนัลด์ ทรัมป์ อย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๐๑๗ ที่ผ่านมา โดยรัฐบาลกลางได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๐๑๗ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกประเทศตามสถานการณ์

^{๕๑} กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (๒๕๖๐). สหรัฐอเมริกา. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก <http://www.thaibiz.net/th/market/United-States-of-America>. หน้า ๑

^{๕๒} สงขลา วิชัยทัตตะ. (๒๕๕๘). ระบบการเมืองการปกครองและสถาบันทางการเมืองการปกครองในประเทศภาคพื้นยุโรปและอเมริกา. เอกสารประกอบการเรียนการสอน. หน้า ๒๓ - ๒๕.

การเปลี่ยนแปลงให้ครอบคลุมกับสถานการณ์ให้เป็นปัจจุบันมากที่สุดซึ่งยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้มีวลีสำคัญ “การทำให้สหรัฐอเมริกากลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง” (to make America great again) หมายความว่า รัฐบาลของสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับความปลอดภัย ผลประโยชน์ และความสุขของพลเมืองอเมริกันเป็นอันดับแรก โดยจะฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศให้กลับมาเจริญอีกครั้ง ฟื้นฟูการทหารของอเมริกาให้ยิ่งใหญ่ดังเดิม ป้องกันพรมแดนของสหรัฐอเมริกา ปกป้องเอกราชอธิปไตย และเสริมสร้างค่านิยมของโลกเสรีให้แผ่ออกไปทั่วโลกโดยมีนโยบายต่างประเทศที่เรียกว่า “ความเป็นอันดับหนึ่งของอเมริกา (America First)” ซึ่งแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาฉบับนี้ คือการสร้างดุลอำนาจเพื่อประโยชน์ให้กับสหรัฐอเมริกาให้กับพันธมิตรและแนวร่วมของสหรัฐอเมริกาโดยไม่สูญเสียค่านิยมสำคัญของอเมริกา แล้วนำไปสู่ความมั่นคง ความมั่งคั่งและผลประโยชน์ของอเมริกาเอง โดยมีวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) เพื่อให้ประเทศชาติมีความเข้มแข็งเป็นเอกราชอธิปไตย ประชาชนชาวอเมริกามีอิสระ เสรีภาพ มีวัฒนธรรม และความฝันเป็นของตนเอง เพื่อมุ่งสู่ความเจริญรุ่งเรืองและมีสันติภาพไปด้วยกัน^{๕๓} โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้กล่าวถึงรายละเอียดใน ๒ ประเด็น ได้แก่ (๑) การตรวจสอบสถานะแวดล้อมความมั่นคง และ (๒) กรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๑๗) ดังรายละเอียดต่อไปนี้^{๕๔}

^{๕๓} นันทิยา ทองคนารักษ์. (๒๕๖๑). America First : ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ ๒๐๑๗. เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. หน้า ๑ - ๒.

^{๕๔} ยศภาค ไซติกพงศ์. (๒๕๖๑). ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ธันวาคม ๒๐๑๗. เอกสารอัดสำเนา. หน้า ๑ - ๕.

๓.๒.๑ การตรวจสอบสภาพแวดล้อมของโลกล้อมความมั่นคงของสหรัฐอเมริกา

จากการตรวจสอบสภาพแวดล้อมของโลกภายใต้การนำของรัฐบาล นายโดนัลด์ ทรัมป์ พบว่า สหรัฐฯต้องเผชิญกับภัยคุกคามต่างๆ ได้แก่ ประเทศที่กำลังพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และซีปนาวุธ กลุ่มก่อการร้ายอิสลามหัวรุนแรงที่กำลังขยายเครือข่ายออกไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในตะวันออกกลาง ประเทศคู่แข่งที่กำลังท้าทายความเป็นเจ้าของสหรัฐอเมริกา ความสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้ประเทศที่เคยอ่อนแอกลับเข้มแข็งขึ้น รวมถึงความเสียหายเปรียบเทียบทางการค้าที่สหรัฐฯแบกรับ อีกทั้ง ผู้อพยพ การขนย้ายยาเสพติดข้ามพรมแดนเข้ามาในประเทศ และความไม่รับผิดชอบของพันธมิตรในเรื่องความมั่นคง ตลอดจนการลงทุนในงบประมาณการป้องกันประเทศที่ถือว่ายังไม่เพียงพอ เนื่องจากหลายประเทศกำลังสะสมอาวุธ ปลดปล่อยซีปนาวุธที่ส่งได้ไกลจนถึงแผ่นดินสหรัฐอเมริกา ภัยคุกคามทั้งหมดนี้ ต่างก็มีข้อมูลข่าวสาร (information) ทำหน้าที่เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาทำให้ทุกประเทศทั่วโลกเกิดการแข่งขันให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมในทุกมิติมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และบทบาทของสหรัฐอเมริกาในเวทีการเมืองโลก จึงนับได้ว่า ข้อมูลข่าวสารนี้ถือเป็นรากฐานสำคัญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจของสหรัฐฯให้เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถเอาชนะแนวคิดฝ่ายตรงข้าม และพัฒนาให้กองทัพคงไว้ซึ่งกำลังรบที่มีศักยภาพอยู่เหนือกว่ามหาอำนาจอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปกป้องคนอเมริกันจากภัยคุกคามที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติที่ทันสมัยเหล่านี้

นอกจากนี้ สหรัฐฯ มองว่าจีนและรัสเซียได้ท้าทายกำลังอำนาจแห่งชาติ อิทธิพล และผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา อาจมีผลทำให้ความมั่นคงและมั่งคั่งของสหรัฐง่านั้นเสื่อมถอยลง ในขณะเดียวกัน เกาหลีเหนือและอิหร่าน มีเจตนาจะทำให้เกิดความไม่มั่นคงในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มภัยคุกคามข้ามชาติตั้งแต่กลุ่มผู้ก่อการร้ายจี้ยึดจนถึงองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อร่วมกับเครื่องมืออื่นๆ เพื่อที่จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดความไม่น่าเชื่อถือ สร้างแนวคิดต่อต้านตะวันตก กระจายข่าวผิดพลาด ทำให้เกิด

ความแตกแยกในหมู่คนอเมริกันชาติพันธมิตร (Allies) และแนวร่วม (Partners) ในขณะเดียวกัน กลุ่มก่อการร้ายจihad ได้แก่ กลุ่มไอซิสและกลุ่มอัลกออิดะห์ ยังคงเผยแพร่แนวคิดป่าเถื่อนที่จะใช้ความรุนแรงเพื่อทำลายล้างรัฐบาลและ ผู้บริสุทธิ์ ที่กลุ่มเหล่านี้เห็นว่าเป็นพวกแปรพักตร์ (Apostates) เพื่อบีบบังคับ ให้รัฐบาลที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของตนหันไปใช้กฎหมายอิสลาม (Sharia Law) ในการปกครองประเทศ ด้วยเหตุนี้ สหรัฐฯ จึงเห็นควรที่จะทบทวนบทเรียน จากการที่ไม่ดำรงความเป็นผู้นำเอาไว้ ตัวแสดงที่ไม่ต้องการสันติภาพ และนโยบาย ที่ทำให้เกิดเป็นช่องว่างทำให้สหรัฐอเมริกาถูกเอาเปรียบจากการบริหารประเทศ ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสหรัฐอเมริกายังคงดำรงความเป็น ผู้นำด้วยความแข็งแกร่งและความเชื่อมั่น ซึ่งจะสอดคล้องกับผลประโยชน์ และค่านิยม หลักของสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติสหรัฐอเมริกาเอง และ หากสหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จบนโลกของการแข่งขัน ก็นับได้ว่าเป็นหนทาง ที่ดีที่สุดที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และความอ่อนแอ และจะนำความแข็งแกร่ง ของสหรัฐอเมริกามาอีกครั้ง พร้อมจะป้องปรามไม่ให้เกิดสงครามขึ้นได้ และจะ นำมาซึ่งสันติภาพบนโลกแห่งนี้อย่างแท้จริง

๓.๒.๒ กรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของ สหรัฐอเมริกา (ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๑๗)

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ ปี ๒๐๑๗ ยึดมั่นในหลักการ “อเมริกามาก่อน” (American First) ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และความมั่นคงของชาติด้านอื่นๆ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานสังคมนิยม (Realism) ที่มีแนวคิด ทางการเมืองเป็นความคิดนำ (Dominated Thinking) จึงให้ความสำคัญกับการ สร้างสมกำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศ แล้วค่อยขยายอำนาจรัฐด้านอื่นๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ เพื่อความมั่นคง ผลประโยชน์ และการเป็นมหาอำนาจของโลกเพียงหนึ่งเดียวของโลกต่อไป ซึ่งสหรัฐฯ ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขัน (Competitive World) ซึ่งเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ทั้งในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และการทหาร

โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มความท้าทายแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ **กลุ่มที่ ๑ จีน และรัสเซีย** เป็นคู่แข่งที่พยายามท้าทายกำลังอำนาจสหรัฐฯ **กลุ่มที่ ๒ อิหร่านและเกาหลีเหนือ** เป็นรัฐอำนาจที่มีอาวุธนิวเคลียร์และสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย และ **กลุ่มที่ ๓ กลุ่มก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ** เช่น กลุ่มไอซิส กลุ่มอัลกออิดะห์ เป็นต้น โดยมุ่งเน้นในการสกัดกั้นนักรบต่างชาติ และแนวทางการรับมือการก่อร้ายรูปแบบใหม่ จากอิทธิพลของการเผยแพร่ความคิดหัวรุนแรงสุดโต่ง ทางสื่อสังคมออนไลน์ให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น สหรัฐฯ จึงใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์กับมิตรประเทศ ในการต่อต้านแนวนโยบายการเปิดเสรี การเป็นรัฐอำนาจ และร่วมทำสงครามกับกลุ่มก่อการร้าย

จึงเป็นสาเหตุให้ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ประกาศนโยบายในลักษณะที่แข็งกร้าว โดยในภาพรวมทางด้านการเมืองมีการปลด ปรับย้าย และประกาศแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รัฐหลายตำแหน่ง การสร้างกำแพงกั้นตามแนวพรมแดนระหว่างสหรัฐฯ กับเม็กซิโก การปรับมาตรการตรวจคนเข้าเมืองให้เข้มงวด พร้อมออกคำสั่งห้ามพลเมืองจาก ๖ ประเทศมุสลิม ได้แก่ อิหร่าน ลิเบีย โซมาเลีย ซูดาน ซีเรีย และเยเมน เดินทางเข้าสหรัฐฯ ส่งผลให้เกิดการประท้วงขึ้นหลายพื้นที่ทั่วโลก นอกจากนี้ กระชับความสัมพันธ์กับเวียดนาม อินโดนีเซีย อินเดีย และไทย เพื่อวางแผนการดำเนินงานทางภูมิรัฐศาสตร์ใช้ในการคานอำนาจกับจีน ส่วนนโยบายด้านเศรษฐกิจมุ่งเน้นความร่วมมือทางการค้าทวิภาคี มากกว่าความร่วมมือแบบพหุภาคี เห็นได้จากการยกเลิกข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (Trans Pacific Partnership : TPP) และต้องการที่จะให้มีการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีแถบอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement : NAFTA) และยังจัดตั้งสำนักงานนวัตกรรมอเมริกันขึ้น เพื่อบูรณาความคิดทางธุรกิจให้เข้ากับแนวทางนโยบายของผู้นำสหรัฐฯ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการจ้างงานครั้งใหญ่ด้วยการก่อสร้างสาธารณูปโภคทั่วสหรัฐฯ โดยรัฐบาลจะดำเนินการภายใต้การซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศ และการจ้างแรงงานในประเทศเป็นหลัก (Buy American and Hire American) อันเป็นการรักษาผลประโยชน์ของสหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ กลับประสบ

ปัญหาสังคมอเมริกันที่ผู้คนได้รับความกดดัน รู้สึกเป็นเหยื่อ มีความเครียดคั่งคั่ง ซิงซังต่อสังคมรอบข้าง ทำให้เกิดเหตุการณ์กราดยิงในสหรัฐอเมริกาหลายครั้ง รวมถึงการยกเลิกนโยบายโอบามาร์แคร์ โดยยังไม่มียุทธศาสตร์รองรับ จึงอาจมีส่วนทำให้สร้างควมวิตกกังวลให้ชาวอเมริกันมากขึ้น นอกจากนี้ สหรัฐฯ ถือได้ว่าเป็น ผู้นำในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีนวัตกรรมที่ทันสมัยก่อนประเทศอื่นๆ มาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ ๑๙ เช่น เทคโนโลยีทางการแพทย์ การสื่อสาร และการทหาร โดยเฉพาะ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการทหาร ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลนี้จำนวนมากตามที่ปรากฏในร่างงบประมาณกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ มีมูลค่าเกือบ ๗ แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ใช้ในการเพิ่มกำลังพล อากาศยาน รวมถึงอุปกรณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธปัจจัยทางทหาร อาทิ การสร้างอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle : UAV) เครื่องบินรบ ดาวเทียม และเครื่องมือติดต่อสื่อสารอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งสามารถชี้เป้าหมายทางทหารตั้งแต่มิติทางอากาศ ไซเบอร์ และอวกาศ ได้อย่างทั่วถึงเพื่อรับมือกับภัยคุกคามในทุกรูปแบบ สหรัฐอเมริกาจึงจำเป็นต้องปกป้องผลประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของชาติในโลกแห่งการแข่งขันนี้^{๕๔} ดังนั้น แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงสหรัฐฯฉบับนี้ จึงประกอบด้วยเสาหลัก ๔ ประการ กับยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาคดังรายละเอียดต่อไปนี้

(๑) การปกป้องประชาชน ประเทศชาติ และวิถีชีวิตชาวอเมริกัน

ปัจจุบันภัยคุกคามที่เป็นอันตรายมาจากตัวแสดงที่เป็นรัฐและไม่ใช่รัฐเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากกลุ่มตัวแสดงเหล่านี้พยายามให้ได้มาซึ่งอาวุธนิวเคลียร์เคมีและกัมมันตภาพรังสี กล่าวคือ ซีเรียใช้อาวุธเคมีกับพลเมืองของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งจูงใจให้ตัวแสดงอื่นๆ พยายามแสวงหาและนำอาวุธประเภทนี้ไปใช้เช่นเดียวกัน ไอซิสได้ใช้อาวุธเคมีในอิรักและซีเรีย ซึ่งกลุ่มก่อการร้ายยังคงมีความพยายามครอบครองอาวุธทำลายล้างสูง หากทำสำเร็จสหรัฐอเมริกาจะต้องเผชิญหน้ากับอันตรายอย่างใหญ่หลวง นอกจากนี้ **เกาหลีเหนือ** เป็นอีกประเทศหนึ่ง ที่อาจใช้อาวุธนิวเคลียร์ต่อสหรัฐอเมริกา รวมถึงยังพยายามแสวงหาอาวุธเคมีและ

ชีวะ รวมถึงขีดความสามารถในการส่งชีปนาวุธมายังดินแดนสหรัฐอเมริกาได้ ในส่วน **จีนและรัสเซีย** กำลังพัฒนาอาวุธสมัยใหม่ซึ่งมีขีดความสามารถที่จะเป็นภัยคุกคามต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานหลักและระบบควบคุมการส่งการที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาได้ อีกทั้ง การโจมตีด้วยอาวุธชีวะถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามต่อแผ่นดินสหรัฐอเมริกาที่กำลังเพิ่มมากขึ้นเช่นกันสามารถทำลายล้างชีวิตมนุษย์ได้อย่างมหาดล ตัวอย่างเช่น การปรากฏขึ้นของเชื้อโรคระบาดอีโบล่า (Ebola) ซาร์ส (SARS) และ เชื้อโรคแอนแทรกซ์ (Anthrax) เมื่อปีค.ศ.๒๐๐๑ สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของภัยคุกคามนี้ต่อความมั่นคงของชาติ ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และสถาบันของรัฐบาลความน่าเชื่อถือ ขณะเดียวกัน ก็เป็นเส้นทางใหม่ซึ่งเปิดให้กับตัวแสดงที่เป็นรัฐนำไปใช้ให้เกิดเป็นภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้ โดยนำไปใช้ในการพัฒนาอาวุธชีวะสมัยใหม่ ซึ่งอาวุธประเภทนี้อาจตกไปอยู่ในมือของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐได้เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามข้ามชาติที่สหรัฐฯให้ความสำคัญและกำลังเผชิญอยู่ คือ กลุ่มก่อการร้ายจีฮัด (Jihadist Terrorists) กลุ่มฮิซบุลเลาะห์ในเลบานอน (Lebanese Hezbollah) และองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ มีสาเหตุมาจากการที่สหรัฐฯ เป็นสังคมเปิด และเป็นองค์กรที่มีโครงสร้างแบบหลวมที่สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้ง การสื่อสารของสหรัฐฯทั้งประเทศ สามารถเข้ารหัสบนเว็บמידเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจจับ แล้วสามารถก่อความไม่สงบในพื้นที่ได้ และกลุ่มเหล่านี้ยังใช้จุดอ่อนของรัฐเป็นเงื่อนไขในการสร้างสถานการณ์ รวมถึงใช้แผ่นดินสหรัฐฯเป็นที่กำบัง หรืออาจมีรัฐให้การสนับสนุน ในส่วนของการกำจัดองค์การอาชญากรรมข้ามชาติสหรัฐฯ มุ่งมั่นจะทุ่มทรัพยากรทั้งหมดที่มี เพื่อกำจัดอาชญากรรมข้ามชาติ และเครือข่ายให้หมดสิ้นไป องค์การเหล่านี้ทำให้พันธมิตรและแนวร่วมของพันธมิตรสหรัฐฯ อ่อนแอ และทำลายสถาบันการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ บางประเทศที่เป็นศัตรูของสหรัฐฯ ได้ใช้องค์การอาชญากรรมข้ามชาติเป็นเครื่องมือของกำลังอำนาจแห่งชาติให้กับประเทศตนเอง ประการสุดท้าย ภัยคุกคามที่ไม่อาจมองข้ามได้ คือ การโจมตีทางไซเบอร์จากรัฐและองค์การที่

ไม่ใช่รัฐสามารถใช้พื้นที่เครือข่าย (Cyber Space) ในการต่อสู้แย่งชิงผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ทั้งในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และการเมือง โดยไม่จำเป็นต้องก้าวข้ามเส้นเขตแดนทางกายภาพของสหรัฐอเมริกาได้อีกต่อไป เป็นผลทำให้ฝ่ายตรงข้ามสามารถทำลายโครงสร้างพื้นฐาน ระบบเครือข่ายของรัฐ รวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้เป็นประจำในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งมีผลทำให้ระบบเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาพังทลายลงได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำ

ดังนั้น สหรัฐฯ จึงมีมาตรการควบคุมการใช้ออกใช้แดนอย่างเข้มข้น และปฏิรูประบบตรวจคนเข้าเมืองอย่างรัดกุม เนื่องจาก ปัจจุบันพบว่า ผู้ก่อการร้าย ผู้ค้ายาเสพติด และอาชญากร ได้ใช้ประโยชน์จากช่องว่างตามแนวชายแดนผ่านเข้ามา ถือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยของคนอเมริกัน รวมถึงการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานด้วยการปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความทันสมัย และป้องกันภัยจากการโจมตีของฝ่ายตรงข้ามโดยติดตั้งระบบป้องกันขีปนาวุธชั้นหนึ่ง ดังนั้น สหรัฐฯ ต้องอาศัยความร่วมมือกับพันธมิตร และแนวร่วมโดยวิธีการป้องกันเชิงรุก เพื่อจัดการกับกลุ่มหัวรุนแรงที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งมุ่งเป้าตรงมายังสหรัฐอเมริกาและพันธมิตร ทั้งนี้ รัฐบาลจะสนับสนุนให้อเมริกันมีความยืดหยุ่น หมายถึง การทำให้สหรัฐอเมริกามีขีดความสามารถที่จะต่อสู้กับภัยอันตรายต่างๆ และสามารถฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วจากการโจมตีทางทหาร อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ รวมทั้งภัยคุกคามแบบใหม่ ภัยคุกคามต่อเศรษฐกิจ และภัยคุกคามต่อระบอบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย

(๒) การส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา

การมีเศรษฐกิจที่เข้มแข็งจะช่วยปกป้องคนอเมริกัน สนับสนุนวิธีการดำรงชีวิตและค้ำจุนกำลังอำนาจแห่งชาติสหรัฐฯ ให้คงอยู่อย่างมั่นคง โดยจะต้องฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจให้มีชีวิตขึ้นมาใหม่ สร้างความเชื่อมั่นในตัวแบบของระบบเศรษฐกิจเสรีแบบอเมริกัน แม้ว่าระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันจะยังเป็นประโยชน์ต่อภาพรวมทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา แต่ระบบเศรษฐกิจก็ต้องได้รับการปฏิรูปใหม่เพื่อให้คนงานอเมริกันมีความมั่งคั่ง ปกป้องนวัตกรรม และรักษาไว้ซึ่งแนวคิด

หลักที่เป็นรากฐานจุดกำเนิดของการก่อตั้งระบบเศรษฐกิจ ที่ประเทศของตนนั้น ได้ช่วยให้เกิดการค้าขายในระบบเศรษฐกิจเสรี แต่กลับมีบางประเทศไม่ดำเนินการตามค่านิยมหลักนี้

สหรัฐอเมริกา มองว่าการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่อยู่นอกเกมนี้ เป็นสิ่งทำลายต่อความมั่นคงและมั่งคั่งของสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกายินดีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของการค้าขายแบบเป็นธรรมและตามกฎหมาย และจะไม่ยอมปิดหูปิดตาไม่รับรู้ถึงการกระทำที่ล่วงละเมิด หลอกลวงหรือการโจมตีทางเศรษฐกิจอีกต่อไป สหรัฐอเมริกาจะดำเนินยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ เพื่อให้เศรษฐกิจภายในประเทศฟื้นตัวขึ้นมาใหม่อีกครั้ง เพื่อประโยชน์ของคนงานอเมริกัน โรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศสร้างงานให้คนชนชั้นกลาง ส่งเสริมนวัตกรรม รักษาไว้ซึ่งความได้เปรียบในความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ปกป้องสิ่งแวดล้อมและดำรงรักษาการมีพลังงานไว้ในครอบครอง โดยการทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศกลับขึ้นมาแข็งแกร่งอีกครั้ง และรักษาไว้ซึ่งการค้าแบบยุติธรรมในระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศจะช่วยยกระดับความมั่นคง ความมั่งคั่งของประเทศและทำให้เกิดสันติภาพโลก

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลอเมริกันจะฟื้นฟูเศรษฐกิจให้เกิดขึ้น เพื่อผลประโยชน์ของแรงงานและบริษัทของอเมริกา ซึ่งจะทำให้กำลังอำนาจของชาติเข้มแข็งขึ้นมาใหม่ นอกจากนี้ รัฐบาลอเมริกันจะไม่ยอมรับความเสียหายเปรียบทางการค้า และจะส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เสรี ยุติธรรมและเอื้อประโยชน์ร่วมกัน วิธีการสำคัญในการได้ชัยชนะจากการแข่งขันระหว่างประเทศยุคนี้ สหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้นำทางการวิจัย เทคโนโลยี และการสร้างนวัตกรรม รัฐบาลจะปกป้องนวัตกรรมทางด้านความมั่นคงของชาติจากผู้มีเจตนาขโมยทรัพย์สินทางปัญญาและใช้นวัตกรรมดังกล่าวอย่างไม่ยุติธรรม สุดท้ายรัฐบาลจะอาศัยความเหนือกว่าทางพลังงาน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าตลาดการค้าระหว่างประเทศจะยังเปิดเสรีอยู่ และผลประโยชน์จากความหลากหลายทางพลังงาน และการเข้าถึงแหล่งพลังงานจะส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและทางทหาร

(๓) การดำรงรักษาสันติภาพผ่านความเข้มแข็ง

ในการรักษาสันติภาพด้วยพลังอำนาจทางทหาร สหรัฐอเมริกาจะเสริมสร้างและปรับปรุงกำลังอำนาจทางทหารที่แข็งแกร่งอีกครั้ง เพื่อรักษาสันติภาพและป้องปรามภัยคุกคามไม่ให้ขยายตัวออกไป โดยรัฐบาลมีวิธีการสำคัญในการดำรงรักษาสันติภาพ ดังต่อไปนี้

รัฐบาลจะใช้เครื่องมือทั้งหมดที่มีการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ได้แก่ การทูต ข้อมูลข่าวสาร การทหาร และเศรษฐกิจเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ จะเสริมสร้างขีดความสามารถในทุกมิติ ซึ่งรวมไปถึงอวกาศและในโลกลิขเบอร์ และจะฟื้นฟูขีดความสามารถในมิติที่ละเลยไปในอดีต

ประเทศพันธมิตรและแนวร่วมของอเมริกาจะมีส่วนอย่างยิ่งในการเสริมพลังอำนาจของสหรัฐอเมริกาด้วย และจะช่วยปกป้องผลประโยชน์ที่มีร่วมกับสหรัฐอเมริกา อเมริกาคาดว่าประเทศพันธมิตรและแนวร่วมจะมีส่วนในการรับผิดชอบต่อต้านภัยคุกคามที่มีร่วมกันให้มากขึ้นกว่าเดิม

ประเด็นสุดท้าย สหรัฐอเมริกาจะดำรงสภาวะ “ดุลอำนาจ (Balance of Power)” ที่เอื้อประโยชน์ต่อสหรัฐอเมริกาในพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่ ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific) ทวีปยุโรปและภูมิภาคตะวันออกกลาง

(๔) การขยายอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา

ในฐานะที่กำลังอำนาจของสหรัฐอเมริกาเป็น “พลังเพื่อความดี (force for good)” ตลอดทั้งประวัติศาสตร์ของประเทศ อเมริกาจะใช้อิทธิพลของประเทศในการเสริมสร้างประโยชน์แก่ตนเองและมวลมนุษยชาติ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะใช้วิธีการสำคัญในการขยายอิทธิพลด้วยการเข้าไปมีบทบาทนำในเวทีการเมืองระหว่างประเทศดังต่อไปนี้

รัฐบาลจะเพิ่มอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาในต่างประเทศ เพื่อปกป้องพลเมืองอเมริกันในและสร้างความเจริญรุ่งเรืองของประเทศโดยรวม นอกจากนี้ รัฐบาลจะใช้ความพยายามทางการทูตและการให้ความช่วยเหลือพันธมิตรและแนวร่วมในการพัฒนา เพื่อแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นแบบทวิภาคี แบบพหุภาคี

หรือในโลกของข้อมูลข่าวสาร และจะแสวงหาโอกาสทางการค้าการลงทุน เพื่อชาวอเมริกันซึ่งจะเป็นการทำนายคู่แข่งของสหรัฐอเมริกาไปด้วย

รัฐบาลจะแสวงหาประเทศพันธมิตรและแนวร่วมที่มีอุดมการณ์เดียวกัน เพื่อเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจเสรีการเติบโตของนักลงทุนเอกชน เสถียรภาพทางการเมือง และสันติภาพของโลก สหรัฐอเมริกามีรากฐานทางการเมืองมาจากค่านิยมสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นหลักนิติธรรม (rule of law) หรือสิทธิส่วนบุคคล(individual rights) ซึ่งรากฐานนี้จะส่งเสริมต่อยอดให้สหรัฐอเมริกาและประเทศใดๆ ก็ตาม แข็งแรงมั่นคง มั่งคั่ง และเป็นอิสระอย่างแท้จริง

ประเด็นสุดท้าย นโยบายต่างประเทศที่มีชื่อว่า “ความเป็นอันดับหนึ่ง” ของอเมริกา (America First)” จะสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาในการเมืองระหว่างประเทศ ในฐานะพลังเชิงบวกซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะสร้างให้เกิดสันติภาพ ความเจริญรุ่งเรือง และการพัฒนาสังคมที่มีความสุขในที่สุดต่อไป

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ ฉบับปี ๒๐๑๗ ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ตามภูมิภาคไว้อีก ๖ ภูมิภาค ได้แก่ ภูมิภาคอินโดแปซิฟิก ภูมิภาคยุโรป ภูมิภาคตะวันออกกลาง ภูมิภาคเอเชียกลางและเอเชียใต้ ภูมิภาครอบสหรัฐฯ และภูมิภาคแอฟริกา โดยกำหนดให้ภูมิภาคอินโดแปซิฟิกมีความสำคัญเป็นลำดับต้น ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการทหาร ด้วยการผลักดันความร่วมมือในกลุ่มจตุรภาคี ประกอบด้วย สหรัฐฯ อินเดีย ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย กลับมาอีกครั้งและมองว่าฟิลิปปินส์และไทยเป็นพันธมิตรที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนประเทศเวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เป็นหุ้นส่วนสำคัญ ซึ่งสหรัฐฯ จะยังคงกำลังทหารไว้ในภูมิภาคเพื่อป้องปราม และเอาชนะคู่แข่งที่ท้าทาย

ส่วนที่ ๔

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์
ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ :
กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีนและ
สหรัฐอเมริกา

ส่วนที่ ๔

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ความมั่นคงของ ประเทศมหาอำนาจ : กรณีศึกษาสาธารณรัฐประชาชนจีนและ สหรัฐอเมริกา

๔.๑ กรณีเปรียบเทียบยุทธศาสตร์มหาอำนาจในบริบทความมั่นคงสาธารณรัฐ ประชาชนจีน VS สหรัฐอเมริกา

จากการศึกษายุทธศาสตร์มหาอำนาจทั้งของสาธารณรัฐประชาชนจีน และ สหรัฐอเมริกา สามารถตั้งประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย (๑) ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) (๒) วิสัยทัศน์ (Vision) (๓) เป้าหมาย (Goal) (๔) วัตถุประสงค์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Objectives) (๕) กรอบแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Strategic Way) และ (๖) กลไกการขับเคลื่อน (Strategic Mean) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างยุทธศาสตร์ทั้งสองประเทศ อันเป็นการทำให้ไทยได้เข้าใจและสามารถกำหนดท่าทีเพื่อรักษาดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศมหาอำนาจ ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) วิสัยทัศน์ (Vision) เป้าหมาย (Goals) และวัตถุประสงค์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Objectives) หรือจุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic End) ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐฯ

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>(๑) ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) >> จุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic End)</p>	
<p>ผลประโยชน์แห่งชาติของจีน ประกอบด้วย ๔ ประการ คือ</p> <p>(๑) การปกป้องชาติและประชาชนอย่างมั่นคง ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ</p> <p>(๒) การปกป้องความมั่นคงทางการเมืองภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน เป็นภารกิจพื้นฐานเพื่อสร้างความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ</p> <p>(๓) การปกป้องอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน</p> <p>(๔) การพัฒนาทางสังคมและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างสมดุล</p>	<p>ผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ประกอบด้วย ๔ ประการ คือ</p> <p>(๑) การปกป้องประชาชน ประเทศชาติ และวิถีชีวิตชาวอเมริกัน</p> <p>(๒) การส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ</p> <p>(๓) การดำรงรักษาสันติภาพผ่านความเข้มแข็ง</p> <p>(๔) การขยายอิทธิพลของสหรัฐฯ</p>

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๗๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>(๒) วิสัยทัศน์ (Vision) >> จุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic End)</p>	
<p>การพัฒนาประเทศตามแนวคิดสังคมนิยมในแบบอัตลักษณ์จีนยุคใหม่ ประชาชนจีนทุกคนอยู่ดีมีสุข เป็นสังคมกินดีอยู่ดี ถ้าวหน้า(Moderately Prosperous Society) มีความมั่งคั่ง มีประชาธิปไตย เป็นอารยะประเทศ มีความสันติ และงดงาม เพื่อให้จีนเป็นประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัยในทุกมิติ</p>	<p>ประเทศชาติมีความเข้มแข็งเป็นเอกราชอธิปไตย ประชาชนชาวอเมริกามีอิสระเสรีภาพ มีวัฒนธรรม และความผืนเป็นของตนเอง เพื่อให้สหรัฐฯ มุ่งสู่ความเจริญรุ่งเรืองและมีสันติภาพไปพร้อมกัน</p>
<p>(๓) เป้าหมาย (Goal) >> จุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic End)</p>	
<p>จีนได้วางเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาวที่เรียกว่า “Two Centenary Goals” เพื่อเป็นประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัยในปี ๒๐๓๕ และต่อมาเป็นประเทศทรงอิทธิพลภายในปี ๒๐๕๐ ปี ๒๐๓๕ และต่อมาเป็นประเทศทรงอิทธิพลภายในปี ๒๐๕๐</p>	<p>สหรัฐฯ ได้วางเป้าหมายการพัฒนาประเทศโดยยึดถือผลประโยชน์ของชาติกับอธิปไตยเป็นที่ตั้ง ตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบสังคมนิยม (Realism) เพื่อคงความเป็นมหาอำนาจของโลกในทุกด้าน</p>
<p>(๔) วัตถุประสงค์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Objectives) >> จุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic End)</p>	
<p>(๑) เพื่อเพิ่มศักยภาพและยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน เน้นการเพิ่มรายได้ต่อหัว นำไปสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในอนาคต ท่ามกลางภาวะ New Normal รวมถึง เน้นการ</p>	<p>(๑) เพื่อกำจัดการคุกคามที่เป็นอันตรายจากตัวแสดงที่เป็นรัฐและไม่ใช่รัฐ ทั้งนี้เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา (๒) เพื่อให้ประชาชนชาวอเมริกามีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ปกป้องนวัตกรรม</p>

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๗๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยการบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก</p> <p>(๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนจีน ยึดมั่นในผู้นำ ที่ใช้หลักการผูกขาดอำนาจของพรรค ซึ่งมีประชาชนได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง ทำให้ทุกหน่วยงานของรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบตุลาการที่เป็นธรรม ส่งเสริมการสร้างพรรคการเมืองให้สะอาดโปร่งใส</p> <p>(๓) เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนจีนได้อย่างเหมาะสม ทัวถึง และเป็นธรรม ทั้งในด้านการบริการพื้นฐานทางสังคม การยกระดับการศึกษา การเพิ่มการจ้างงาน การลดช่องว่างรายได้ การพัฒนาชนบท และการแก้ไขปัญหาความยากจน</p> <p>(๔) เพื่อเป็นผู้นำโลกทางด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ทำให้ประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม อันจะทำให้จีนเป็นผู้ผลิตที่แข็งแกร่งและมีความหลากหลายทางอุตสาหกรรม เช่น ระบบนำทางรถยนต์ไร้คนขับ, หุ่นยนต์ที่มีความสามารถ</p>	<p>ลดความเหลื่อมล้ำ อันเป็นการเอื้อประโยชน์แก่คนอเมริกันทำให้อเมริกากลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง</p> <p>(๓) เพื่อดำรงไว้ซึ่งศักยภาพทางทหารในการป้องปรามภัยคุกคามในทุกรูปแบบ อันเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งสมดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคและมีความต้องการที่จะร่วมมือกับประเทศพันธมิตรอย่างใกล้ชิด</p> <p>(๔) เพื่อแสวงหาประเทศพันธมิตรและแนวร่วมในการพัฒนา อันจะทำให้ประเทศชาติมั่นคง และมั่งคั่งภายใต้ระเบียบโลกได้อย่างสมดุล</p>

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๗๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>ทำงานคล้ายกับมนุษย์ และระบบการทำงานต่างๆ ในสมาร์ทโฟน เป็นต้น</p> <p>(๕) ยืนยันพัฒนาความสัมพันธ์อย่างฉันท์มิตรกับทุกประเทศบนหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่เข้มแข็ง สนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาให้พัฒนาด้วยตนเอง และสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการค้าอย่างเหมาะสมโดยการเจรจา และใช้หลักการ “เป็นมิตรที่ดีและหุ้นส่วนที่ดีของประเทศเพื่อนบ้าน”</p> <p>(๖) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพในการป้องกันประเทศทั้งทางบก ทะเล อากาศ และไซเบอร์ และคงไว้ซึ่งการแสดงแสนยานุภาพทางทะเลของจีน</p>	

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Strategic Way) ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐฯ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐฯ

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>กรอบแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Strategic Way) >> พิมพ์เขียว (Blueprint)</p>	
<p>(๑) ด้านเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มุ่งเน้นการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เร่งแก้ไขปัญหาการพัฒนาที่ไม่สมดุล โดยสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้าง เศรษฐกิจ เคารพ และปฏิบัติตามกฎแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกันให้อัตราเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่เหมาะสม - เร่งดำเนินการปฏิรูปและเปิดประเทศ สนับสนุนการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำมาใช้ในการขับเคลื่อนปฏิรูป และเปิดประเทศ ให้มีความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง - ใช้มาตรการป้องกันและขจัดความเสี่ยงด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านการเงิน ที่เน้นใช้เงินทุนสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างตรงจุด รวมไปถึงลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มกับผู้ประกอบการชาวจีน การป้องกันมลภาวะ ส่งเสริมความยุติธรรม และความเป็น 	<p>(๑) ด้านเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นแนวนโยบายในการต่อต้านโลกาภิวัตน์ และการเปิดเสรี มุ่งเน้นความร่วมมือทางการค้าทวิภาคี มากกว่าความร่วมมือแบบพหุภาคี และต้องการที่จะให้มีการเจรจาใหม่ในเรื่อง NAFTA นอกจากนี้ สหรัฐฯ ได้จัดตั้งสำนักงานนวัตกรรมอเมริกัน บริเวณทำเนียบประธานาธิบดี เพื่อบูรณาการความคิดทางธุรกิจให้เข้ากับแนวนโยบายของผู้นำสหรัฐฯ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการจ้างงานครั้งใหญ่ ด้วยการก่อสร้างสาธารณูปโภคทั่วประเทศ โดยรัฐบาลจะดำเนินการภายใต้การซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศ และการจ้างแรงงานในประเทศเป็นหลัก (Buy American and Hire American) - มุ่งเน้นการกระจายรายได้ รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำ โดยการตัดสินใจด้านต่างๆ ทั้งภาษีคนเข้าเมือง และ

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓)
(China's National Security
Strategy : 2020 - 2050)

ธรรมชาติทางสังคมอย่างรอบด้าน เพื่อให้
ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนนับวัน
มีคุณภาพดีขึ้นพร้อมไปกับการพัฒนา
ของประเทศชาติ

- การสานต่อนโยบายหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (The Belt and Road Initiative) โดยส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศที่มีความเข้มแข็งทางการค้า พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการลงทุนอย่างเสรี ส่งเสริมความร่วมมือด้านศักยภาพการผลิตระหว่างประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมการเปิดประเทศและสร้างโครงสร้างการเปิดประเทศสู่ภายนอกที่เชื่อมต่อทั้งทางบกและทางทะเล สามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก
- พิมพ์เขตเมืองใหม่ “สงอัน” หรือ “ยุทธศาสตร์ ๑๐๐๐ ปี” เป็นรูปแบบการพัฒนาให้เป็นเมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความสำคัญรองจากเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้นและเซียงไฮ้ผู้ตง ซึ่งจะ เป็นเมืองใหม่ที่จะกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจีนในระยะยาว

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ
สหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)
(National Security Strategy :
December 2017)

กิจการต่างประเทศ จะต้องเอื้อ
ประโยชน์ต่อแรงงานชาวสหรัฐฯ และ
ครอบครัวชาวสหรัฐฯ นอกจากนี้ ได้
มุ่งกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ
สู่เมืองต่างๆ ให้มากขึ้น

- การส่งเสริมการลงทุนในประเทศ โดย
การเน้นการลดภาษี ลดกฎระเบียบ
ผ่อนคลายข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อ
การลงทุนและดึงดูดการลงทุนกลับประเทศ
- ยุทธศาสตร์ “อินโด-แปซิฟิก” โครงการ
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่เกิดจาก
ความร่วมมือ ๓ ฝ่าย ได้แก่ (๑)
กระทรวงการต่างประเทศและการค้า
แห่งออสเตรเลีย (๒) บริษัทการลงทุน
ภาคเอกชนในต่างประเทศของสหรัฐฯ
(U.S. Overseas Private Investment
Corp) และ (๓) ธนาคารเพื่อความ
ร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น
อันเป็นการลงทุนในด้านพลังงาน
การขนส่ง การท่องเที่ยว และโครงสร้าง
พื้นฐานด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้ สหรัฐฯ
ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นหุ้นส่วน
ไตรภาคี จัดทำขึ้นเพื่อระดมเม็ดเงิน
ลงทุนในโครงการต่างๆ ในการช่วย
กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพิ่ม
โอกาส ตลอดจนส่งเสริมเสรีภาพ การ
เปิดกว้าง การบูรณาการ และความ
เจริญรุ่งเรืองในอินโด-แปซิฟิก

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>(๒) ด้านการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตามยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติฉบับล่าสุด ที่ได้มีการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ ๑๙ เมื่อวันที่ ๑๘ - ๒๔ ตุลาคมที่ผ่านมา มีรูปแบบการเมืองแบบของพรรคเดียวควบคู่ไปกับการเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจแบบรัฐทำนำพาและกำกับควบคุม เป็นระบบเศรษฐกิจการตลาดทุนนิยม หรือที่จีนเรียกว่าระบบสังคมนิยมตามแบบฉบับจีน (Socialism with Chinese Characteristics) โดยย้ำว่าเป็นแนวทางการพัฒนาที่แตกต่างจากระบบตะวันตกโดยมีภารกิจหลัก คือ การสร้างระบบประชาธิปไตยผ่านกลไกสภาที่ปรึกษาการเมืองภายใต้ระบบสังคมนิยม ส่งเสริมการเมืองภาคประชาชนผ่านระบบผู้แทนสภาประชาชนแห่งชาติ (The Nation People’s Congress) ส่งเสริมให้ชนชั้นล่างมีส่วนร่วมกับประชาธิปไตยและการปฏิรูปทางการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์โดยเรียกร้องให้สมาชิกพรรคทุกคนมีความโปร่งใส ต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเข้มข้น 	<p>(๒) ด้านการเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตามยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ที่ประธานาธิบดีทรัมป์ ประกาศเมื่อปลายปี ๒๕๖๐ ระบุแนวทางเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนว่าสหรัฐฯ จะดำเนินนโยบายบนบรรทัดฐานของการยึดเอาประโยชน์ของสหรัฐฯ มาอันดับแรก และจะหวนคืนสู่ภูมิภาคอินโด - แปซิฟิกสหรัฐฯ มีแนวทางดำเนินงานตั้งอยู่บนพื้นฐานของการถ่วงดุลจีน และรัสเซีย โดยกระชับความสัมพันธ์ของประเทศพันธมิตรเก่า เช่น ไทย ที่มีที่ตั้งสำคัญต่อยุทธศาสตร์สหรัฐฯ และแสวงหาพันธมิตรใหม่ เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย และอินเดีย เพื่อเป็นการไม่เปิดโอกาสให้จีน และรัสเซีย ขยายอิทธิพลในภูมิภาคจนกลายเป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐฯ ในอนาคต

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓)
(China's National Security
Strategy : 2020 - 2050)

(๓) ด้านสังคม

- การเร่งพัฒนาเพื่อสร้างระบบสาธารณสุขและการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงเตรียมพร้อมรับมือกับสังคมสูงอายุ โดยส่งเสริมการให้บริการแพทย์ประจำบ้าน และแพทย์ประจำเขตชุมชน เพื่อให้ทุกคนสามารถติดต่อกับแพทย์ประจำได้อย่างสะดวกตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้ประชากรกว่า ๓๐% ได้รับความดูแลจากแพทย์ประจำบ้านโดยในปี ๒๕๖๑ นี้ จะพยายามให้ครอบคลุมถึงประชากรยากจนในชนบท
- ผลักดันการปรับปรุงระบบการศึกษาภาคบังคับทั้งในเมืองและชนบทให้มีแบบแผนเดียวกันทั่วประเทศ โดยจัดทำการศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาสำหรับผู้พิการ การศึกษาผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การศึกษามัธยมปลายต้องขยายให้ทั่วถึง พัฒนาสร้างสรรคมหาวิทยาลัย และหลักสูตรชั้นนำให้มีประสิทธิภาพ และสร้างแรงงานให้เพิ่มมากขึ้นทั้งในเมืองและชนบท

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ
สหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)
(National Security Strategy :
December 2017)

(๓) ด้านสังคม

- มีวางแผนในการสร้างงานใหม่ จำนวน ๒๕ ล้านตำแหน่ง ให้แก่ชาวอเมริกัน จะทำให้ประเทศอเมริกากลับคืนสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ร้อยละ ๔ ต่อปี ซึ่งใช้การลดภาษีในทุกภาคส่วน ช่วยกระตุ้นในการลงทุน
- มีการวางแผนเรื่องมาตรการลดค่าใช้จ่ายในการดูแลบุตร โดยอนุญาตให้ครอบครัวหักค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรโดยเฉลี่ยของพวกเขาออกจากภาษีที่ต้องจ่ายได้ รวมทั้งพ่อแม่ที่อยู่บ้าน เลี้ยงดูบุตรโดยไม่ได้ทำงานด้วย
- การควบคุมการอพยพย้ายถิ่นใหม่เพื่อเพิ่มค่าจ้าง และรับประกันว่าตำแหน่งงานที่เปิดวางจะเป็นของชาวอเมริกันก่อน
- การเลือกผู้อพยพโดยพิจารณาถึงความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในสหรัฐฯ เช่น ความสามารถในการพึ่งพาตัวเองในด้านการเงิน
- ไม่เห็นด้วยกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และได้ประกาศถอนสหรัฐฯ ออกจากข้อตกลงปารีส (Paris Agreement)

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China's National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการศึกษาจากกลุ่มองค์กรต่างๆ ของสังคม เช่น วิชาธุรกิจ องค์กรวิจัย และหอวิทยาศาสตร์เปิดให้เยาวชนนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการศึกษาร่วมกัน โดยเน้นวิธีการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ อันจะเป็นการบุกเบิกเนื้อหาการเรียนการสอนที่มีรูปแบบหลากหลายมากยิ่งขึ้น 	
<p>(๔) ด้านการต่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้กรอบการดำเนินงานโดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ๕ ประการ ได้แก่ (๑) การเคารพในอำนาจอธิปไตยของกันและกัน (๒) การไม่รุกรานกัน (๓) การไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน (๔) ความเสมอภาคกัน และ (๕) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 	<p>(๔) ด้านต่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้กรอบการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นการทูตเชิงป้องกัน โดยยึดหลักนิติธรรมและความเท่าเทียมของทุกประเทศ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี โดยไม่ต้องการให้มีการเผชิญหน้าและสะสมกำลังทหาร พร้อมย้ำว่าการคงอยู่ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเพื่อดำรงเสถียรภาพความมั่นคง และความก้าวหน้าของทุกประเทศ

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓)
(China's National Security
Strategy : 2020 - 2050)

(๕) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- ดำเนินตามแผนการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ของ Made in China 2025 ซึ่งเป็นแผนระยะ ๑๐ ปี โดยให้ความสำคัญประเด็นต่างๆ ดังนี้ (๑) การสร้างศูนย์สร้างสรรค์อุตสาหกรรมใหม่ (๒) การผลิตสินค้าอัจฉริยะ (๓) การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม (๔) การผลิตแบบสีเขียว และ (๕) การมีความสร้างสรรค์ในอุปกรณ์ระดับสูง
- สนับสนุนการวิจัย ค้นคว้า และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) โดยรัฐบาลเพิ่มงบประมาณในการวิจัยด้าน AI อย่างจริงจัง และให้ความสำคัญกับการผลิตผู้เชี่ยวชาญด้านสมองกลรุ่นใหม่ รวมทั้งร่างแผนพัฒนา AI ในยุคต่อไป บรรจुरายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ AI และการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้าในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ตลอดจนวางแผนที่จะเพิ่มหลักสูตรดังกล่าวลงในสถาบันอาชีวะ

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ
สหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)
(National Security Strategy :
December 2017)

(๕) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- ดูเหมือนว่าสหรัฐอเมริกาภายใต้ การนำของประธานาธิบดี ทรัมป์ จะไม่ได้ให้ความสำคัญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเหมือนรัฐบาลก่อนเท่าที่ควร นโยบายส่วนใหญ่ที่ออกมามีผลกระทบต่อวงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสหรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อม และเมื่อวิเคราะห์จากร่างงบประมาณปี พ.ศ.๒๕๖๑(๒๐๑๘) ของประธานาธิบดี ทรัมป์ที่เรียกว่า “skinny budget” พบว่ามีการเพิ่มงบประมาณด้านการทหารและชายแดน แต่ตัดงบประมาณด้านกองทุนวิทยาศาสตร์ลง
- ในทางกลับกัน สหรัฐฯ ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีทางการแพทย์ การสื่อสาร และการทหาร โดยเฉพาะการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านการทหาร

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๗๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>และสถาบันการศึกษาระดับสูงในจีน นอกจากนี้ จีนยังได้วางแผนสร้างความร่วมมือร่วมกับสถาบันชั้นนำทางด้าน AI ระดับนานาชาติอีกด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดมาตรการลดหย่อนทางภาษี เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะการกระตุ้นภาคเอกชนให้ขับเคลื่อนการวิจัยไปสู่เป้าหมาย - สร้างนครอุตสาหกรรมทั่วประเทศสำหรับอุตสาหกรรมปัญญาประดิษฐ์ และเพิ่มความเข้มข้นในการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาให้แก่ผลผลิตจากการวิจัย AI อีกทั้ง ผลักดันเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ให้แทรกซึมเข้าไปยังทุกภาคอุตสาหกรรม 	

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>(๖) ด้านการทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การเคารพอำนาจอำนาจหน้าที่เด็ดขาดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เหนือกองกำลังทุกหน่วยเหล่า เพื่อสร้างกองทัพที่แข็งแกร่ง และเดินหน้าสร้างกองทัพด้วยแนวคิดการเมืองการปกครอง การปฏิรูป วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเร่งก่อสร้างกองกำลังต่อสู้ระดับโลกสำหรับยุคใหม่ 	<p>(๖) ด้านการทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญอย่างมากต่อนโยบายด้านความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะด้านการข่าว และการตรวจคนเข้าเมือง และด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ โดยประธานาธิบดีทรัมป์ใช้ประโยชน์จากการเป็นมหาอำนาจทางทหารของสหรัฐฯ เป็นข้อได้เปรียบในการกระชับความสัมพันธ์ และเรียกร้องผลประโยชน์ให้สหรัฐฯ จากประเทศอื่นๆ ที่ยังคงต้องพึ่งพาความช่วยเหลือด้านการทหารจากสหรัฐฯ

ตารางที่ ๓ เปรียบเทียบกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Strategic Mean) หรือ เครื่องมือในการดำเนินนโยบายเพื่อใช้ในการบริหารประเทศของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐฯ

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>กลไกการขับเคลื่อน (Strategic Mean) >> ยุทธวิธี (Tactic)>> หรือ ยุทธศาสตร์ย่อย (Sub-Strategy)</p>	
<p>(๑) ด้านเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายออกกฎหมายสำหรับทุนต่างชาติ ๓ ฉบับ เพื่อเป็นกฎหมายพื้นฐานฉบับใหม่ ว่าด้วยการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของนักลงทุนชาวต่างชาติ ได้แก่ (๑) Law on Wholly Foreign Owned Enterprises (๒) Law on Sino-Foreign Equity Joint Ventures และ (๓) Law on Sino-Foreign Contractual Joint Ventures อันจะเป็นการตอบสนองความต้องการในการสร้างระบบเศรษฐกิจใหม่แบบเปิดกว้าง ให้ผลประโยชน์ที่ร่วมกัน รวมถึงการให้เสรีภาพและความสะดวกในด้านการค้าการลงทุน ทั้ง “การส่งออก” และ “การนำเข้า” ซึ่งช่วยผ่อนคลายเงื่อนไขการเข้าตลาด โดยยึดถือมาตรการเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมด้านการลงทุนที่โปร่งใส มั่นคงและมีเสถียรภาพสำหรับนักลงทุนต่างชาติ รวมถึงคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่ชอบ 	<p>(๑) ด้านเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายการปกป้องหรือการกีดกัน โดยจะยุตินโยบายในอดีตที่เอื้อให้ประเทศอื่นๆ สามารถผลิตสินค้าของสหรัฐฯ ควบคุมบริษัทของสหรัฐฯ และลดการจ้างงานในสหรัฐฯ เปลี่ยนไปสู่นโยบายใหม่ที่จะนำมาซึ่งการจ้างงาน ความมั่งคั่ง (wealth) และจำกัดผู้อพยพ (bring back our borders) - นโยบายชาตินิยมโดยเน้นว่า “ซื้อสินค้าอเมริกัน และจ้างชาวอเมริกัน” (Buy American and hire American) รวมทั้งการฟื้นฟูประเทศใหม่ต้องมาจากการจ้างงานชาวอเมริกัน (American hands and American labour) - นโยบายการคลังโดยสหรัฐฯ จะลดการใช้จ่ายในการป้องกันประเทศ แต่จะเพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งสร้างถนนใหม่ ทางหลวง สะพาน สนามบิน อุโมงค์ และทางรถไฟทั่วประเทศ

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๗๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>ด้วยกฎหมายให้ได้รับการปฏิบัติที่เสมอภาคกันกับนักธุรกิจจีน</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการปฏิรูปภาษีเพื่อผลักดันการพัฒนาคุณภาพสูง โดยเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับภาคการผลิตลดจากร้อยละ ๑๗ เหลือร้อยละ ๑๖ ส่วนภาษีสำหรับภาคธุรกิจการขนส่ง การก่อสร้าง และการโทรคมนาคมลดจากร้อยละ ๑๑ เหลือร้อยละ ๑๐ ถือเป็นความช่วยเหลือภาวะภาษีนิติบุคคลโดยรวมได้ - เปิดบริการเส้นทางการเดินเรือบริเวณท่าเรือรอบอ่าวเป่ย์ปู้ เรียกว่า ท่าเรือซินโจว อยู่ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง (กวางสี) ไปยังท่าเรือสิงคโปร์ โดยอาศัย “สิงคโปร์” เป็นจุดเปลี่ยนถ่ายตู้สินค้าระหว่างประเทศ (international transshipment) สำหรับสินค้าที่จะขนส่งไปเอเชียใต้ เอเชียกลาง แอฟริกา และยุโรป ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์เส้นทางไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ ๒๑ (21th Century Maritime Silk Road) 	

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๙๓)
(China's National Security
Strategy : 2020 - 2050)

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ
สหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)
(National Security Strategy :
December 2017)

(๒) ด้านการเมือง

- การปรับแก้กฎหมายพื้นฐานว่าด้วยการเทิดทูน “ความคิด สี จิ้น ผิง ว่าด้วยสังคมนิยมในแบบอัตลักษณ์จีนเพื่อศักราชใหม่” (Xi Jinping Thought on Socialism with Chinese Characteristics for a New Era) ถูกบรรจุเป็น “ความคิดนำ” ในธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีน เพื่อนำมาใช้เป็นคู่มือปฏิบัติของพรรคคอมมิวนิสต์จีน อันเป็นหลักแนวทางการฟื้นฟูใหม่และสานต่อสองความฝันของจีน
- ปรับโครงสร้างหน่วยงานองค์กรในคณะรัฐบาล ยกตัวอย่างเช่น จัดตั้ง “คณะกรรมการกำกับตรวจสอบแห่งชาติ” ทั้งในระดับรัฐ และในระดับพรรค รวมทั้งการจัดตั้ง “คณะกรรมการเสถียรภาพทางการเงินแห่งชาติ” เพื่อรักษาความเป็นศูนย์กลางการนำของพรรคฯ และปกป้องสิทธิผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง
- สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ (National People's Congress : NPC) ให้การรับรองการปรับแก้รัฐธรรมนูญ โดย “ยกเลิกมาตราจำกัดวาระดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีไม่เกินสองสมัย”

(๒) ด้านการเมือง

- ทรมัปป์ได้เรียกร้องให้มีการปรับปรุงอาวุธนิวเคลียร์ของสหรัฐฯ ให้มีความทันสมัยเพื่อปกป้องประเทศให้รอดพ้นจากการคุกคามจากเกาหลีเหนือ และให้คำมั่นว่าจะเดินทางกดดันเกาหลีเหนือขั้นสูงสุดต่อไปในประเด็นอิหร่านนั้น
- ทรมัปป์ได้เรียกร้องสภาองเกรสหาทางออกให้กับข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านด้วยแนวทางที่เหมาะสม สหรัฐฯ จะเดินทางต่อสู้กับกลุ่ม IS ต่อไป จนกว่ากลุ่มก่อการร้ายนี้จะพ่ายแพ้
- ขณะเดียวกันได้เรียกร้องให้สภาองเกรสยุติมาตรการลดรายจ่ายโดยอัตโนมัติ หรือที่เรียกว่า sequester ซึ่งทรมัปป์ระบุว่า เป็นมาตรการที่อันตราย และเรียกร้องให้สภาองเกรสอนุมัติงบประมาณทางทหารอย่างเต็มรูปแบบ

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>ซึ่งปัจจุบันนายสี จิ้นผิง ครองอำนาจใน ๓ ตำแหน่ง คือ (๑) เลขาธิการใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีน (ควบคุมพรรคฯ) (๒) ประธานาธิบดี (ควบคุมการบริหารประเทศ) และ (๓) ประธานคณะกรรมการทหารส่วนกลาง (ควบคุมกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน หรือ PLA)</p>	
<p>(๓) ด้านสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาความเป็นเมือง (Urbanization) และเร่งพลังอำนาจการบริโภคของจีนภายในประเทศ บ่มเพาะคนชั้นกลางเพื่อนำไปสู่การเข้าถึงภาคบริการ เช่น การเข้าถึงการรักษา การศึกษา การสร้างงาน เป็นต้น - การใช้ “ระบบเครดิตทางสังคม” บนหลักการที่ว่า “หากไม่ซื้อสตัยครั้งเดียวจะถูกจำกัดไปตลอด” เพื่อลงโทษพลเมืองที่มีพฤติกรรมไม่ดี เช่น การเผยแพร่ข่าวเท็จ การใช้ตัวโดยสารซ้ำ สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ ไม่จ่ายเงินประกันสังคม การไม่จ่ายค่าปรับต่างๆ รวมไปถึงการอาชญากรรม เป็นต้น ประชาชนจีนคนใดมีคะแนนเครดิตทางสังคมต่ำกว่า ๖๐๐ คะแนน จะถูกห้ามไม่ให้ซื้อตั๋วเครื่องบินหรือตัวรถไฟเป็นเวลาสูงสุด ๑ ปี 	<p>(๓) ด้านสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ก่อสร้างกำแพงกั้นตลอดแนวชายแดนระหว่างสหรัฐกับเม็กซิโก และระงับงบประมาณสนับสนุนรัฐหรือเมืองใดก็ตามในประเทศ ที่เป็นแหล่งพักพิงและหลบซ่อนของผู้ลี้ภัยเข้าเมืองหรือ “Sanctuary Cities” (Border Security and Immigration Enforcement Improvements) - เรียกร้องให้สหภาคองเกรสร่วมมือกันลดช่องโหว่ที่เป็นอันตรายในเรื่องนโยบายรับคนเข้าเมืองอย่างต่อเนื่อง - เรียกร้องให้สมาชิกพรรคเดโมแครตและพรรครีพับลิกัน เพิ่มความร่วมมือในการทำงานให้มากขึ้น ขณะเดียวกันได้เรียกร้องให้มีการยกเลิกโครงการลือตได้วีซ่า ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาออกบัตรให้กับชาวต่างชาติ เพื่อมอบสิทธิให้สามารถใช้ชีวิตและหางานทำที่นั่นได้อย่างถูกกฎหมาย

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ระบบ “ไบเสรีจ ๒ ไบ” เป็นนโยบายด้านสาธารณสุขในโรงพยาบาลภาครัฐ ซึ่งเป็นต้นแบบในการดำเนินการปฏิรูป ๒๐๐ แห่ง โดยยาที่ขายในโรงพยาบาลนั้น จากโรงงานผลิตยาไปถึงบริษัทจำหน่ายยาออกไบเสรีจหนึ่งไบ และจากบริษัทจำหน่ายยาถึงโรงพยาบาลออกไบเสรีจหนึ่งไบ ทั้งหมดต้องมีไบเสรีจ ๒ ไบเท่านั้น จะช่วยลดขั้นตอนการจำหน่ายยา ทำให้มีความโปร่งใสของการจำหน่ายยามากขึ้น และลดต้นทุนของยาให้ต่ำ - การจัดตั้งกองทุน “พัฒนาวิทยาศาสตร์เยาวชน” เพื่อบ่มเพาะบุคลากรให้มีความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพ และสามารถแข่งขันให้กับประเทศได้ในอนาคต - เพิ่มงบประมาณการคลังส่วนกลางให้กับสถาบันอุดมศึกษาแบบธรรมดา ขณะเดียวกันสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาชั้นแนวหน้าจับคู่กับสถาบันฯแบบธรรมดา เพื่อใช้ทรัพยากรการศึกษาร่วมกัน 	

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓)
(China's National Security
Strategy : 2020 - 2050)

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ
สหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐)
(National Security Strategy :
December 2017)

(๔) ด้านการต่างประเทศ

- นโยบายการทูตโดยใช้อำนาจโน้มน้าว (Soft Power) มากขึ้น และนโยบายการพัฒนาอย่างสันติ (Peaceful Development) รวมถึงนโยบายเพื่อนบ้านที่ดี (Good Neighbor Policy) โดยมีแนวทางการช่วยเหลือ (Foreign Aid) การลงทุนในต่างประเทศ (Foreign Investment) และการให้เงินกู้และเงินให้เปล่าเพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน (Infrastructure) กับประเทศเพื่อนบ้านหรือกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ผ่านมาตรการการดำเนินโครงการทางยุทธศาสตร์ขนาดใหญ่ ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (The Belt and Road Initiative) และ (๒) โครงการหน่วยงานด้านการเงินจาก ๓ แหล่ง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการลงทุนสาธารณูปโภคพื้นฐานแห่งเอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank : AIIB) กองทุนเส้นทางสายไหมทางทะเล (Silk Road Fund) และ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งใหม่ (New Development Bank : NDB)

(๔) ด้านการต่างประเทศ

- จัดการประชุม Indo-Pacific Business Forum ที่กรุงวอชิงตัน เมื่อ ๓๐ ก.ค. ๒๕๖๑ สหรัฐฯ มีความริเริ่มที่จะลงทุนมูลค่า ๑๑๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ด้านเทคโนโลยีแบบใหม่ พลังงาน และโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคอินโด - แปซิฟิก อาทิ การลงทุนด้านแหล่งน้ำในมองโกเลีย การก่อสร้างระบบคมนาคมในศรีลังกา และการส่งออกเทคโนโลยีระดับสูงให้อินเดีย
- เน้นย้ำเรื่องการกำจัดกลุ่มติดอาวุธรัฐอิสลาม (ไอซิส) โดยจะร่วมมือกับพันธมิตรอาหรับและตะวันออกกลาง ซึ่งใช้ปฏิบัติการทางทหารเชิงกว้างร่วมกัน และร่วมมือระหว่างประเทศไม่ให้เงินสนับสนุนกลุ่มไอซิส ขยายการแบ่งปันข้อมูลข่าวกรอง และทำสงครามไซเบอร์เพื่อขัดขวางการเกณฑ์คนและโฆษณาชวนเชื่อ
- สหรัฐฯ ได้เน้นถึงการเจรจาข้อตกลงการค้าแบบทวิภาคีที่เป็นธรรม ซึ่งจะช่วยให้จ้างงานและอุตสาหกรรมกลับสู่อเมริกาอีกครั้ง

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>(๕) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยด้านการลงทุน โดยจีนมีการลงทุนใน ๓ อันดับแรก ได้แก่ (๑) คอมพิวเตอร์วิทัศน์ (computer vision) ในสัดส่วนร้อยละ ๒๓ (๒) การประมวลผลภาษาโดยธรรมชาติ (Natural Language Processing : NLP) ในสัดส่วน ร้อยละ ๑๙ และ (๓) การขับเคลื่อนอัตโนมัติในสัดส่วน ร้อยละ ๑๘ - ปัจจัยด้านการวิจัย จากการประเมินปริมาณวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์พบว่า การวิจัยด้านเทคโนโลยี AI ของจีนได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว แผนการพัฒนาเทคโนโลยี AI ของรัฐบาลจีนดึงดูดให้นักวิจัยชาวจีนในต่างประเทศกลับสู่ดินแดนมาตุภูมิ รวมถึงนักวิจัยจากทั่วทุกมุมโลกที่หลั่งไหลเข้ามาในจีน โดยเริ่มมองหาคนที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้ ซึ่งเป็นคนต่างชาติอย่างอเมริกัน ญี่ปุ่น อินเดีย และอิสราเอล ที่มีองค์ความรู้ด้าน AI และพัฒนาด้านนี้มาก่อนจีน ด้วยการให้สิทธิพิเศษ เช่น ได้รับเงินกันสูงสุด ๑ ล้านหยวน (๕ ล้านบาท) ได้วีซ่า ๑๐ ปี และให้สิทธิ์การครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ เป็นต้น - รัฐบาลได้ประกาศ “แผนปฏิบัติการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ “Internet 	<p>(๕) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยกเลิกโครงการด้านสภาพภูมิอากาศของสำนักงานปกป้องสิ่งแวดล้อม (EPA) เกือบทั้งหมด รวมถึงตัดงบการวิจัยสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ยังตัดเงินทุนสำหรับสำนักงานวิทยาศาสตร์และการพัฒนาที่สนับสนุนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตลอดจน อนามัยสิ่งแวดล้อมออกครึ่งหนึ่งด้วย - แต่อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ให้การสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างกองทัพให้มีความเข้มแข็งเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ อาทิ อากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle) ยุทธโศภรณ์ทางทหาร อากาศยาน เครื่องบินพาณิชย์ และเครื่องมือติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<p>plus ระยะ ๓ ปี” ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ต่อมาในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ประกาศ “แผนการพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ รุ่นใหม่” ซึ่งสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ Made in China 2025</p>	
<p>(๖) ด้านการทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงโครงสร้างของกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (People’s Liberation Army : PLA) เพื่อรวมอำนาจการบังคับบัญชาแบบรวมศูนย์ภายใต้การกำกับดูแลของพรรคคอมมิวนิสต์ และคณะกรรมการทหารกลาง ก่อนสิ้นปี.ศ. ๒๐๒๐ เพื่อให้บรรลุความทันสมัยในด้านการป้องกันประเทศก่อนปี.ศ. ๒๐๓๕ และสร้างสรรคให้เป็นกองทัพระดับโลกชั้นนำของโลกให้สำเร็จในช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นการปฏิบัติการเชิงรุกมากยิ่งขึ้น และนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้มีความเป็นเครื่องยนต์ (Mechanization) เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านการป้องกันประเทศให้มีประสิทธิภาพ 	<p>(๖) ด้านการทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยกเลิกมาตรการตัดลดงบประมาณอัตโนมัติหรือ ‘ซีเคสเตอร์’ ในส่วนกลาโหมและออกงบประมาณใหม่เพื่อสร้างกองทัพอเมริกันที่กำลังจะสูญสิ้นขึ้นมาใหม่ ด้วยการเพิ่มขนาดกองทัพเป็นมิตทหารประจำการ ๕๔๐,๐๐๐ นาย มีเรือรบในสังกัดกองทัพเรือ ๓๕๐ ลำ จัดหาอากาศยานรบให้กองทัพอากาศ ๑,๒๐๐ ลำ เพิ่มขนาดนาวิกโยธินสหรัฐฯ เป็น ๓๖ กอง และลงทุนในเรื่องระบบขีปนาวุธป้องกัน เพื่อให้สอดคล้องกับภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือและอิหร่าน - อนุมัติกฎหมาย National Defense Authorization Act (NDAA) เมื่อ พ.ย. ๖๐ ให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณ กท.ขั้นพื้นฐานมูลค่า ๖.๒๖ แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ และงบประมาณอีก ๖.๕๗ หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อใช้

<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีน (พ.ศ.๒๕๖๓ – ๒๕๙๓) (China’s National Security Strategy : 2020 - 2050)</p>	<p>ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) (National Security Strategy : December 2017)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กลไกการฝึกร่วม การเดินทางเยี่ยมเยียนระหว่างผู้นำของกองทัพจีนกับมิตรประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศจำนวนมาก อาทิ เนปาล เมียนมา ปากีสถาน รัสเซีย ออสเตรเลีย รวมถึง จิบูตี ซึ่งเป็นที่ตั้งฐานทัพนอกประเทศแห่งแรกของจีน ส่งเสริมการเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างมิตรประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นำไปสู่ความร่วมมืออย่างรอบด้านกับจีนเพิ่มมากขึ้น 	<p>ในปฏิบัติการฉุกเฉินในต่างประเทศ (Overseas Contingency Operations) งบประมาณดังกล่าว จะช่วยให้มีการเพิ่มกำลังทหาร ๗,๕๐๐ นาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเดินทางเพื่อกระชับความร่วมมือด้านความมั่นคง โดย พล.อ. เจมส์ แมทธิส รมว.กห.สหรัฐฯ เดินทางเยือนประเทศพันธมิตรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น รวมทั้งเน้นย้ำ ถึงพันธสัญญาของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาค ตะวันออกกลาง ภูมิภาคเอเชียใต้ และภูมิภาคแอฟริกา คือ อิรัก ตุรกี อียิปต์ จอร์แดน ปากีสถาน และคูเวต - การฝึกร่วม/ผสม Cobra Gold เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพนาชาติกับสหรัฐฯ

โดยสรุป ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ให้ความสำคัญใน ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ การปกป้องชาติและประชาชนอย่างมั่นคง ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การปกป้องความมั่นคงทางการเมือง ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นภารกิจพื้นฐานเพื่อสร้างความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ การปกป้องอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน และการพัฒนาทางสังคมและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างสมดุลโดยมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศยึดนโยบายเปิดกว้างและเสรี และต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ร่วมกัน อยู่บนพื้นฐานพลังอำนาจทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศไปพร้อมกัน เน้นปรับปรุงคุณภาพประชาชนจีนให้มีความรู้ เน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปราบปรามทุจริตคอร์ปชั่นของนักการเมือง รวมถึงปรับโครงสร้างกองทัพและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางทะเล อากาศ และไซเบอร์ คงไว้ซึ่งการแสดงแสนยานุภาพทางทะเลของจีน นอกจากนี้ การขยายบทบาทของจีนบนเวทีโลก จีนได้แสดงจุดยืนอย่างชัดเจนในประเด็นคัดค้านการเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น รวมถึงยินดีร่วมลงทุนกับต่างประเทศผ่านแผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานตามยุทธศาสตร์ BRI อีกทั้ง จีนได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank หรือ AIIB) และจัดตั้งกองทุนเส้นทางสายไหม (Silk Road Fund) การดำเนินงานเช่นนี้ทำให้จีนสามารถมีบทบาทบนเวทีโลกที่มีหลายประเทศเข้าร่วมมากกว่า ๔๐ ประเทศ

ขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ให้ความสำคัญใน ๔ ประเด็น ได้แก่ การปกป้องดินแดนสหรัฐฯ การสนับสนุนความมั่งคั่งของสหรัฐฯ การรักษาสันติภาพอย่างแข็งแกร่ง และการขยายอำนาจของสหรัฐฯ โดยต้องการเข้าไปจัดระเบียบโลกด้วยการยึดหลัก “Peace through Strength” สหรัฐฯ ต้องการให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันมากขึ้น เพื่อสร้างหลักประกันให้ทุกประเทศยึดหลักกฎหมาย (rules of law) เคารพอธิปไตยของประเทศอื่น และสนับสนุนระเบียบสันติภาพ เสถียรภาพ และ

ความมั่นคง ได้มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศผ่านพลังอำนาจทางเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก แต่ต้องอยู่ภายใต้นโยบายอเมริกาต้องมาก่อน “America First” โดยดำเนินการส่งเสริมการซื้อสินค้าที่ผลิตและจ้างแรงงานในประเทศตนเองเป็นหลัก เพื่อต้องการกระจายรายได้สู่ชาวอเมริกันให้ได้มากที่สุด พร้อมกับส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศด้วยการลดภาษี ผ่อนคลายข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน สนับสนุนเทคโนโลยีทางการแพทย์ การสื่อสารโดยเฉพาะเทคโนโลยีทางทหารเพื่อป้องกันประเทศ จึงทำให้บทบาทสหรัฐฯบนเวทีโลกอ่อนแอลงไป โดยสหรัฐฯไม่เห็นด้วยทั้งทางด้านสิทธิมนุษยชน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ยังคงเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ผ่านแผนการลงทุนด้านพลังงาน การขนส่ง การท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานตามยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก กับมิตรประเทศ

๔.๒ ผลกระทบของยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจ

ปัญหาความมั่นคงในปัจจุบันมีลักษณะที่ส่งผลกระทบในวงกว้างและสามารถสร้างความเสียหายได้ค่อนข้างสูง ซึ่งการผงาดขึ้นมาของจีนที่ใช้เศรษฐกิจนำพาประเทศให้เกิดการพัฒนาทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และไทยในอนาคต เป็นการส่งสัญญาณว่าจีนจะกลับมาเป็นมหาอำนาจ เช่นเดียวกัน การที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ ก้าวขึ้นมาเป็นประธานาธิบดี อาจจะเป็นจุดเปลี่ยนครั้งใหญ่หรือเป็นตัวเร่งให้สถานการณ์ทางการเมืองโลกแบบตะวันตกนั้นถดถอยลง ทำให้หลายประเทศมีแนวโน้มเกิดความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลกระทบถึงสถาปัตยกรรมความมั่นคงได้ ดังนั้น ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์^{๕๖} จึงต้องเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงจากทุกภาคส่วน โดยผ่านการระดมความคิดเห็น (Brainstorm) ที่มีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินยุทธศาสตร์

^{๕๖} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (๒๕๖๑). สรุปผลการประชุม “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา : ผลกระทบต่อโลก ภูมิภาค และไทย”. ในวันพุธที่ ๒ พ.ค.๖๑ เวลา ๐๙๐๐ - ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศสย.สปท. กรุงเทพฯ. หน้า ๒ - ๑๑.

ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐอเมริกาในฉบับปัจจุบัน ภายใต้กรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์แบบ DIME Model ได้แก่ Diplomacy (D) หมายรวมถึง ด้านการเมืองระหว่างประเทศและการทูต Information (I) หมายรวมถึง ด้านข้อมูล ข่าวสาร สังคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี Military (M) การทหาร และ Economics (E) เศรษฐกิจ โดยเริ่มตั้งแต่ความมั่นคงระดับโลก ภูมิภาค และไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๒.๑ ความมั่นคงระดับโลก

๔.๒.๑.๑ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ด้านการเมือง/การทูต : การที่ สี จิ้นผิง ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำที่มีอำนาจสูงสุดของจีน และมีพื้นฐานทางกฎหมายรองรับ ทำให้คาดว่าจะกลายเป็นผู้นำตลอดชีพ เป็นสิ่งที่ทั่วโลกจับตามองอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นการท้าทายถึงกรอบกติกาของชาติมหาอำนาจในปัจจุบัน และถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อระเบียบโลกที่มีสหรัฐฯเป็นแกนนำมาตั้งแต่ยุคหลังสงครามเย็น ทำให้เกิดการเปรียบเทียบของ ๒ ระเบียบโลกขึ้นจึงจัดเป็นผลกระทบต่อดุลอำนาจของเหล่าประเทศมหาอำนาจฝ่ายประชาธิปไตย เนื่องจาก ปัจจุบันการเมืองจีนไม่ใช่แค่จัดการทหารที่เข้มข้นเหมือนเช่นในอดีต แต่ทว่าจีนกลับมีความเคลื่อนไหวที่สำคัญในด้านเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศ อีกทั้ง การดำเนินนโยบายทางด้าน การทูตที่จีนมีจุดแข็งที่สำคัญ คือ การโน้มน้าวให้เห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ทุกภูมิภาคทั่วโลกต่างพากันหวาดระแวงถึงผลประโยชน์ที่สุดท้ายแล้วจีนจะได้รับอย่างมหาศาลนั้น อาจไม่มีความเป็นกลาง

ด้านเศรษฐกิจ : ในช่วงที่ผ่านมาจีนมีเสถียรภาพทางการเมือง จึงทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจดีขึ้นตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม จีนต้องเผชิญสงครามการค้ากับสหรัฐฯ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก ที่หลายประเทศต้องนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ และจีน เนื่องจากทั้งคู่เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ ๑ และ ๒ ของโลก

ด้านการทหาร : การเคลื่อนย้ายกำลังทหารของจีนเข้าสู่ทางตะวันออกของทวีปแอฟริกาที่ประเทศจีบูตี เพื่อสนับสนุนภารกิจของสหประชาชาติ (ยูเอ็น) ในด้านมนุษยธรรม การสร้างสันติภาพ และต่อต้านโจรสลัดในภูมิภาคดังกล่าว แต่เบื้องหลังเชื่อว่าเป็นการเพื่อการปกป้องผลประโยชน์ของตนเองในการจัดตั้งฐานทัพสำหรับการส่งกำลังบำรุง โดยก่อนหน้านี้ในหลายประเทศทั้งสหรัฐฯ ญี่ปุ่น ตลอดจนฝรั่งเศส ต่างเข้าไปตั้งฐานทัพกันอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น การวางบทบาททางการทหารของจีนทำให้หลายมหาอำนาจต่างมีความคิดเห็นว่าจีนพยายามเพิ่มบทบาทในเวทีโลก

ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านอื่นๆ : การอพยพของชาวจีนที่เข้าไปในประเทศต่างๆ ผ่านยุทธศาสตร์ BRI อาจส่งผลกระทบต่อด้านสังคมและวัฒนธรรม ทำให้ประชากรจีนที่ได้กระจายออกไปตามประเทศต่างๆ ไปเพิ่มความหลากหลาย แล้วส่งผลกระทบต่อทางลบก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ของประเทศนั้นได้ อีกทั้ง การวิจัยและพัฒนาของจีนที่ส่วนหนึ่งต้องอาศัยทรัพยากรของประเทศอื่นเพื่อสร้างความเจริญให้กับประเทศตน

๔.๒.๑.๒ สหรัฐอเมริกา

ด้านการเมือง/การทูต : จากการที่นาย โดนัลด์ ทรัมป์ มีนโยบายขวาจัดสุดโต่ง ซึ่งเป็นนโยบายที่ก้าวร้าวแบบที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยการมองว่าจีนและรัสเซียเป็นศัตรู อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างประเทศ รวมถึงเกาหลีเหนือและอิหร่านที่มีการสะสมอาวุธ ถือเป็นภัยคุกคามกับสหรัฐฯ อาจนำไปสู่สงคราม สร้างความเสียหายจำนวนมหาศาล และด้วยปัจจุบันสถานการณ์ในยุคตะวันตกกำลังถดถอยลงเรื่อยๆ ยกตัวอย่างเช่น สหภาพยุโรป (European Union: EU) แตกแยก แต่รัสเซียและจีน รวมถึงอาเซียนกลับผงาดขึ้นมา ทำให้เกิดการเปรียบเทียบและตีความมหาอำนาจประชาธิปไตยประสบความสำเร็จล้มเหลว อีกทั้ง การดำเนินนโยบายการต่างประเทศที่มีชื่อว่า “อเมริกาต้องมาก่อน (America First)” ที่สหรัฐฯ มีข้อจำกัดในการเปิดโอกาสสำหรับความร่วมมือ แต่ต้อง

เป็นความร่วมมือที่สหรัฐฯได้ประโยชน์ด้วย ด้านเศรษฐกิจ : จากการดำเนินนโยบายของประธานาธิบดีทรัมป์ที่มีความต้องการเสรีนิยมอย่างมีเงื่อนไข โดยสหรัฐฯ ต้องเป็นคนเขียนกติกา ต้องไม่เสียเปรียบประเทศอื่นๆ และรักษาไว้ซึ่งการค้าแบบยูติธรรมในระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นผลให้เกิดสงครามทางการค้า หรือเรียกว่า Trade War ระหว่างสหรัฐฯกับจีน แต่อย่างไรก็ตาม การเผชิญภาวะสงครามทางการค้าย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก เนื่องจากหลายประเทศต้องนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ ๑ ของโลก

ด้านการทหาร : การยึดมั่นในหลักการ “อเมริกาต้องมาก่อน” ซึ่งอยู่บนพื้นฐานสังคมนิยม (Realism) ที่มีแนวคิดทางการเมืองเป็นความคิดนำ (Dominated Thinking) จึงให้ความสำคัญกับการสร้างสมกำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศ คงความเป็นมหาอำนาจทางทหารไว้ จึงเป็นผลกระทบที่อาจทำให้บทบาทของสหรัฐฯบนเวทีโลกด้านอื่นๆ อ่อนแอลง อีกทั้ง การให้ความสำคัญกับโลกที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ทำให้สหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนงานด้านการข่าวกรอง การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีทางทหาร การป้องกันการแพร่ขยายของอาวุธร้ายแรง เพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นเจ้าของภูมิภาคของโลก รวมไปถึงการแสดงแสนยานุภาพของอาวุธยุทโธปกรณ์ที่กองทัพชาติอื่นไม่อาจที่จะละเลยได้ ซึ่งจะทำให้ทั่วโลกต่างต้องพากันเก็บสะสมอาวุธที่มีแสนยานุภาพตามไปด้วย

ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านอื่นๆ : การที่ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ตั้งป้อมเป็นศัตรูกับสื่อกระแสหลักทุกสำนัก ทำให้สื่อภายในประเทศออกมาต่อต้านและสร้างกระแสข่าว ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบทบาทผู้นำแล้วยังทำให้โลกรู้สึกถึงความสับสนในการดำเนินนโยบายต่างๆ ทำให้โลกมีความตึงเครียด และหลายประเทศยังมีความกังวลถึงการเข้าไปแทรกแซงรัฐเล็กรัฐน้อยที่สนับสนุนฝ่ายสหรัฐฯ ที่อาจขัดขวางอะไรก็ตามที่อาจเป็นประโยชน์กับฝ่ายตรงข้าม นำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ นอกจากนี้ การที่สหรัฐฯถอนตัวจากข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) ต่างเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนด้านสิ่งแวดล้อมไปทั่วโลก

๔.๒.๒ ความมั่นคงระดับภูมิภาค

๔.๒.๒.๑ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ด้านการเมือง/การทูต : เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเชื่อมโยงเศรษฐกิจจากการค้าและลงทุนด้วยโครงสร้างพื้นฐาน ระหว่างภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา และยุโรป จากยุทธศาสตร์ BRI ของจีนให้มีอิทธิพลต่อกลุ่มประเทศอาเซียน อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ในอนาคต และนโยบายพัฒนากลุ่มแม่น้ำโขงของจีน ที่ต้องระเบิดแก่งเพื่อการสร้างเขื่อน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางน้ำ และสามารถควบคุมการเปิด-ปิดของน้ำในกลุ่มแม่น้ำโขง อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดความขัดแย้งกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) นำมาซึ่งความขัดแย้งกันเองในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ นอกจากนี้ จากเดิมที่ญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้กับประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง ขณะนี้กลับเป็นเงินที่เข้ามาแสดงบทบาทร่วมอยู่ด้วย ทำให้ภูมิภาคอาเซียนต้องตกอยู่ภายใต้การแข่งขันของประเทศมหาอำนาจทั้งสองประเทศ จนอาจทำให้ประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงไม่สามารถแสวงประโยชน์จากแม่น้ำโขงที่ตนมีส่วนร่วมได้มากพอ และอาจสูญเสียประโยชน์ให้กับประเทศมหาอำนาจได้

ด้านเศรษฐกิจ : จากการขยายอิทธิพลของจีนผ่านยุทธศาสตร์ BRI ไปทุกภูมิภาคทั่วโลก เพื่อต้องการเชื่อมโยงทั้งมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย ทำให้ส่งผลกระทบต่อดุลอำนาจของประเทศมหาอำนาจแต่ละภูมิภาค ยกตัวอย่างเช่น เมื่อจีนนำโครงการ BRI เข้าไปในเอเชียใต้ ในส่วนพื้นที่ของประเทศปากีสถาน ส่งผลกระทบต่ออินเดียซึ่งถือว่าเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคต้องเร่งปรับยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของตนโดยการเข้าร่วมยุทธศาสตร์กับอินโด-แปซิฟิกที่มีประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และสหรัฐฯ เพื่อคานอำนาจกับจีน เช่นเดียวกัน ความต้องการของจีนที่จะเชื่อมโยงภูมิภาคผ่านทางทะเล เพื่อให้สามารถออกไปสู่มหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกได้ จีนจึงเป็นประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุดในประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม หรือกลุ่มประเทศ CLMV

ซึ่งในทัศนะของกลุ่มประเทศ CLMV ต่างเกรงกลัวการเข้าไปลดทอนผลประโยชน์และทรัพย์สิน ธรรมชาติของธุรกิจจีนที่เข้าไปลงทุน กอปรกับโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของจีนส่วนใหญ่ก่อให้เกิดผลกระทบชุมชน ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เนื่องจาก ธุรกิจจีนที่เข้าไปลงทุนยังไม่ให้ความสำคัญต่อบริษัทบริหารค่าที่ควรจึงเกิดการต่อต้านบ่อยครั้งจากประชาชนและนักอนุรักษ์ อีกทั้ง ยังเป็นการเอื้ออำนวยให้เอกชนจีนสามารถที่จะเข้ามาลงทุนกลุ่มแม่น้ำโขงได้ง่ายมากกว่าเอกชนของประเทศกลุ่มแม่น้ำโขงอื่นๆ อีกด้วย

ด้านการทหาร : การเสริมสร้างกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน บรรดานักยุทธศาสตร์รัฐสีกวิตกต่อการขยายอำนาจทางทหาร ดังที่เห็นได้จากการแสดงแสนยานุภาพทหารในการซ้อมรบบริเวณช่องแคบไต้หวัน และการที่จีนขอทหารเข้าร่วมการลาดตระเวนในพื้นที่กลุ่มแม่น้ำโขง ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียนมีความไม่ไว้วางใจ และเกรงว่าจีนมีความพยายามจะแผ่อิทธิพลในกลุ่มแม่น้ำโขง

ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านอื่นๆ : ความต้องการของจีนที่จะพัฒนาอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ประเทศ CLMV ที่จีนไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ได้ และยังคงเร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อไป

๔.๒.๒ สหรัฐอเมริกา

ด้านการเมือง/การทูต : การผงาดขึ้นมาของจีนด้วยการครอบงำเศรษฐกิจในภูมิภาค มีผลทำให้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคเปลี่ยนแปลงไป ทำให้สหรัฐฯ ต้องเดินหน้าสกัดกั้นจีนและรัสเซียที่กำลังพยายามจัดระเบียบโลกขึ้นมาใหม่ ในส่วนเกาหลีเหนือและอิหร่านในการพยายามจัดหาอาวุธที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูง ทำให้ความมั่นคงโลกเกิดความสั่นคลอนได้ แต่อย่างไรก็ตาม กลับทำให้สหรัฐฯ สามารถหาผลประโยชน์จากความตึงเครียดระหว่างภูมิภาคได้ โดยเฉพาะการขายอาวุธสงครามที่ประเทศต่างๆ สะสมอาวุธมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ หวังที่จะเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เนื่องจาก

ภูมิภาคนี้มีทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ และเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ เชื่อมโลกตะวันตกกับตะวันออก สหรัฐฯจึงสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ส่งเสริมสันติภาพ การต่อต้านความรุนแรง ภัยจากอาวุธนิวเคลียร์ และการก่อการร้ายสากลที่สหรัฐฯอาศัยฐานทัพ ระบบพันธมิตร และความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์ ในยุคสงครามเย็นเข้าสนับสนุนการปิดล้อมการก่อการร้าย จึงเป็นผลกระทบที่อาจทำให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นที่ “หมายปอง” และเป็น “สนามประลอง” ของบรรดาชาติมหาอำนาจที่หวังจะปกป้องผลประโยชน์ของตนด้วยเช่นกัน

ด้านเศรษฐกิจ : ยุทธศาสตร์ BRI ของจีนมีผลทำให้สหรัฐฯ พยายามดึงมหาอำนาจมาถ่วงดุลกับจีน เพื่อไม่ให้จีนผูกขาดการเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในภูมิภาค สหรัฐฯ จึงใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo - Pacific) ที่มีลักษณะเปิดกว้างและเสรีในอนาคตจะมีความร่วมมือทางโครงสร้างพื้นฐานร่วมกันระหว่าง ๔ ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย นอกจากนี้ สหรัฐฯ ได้มีการถอนตัวออกจากความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership : TPP) เป็นผลทำให้กลุ่มเศรษฐกิจของ TPP ไม่สามารถเป็นแกนกลางของเศรษฐกิจในภูมิภาคได้

ด้านการทหาร : การที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกนั้น เนื่องจาก ภูมิภาคนี้มีพื้นที่ถึงครึ่งหนึ่งของโลก เริ่มตั้งแต่พื้นน้ำชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐฯ จรดชายแดนอินเดีย และจากเขตแอนตาร์กติกงานถึงขั้วโลก ดังนั้น เมื่อสหรัฐฯต้องการเป็นมหาอำนาจ จึงมีการตรวจความเคลื่อนไหวของกองทัพขนาดใหญ่ของทั้ง ๕ ประเทศ คือ จีน อินเดีย รัสเซีย เกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้ โดยติดตามความเคลื่อนไหวในคาบสมุทรเกาหลี การสะสมอาวุธของเกาหลีเหนือเกี่ยวกับอาวุธนิวเคลียร์ และทะเลจีนใต้ ที่สหรัฐฯไม่อาจละสายตาจากภูมิภาคนี้ได้ นอกจากนี้ สหรัฐฯยังเพิ่มกรอบความร่วมมือทางทหารผ่านโครงการศึกษาและฝึกอบรมทางการทหารระหว่างประเทศ (International Military Education and Training : IMET) เงินช่วยเหลือทางการทหารต่างประเทศ (Foreign Military Financing : FMF) และการฝึกซ้อมทางทหาร

คอบร้าโกลด์ (Cobra Gold) เป็นการฝึกซ้อมที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย ซึ่งได้ขยายให้เป็นการฝึกแบบพหุภาคีที่มีประเทศในภูมิภาคเข้าร่วมและสังเกตการณ์จำนวนมาก เพื่อการมีส่วนร่วมและเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน

ด้านข้อมูล/ข่าวสารอื่นๆ : การที่ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ มีมาตรการห้ามชาวมุสลิมเข้าสหรัฐฯ จะเป็นการขยายขอบเขตความขัดแย้งทางสังคมภายในประเทศ และยังทำให้สังคมโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกมุสลิม และตะวันออกกลางเผชิญกับความเสี่ยงมากยิ่งขึ้น

๔.๒.๓ ความมั่นคงประเทศไทย

๔.๒.๓.๑ สาธารณประชาชนจีน

ด้านการเมือง/การทูต : ไทยและจีนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้น ไทยควรแสวงหาประโยชน์จากความสัมพันธ์นี้ในการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ แต่ไทยควรคำนึงถึงอิทธิพลการอยู่ท่ามกลางของประเทศมหาอำนาจ อาจส่งผลกระทบต่อบทบาทของไทยในด้านการเมืองระหว่างประเทศในลักษณะการช่วงชิงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ หรือการถูกบังคับให้เลือกข้าง ดังนั้น ไทยจึงควรดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างเป็นกลาง เพื่อถ่วงดุลอำนาจระหว่างประเทศมหาอำนาจ

ด้านเศรษฐกิจ : จากสงครามทางการระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ได้ส่งผลกระทบต่อไทย เนื่องจากไทยส่งออกชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ไปที่จีน ซึ่งทำให้ต้นทุนในการส่งออกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐควรดำเนินนโยบายตั้งรับหรือปรับเปลี่ยนหรืออาจมีการสื่อสารกับจีนให้ผลิตในไทย พร้อมทั้ง มุ่งไปหาตลาดใหม่ในแถบแอฟริกา และเอเชียกลาง เช่นเดียวกัน การที่ประเทศจีนเข้ามามีบทบาทในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงมากขึ้น เป็นผลให้สินค้าไทยต้องปรับกลยุทธ์ด้านการตลาด เพื่อเตรียมพร้อมรับการแข่งขันจากสินค้าราคาถูกของจีน ขณะเดียวกัน การที่จีนเข้ามาลงทุนในด้านพลังงานและทรัพยากรในประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงมากขึ้น ย่อมส่งผลให้ความมั่นคงทางพลังงานของไทยลดลง เนื่องจากประเทศไทยยังต้องพึ่งพาการนำเข้าพลังงานทั้งก๊าซและไฟฟ้าที่ผลิต

จากในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การที่ประเทศจีนเข้ามาลงทุนเพื่อหาแหล่งพลังงาน ในอนุภูมิภาคนี้ ทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมรับมือเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ หากเข้าอาจไม่สามารถแสวงหาประโยชน์จากการลงทุนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ พิเศษของทุนจีน ล่าสุดหลังจากนายแจ๊ค หม่า ซีอีโอบริษัทอาลีบาบากรุ๊ปได้ลงนาม ในเอ็มโอยูกับรัฐบาลไทย เกี่ยวกับความร่วมมือด้านการค้าการลงทุน การขับเคลื่อน เศรษฐกิจดิจิทัล อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนไทยในตลาดการบริโภคทุเรียนที่ไม่ เพียงพอให้กับคนภายในประเทศ ในส่วนของรัฐบาลอาจเสียผลประโยชน์ในเรื่อง ของการจัดเก็บภาษีออนไลน์ จึงเห็นได้ว่า การครอบงำด้านเศรษฐกิจของจีนใน ภูมิภาคจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น โดยจีนเข้ามาสร้างกลุ่มผลประโยชน์ที่มีลักษณะ สอดคล้องกัน และจะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายต่างๆ ที่เริ่มตั้งแต่ในระดับ ท้องถิ่น เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มคนจีนด้วยตัวเอง ไทยจึงต้องมีการพิจารณา ความร่วมมืออย่างรอบด้าน

ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านอื่นๆ : การอพยพของชาวจีนที่เข้า มาในประเทศไทยจำนวนหนึ่งได้ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม ยกตัวอย่าง เช่น “นิว ไชน่าทาวน์” (New Chinatown) เขตห้วยขวาง ในปัจจุบันมีชาวจีน เป็นเจ้าของธุรกิจจำนวนมาก ทำให้หน่วยงานของไทยต้องติดตามวางแผนรับมือ กับการตรวจสอบความถูกต้องของธุรกิจการค้าที่เกิดขึ้น การกำหนดมาตรการนำเข้า และส่งออกสินค้าเพื่อจัดเก็บภาษี รวมถึงการควบคุมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อม (Small and Medium Enterprise : SMEs) นอกจากนี้ การประกอบการค้า ที่จะต้องมีภาวะของการแข่งขันที่มากขึ้นกับไชน่าทาวน์เขตเยาวราช แล้วไปมี ผลกระทบในด้านความสัมพันธ์ อีกทั้ง การวิจัยและพัฒนาของจีนที่ส่วนหนึ่งต้อง อาศัยทรัพยากรของประเทศไทย ถ้าหากระบบนิเวศและประชาชนในพื้นที่ ไทยจำต้องเร่งการมีมาตรการเพื่อลดปัญหาดังกล่าวหรือหาข้อตกลงร่วมกันอย่าง เป็นรูปธรรม รวมถึงภัยคุกคามไม่ตามแบบที่จะมาพร้อมกับการพัฒนาของจีนในพื้นที่ ของประเทศไทย เช่น ยาเสพติด กลุ่มก่อการร้าย อาชญากรรม เป็นต้น

๔.๒.๓.๒ สหรัฐอเมริกา

ด้านการเมือง/การทูต : จากการที่สหรัฐฯปิดประเทศและมีสัญญาณความเสื่อมถอยลง ทำให้สหรัฐฯมีบทบาทลดลงคล้อยตามไปโดยจีน รัสเซีย และอาเซียนกลับเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ดังนั้น ไทยต้องปรับยุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อให้ทันต่อสถาปัตยกรรมในภูมิภาคที่เปลี่ยนไป ไทยจึงต้องเตรียมรับมือกับระเบียบความมั่นคงในหลายชั่วอำนาจ

ด้านเศรษฐกิจ : เมื่อสหรัฐฯ ถอนตัวออกจาก TPP ประกอบกับความขัดแย้งของสหรัฐฯ – จีน ทำให้ไทยอาจถูกกดดันให้เลือกข้างมากขึ้น การเจรจาการค้ากับสหรัฐฯมีความยากขึ้น การลงทุนในไทยจากสหรัฐฯ ก็จะมีสัดส่วนที่น้อยลง ซึ่งความน่ากังวล คือ การวางตัวของไทยในประเด็นนี้ยังไม่มีคำตอบหรือสูตรที่ลงตัวระหว่างไทยกับมหาอำนาจ นอกจากนี้ การทำความตกลงพันธมิตรทางการค้าระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) ได้มีความสำคัญมากขึ้น แต่กลับยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงได้ เนื่องจากการเจรจาเต็มไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเจรจา TPP ยังไม่มีความแน่นอน นอกจากนี้ สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯกับจีน ส่งผลกระทบต่อไทยในสินค้าเกษตร สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ พลาสติกชิ้นพื้นฐานที่ไทยส่งไปจีน ทั้งนี้ อาจทำให้จีนนำเข้าสินค้าดังกล่าวจากไทยน้อยลง เนื่องจากจีนส่งออกไปยังสหรัฐฯ ได้น้อยลง แต่ถึงอย่างไร ไทยก็อาจได้ประโยชน์จากการปรับเปลี่ยนแผนการลงทุนของจีนหรือได้ประโยชน์ในกรณีที่สหรัฐฯนำเข้าสินค้าจากไทยมากขึ้น เช่น สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น อีกทั้ง การดำเนินนโยบายทางการทูตของสหรัฐฯมีท่าทีที่มุ่งเจรจาแบบทวิภาคี หรือ One on One Trade Deal มากขึ้น ไทยอาจใช้โอกาสนี้รื้อฟื้นความสัมพันธ์การทำความตกลงทางการค้าของประเทศระหว่างไทย – สหรัฐฯ (Free Trade Area : FTA) เป็นการร่วมมือในการขจัดอุปสรรคทางการค้า แต่อาจจะต้องระวังหากสหรัฐฯ นำมาตรการภาษีมาเป็นเงื่อนไข

ด้านการทหาร : การที่สหรัฐฯมองว่าจีนคือคู่แข่งสำคัญในการเป็นมหาอำนาจ ทำให้ไทยต้องระมัดระวังการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับจีน อีกทั้งฝ่ายทหารไทยส่วนใหญ่ได้เริ่มมองว่า สหรัฐฯ เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของไทย เนื่องจาก มีการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองภายในของไทย สอดคล้องกับ ปัจจุบัน ทหารไทยได้ไปศึกษาต่อและฝึกอบรมในสหรัฐฯเป็นจำนวนมาก อาจทำให้นายทหารที่ไปเรียนมีแนวคิดเอนเอียงไปทางสหรัฐฯ เมื่อนายทหารเหล่านั้นกลับมาเป็นใหญ่ในประเทศ และมีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายก็ทำให้นโยบายนั้นเอื้อประโยชน์กับสหรัฐฯ ทำให้สหรัฐฯสามารถกำหนดทิศทางให้เป็นไปได้ตามที่ตนต้องการได้ ดังนั้น ในประเด็นนี้ไทยควรต้องระมัดระวังไว้ให้มาก

ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านอื่นๆ : ถึงแม้สหรัฐฯจะมีกรอบข้อริเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (Lower Mekong Initiative : LMI) มีวัตถุประสงค์เพื่อลดช่องว่างระดับการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนสนับสนุนการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ ไทยมีบทบาทในฐานะหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ร่วมกับสหรัฐฯ โดยส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในลุ่มน้ำโขง ซึ่งได้มีการดำเนินโครงการด้านการศึกษา สาธารณสุข พลังงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ แต่สหรัฐฯไม่ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์นี้มากนัก เนื่องจาก เป็นเวทีการประชุมที่มีการสนับสนุนยังไม่มากพอเท่าที่ควร และสหรัฐฯยังไม่เห็นผลประโยชน์ที่สหรัฐฯจะได้รับอย่างชัดเจน จึงอาจทำให้ผลประโยชน์ที่ไทยควรจะได้รับน้อยกว่าที่หวังไว้

โดยสรุป การเปลี่ยนแปลงของระบบโลกมีรากฐานมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการทหาร และด้านเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตาม การเมืองระหว่างประเทศ และวิสัยทัศน์ผู้นำมีส่วนสำคัญในการกำกับ การเปลี่ยนแปลงของดุลอำนาจโลกด้วย เห็นได้จาก ประธานาธิบดีทรัมป์ ได้ดำเนินนโยบายบนบรรทัดฐานของการยึดเอาประโยชน์ของสหรัฐฯ เป็นอันดับแรกโดยแนวทางใหม่ของสหรัฐฯ ได้มีแนวคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบสัจนิยม (Realism) เพื่อคงความเป็นมหาอำนาจของโลกในทุกด้าน นำมาซึ่งความขัดแย้งทางการค้าและการทหารกับจีน ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าจะมีผลต่อหลายชาติ

ในเอเชียและทะเลจีนใต้ อีกทั้ง มาตรการห้ามชาวมุสลิมอันเป็นการขยายขอบเขตความขัดแย้งทางสังคมและการเมืองภายในประเทศ ขณะเดียวกัน จีนได้รับแรงกดดันจากมหาอำนาจสหรัฐฯ จึงได้ปรับยุทธศาสตร์ลดการเผชิญหน้า และเพียงต้องการรักษาความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ในเชิงผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจ โดยขณะนี้ได้เน้นการเจรจาทางการค้า เพื่อคงไว้ซึ่งการรักษาพร้อมกับการหลีกเลี่ยงความตึงเครียดที่อาจจะเกิดขึ้น ส่วนบทบาทที่แข็งแกร่งในทะเลจีนใต้เป็นการสะท้อนถึงการขยายพื้นที่ทางการทหาร ภายใต้การนำของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เป็นการขยายบทบาทของตนบนเวทีโลก โดยใช้พลังอำนาจด้านเศรษฐกิจในภาคส่วนการค้าและการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติกับประเทศต่างๆ เชื่อมทุกภูมิภาคของโลกจากยุโรปและเอเชียกลางเส้นทางหนึ่ง และเชื่อมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้ รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ อีกเส้นทางหนึ่ง ทำให้จีนสามารถยับยั้งความเป็นมหาอำนาจได้สูงขึ้น ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากยุทธศาสตร์การบริหารประเทศทั้งสองสามารถสรุปโดยรวมดังแสดงในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ สรุปผลกระทบยุทธศาสตร์มหาอำนาจระหว่างจีน vs สหรัฐฯ ประจำปี 2018 ในบริบทความมั่นคงระดับโลก ระดับภูมิภาค และประเทศไทย ภายใต้กรอบ DIME Model

ระดับความมั่นคง	ระดับโลก	ระดับภูมิภาค	ประเทศไทย
พลังอำนาจของชาติ (Diplomacy : D)	นโยบายต่างประเทศและวิสัยทัศน์ผู้นำของทั้งสองมหาอำนาจ ส่งผลกระทบต่อระเบียบโลก	ภูมิภาคเอเชียตกอยู่ภายใต้การแข่งขันของประเทศมหาอำนาจ ทั้งจากยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของจีน และยุทธศาสตร์อินโด - แปซิฟิกของสหรัฐฯ	ปฏิเสธไม่ได้ว่าบทบาทของไทยในด้านการเมืองระหว่างประเทศอยู่ในลักษณะการช่วงชิงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ หรือการถูกบังคับให้เลือกข้าง
ข้อมูลข่าวสาร และด้านอื่นๆ (Information : I)	ความสับสนของนโยบายของทรัมป์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันระหว่างประชาชนจีนกับประชาชนท้องถิ่นในประเทศอื่น	ระมัดระวังการถดถอยผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติอันเกิดจากการพัฒนาของจีน และการสกัดกั้นผลประโยชน์ของชาติ ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อสังคมโลก	หน่วยงานของไทยต้องติดตามข่าวสารเพื่อวางแผนรับมือกับการตรวจสอบความถูกต้องของธุรกิจการค้าที่มีจีนเป็นเจ้าของธุรกิจซึ่งได้เพิ่มขึ้นในไทย
การทหาร (Military : M)	ความพยายามเพิ่มบทบาททางทหารทั้งจีนและการให้ความสำคัญกับนโยบายความมั่นคงของประเทศ การพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ เพื่อแสดงแสนยานุภาพทางทหารของสหรัฐฯ	บรรดานักยุทธศาสตร์รู้สึกวิตกกังวลกับความพยายามทางทหารของจีนที่จะแผ่อิทธิพลในลุ่มแม่น้ำโขง ขณะที่สหรัฐฯ ต้องการรักษาความเป็นมหาอำนาจทางกองทัพเช่นกัน	ประเทศไทยได้ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างประเทศที่ได้รับการสนับสนุนจากจีน โดยการสนับสนุนย่อมทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม ทางดุลอำนาจทางทหาร อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงในอนาคตได้
เศรษฐกิจ (Economy : E)	เศรษฐกิจโลกขาดการคาดการณ์ในอนาคต เนื่องจากสงครามการค้า ระหว่างจีนและสหรัฐฯ	ผู้นำในหลายประเทศของภูมิภาค ต่างต้องเร่งปรับยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศ ทั้งด้านการค้า การลงทุน และพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับตลาดโลก อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศตนเอง	การเผชิญภาวะสงครามทางการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐฯ มีผลต่อการส่งออกของไทย ทำให้ไทยต้องหาคาตลาดใหม่

ส่วนที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุป

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง โลกถูกพลัดถิ่นเข้าสู่ยุคสงครามเย็น โดยแบ่งออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนำโดยสหรัฐอเมริกา กับอีกฝ่ายหนึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมนำโดยสหภาพโซเวียตและจีน ระหว่าง ปี ค.ศ. ๑๙๔๐ โลกค่ายสังคมนิยมได้อ่อนแอลง นำไปสู่การล่มสลายของระบบสังคมนิยม ทำให้ศูนย์กลางนำของโลกได้รวมศูนย์ไปอยู่ที่สหรัฐฯ ผ่านองค์การสหประชาชาติ สืบเนื่องจาก สหรัฐฯ มีความแข็งแกร่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร และวัฒนธรรม การจัดระเบียบเศรษฐกิจโลกใหม่จึงได้เริ่มขึ้น อีกทั้งผู้นำของสหรัฐฯ ที่ผ่านมา ได้เล็งเห็นว่า ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นภูมิภาคที่ประกอบไปด้วยประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นแหล่งการผลิตที่สำคัญมีทั้งทรัพยากรเพียงพอต่อความต้องการ แรงงานที่สามารถฝึกทักษะ รวมถึงมีพื้นที่ที่สามารถตั้งฐานการผลิตได้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ภูมิภาคนี้ยังขาดผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในหลายด้านและเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงต้องอาศัยความร่วมมือของชาติมหาอำนาจเข้ามาแลกเปลี่ยนและเป็นผู้นำ ซึ่งอย่างน้อยได้เป็นการแสดงให้เห็นว่าภูมิภาคนี้ได้ถูกยกระดับและกลับกลายมาเป็นพื้นที่ที่ได้ถูกจับตามองจากมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ

เช่นเดียวกัน จีนในระยะ ๔๐ ปีที่ผ่านมา จีนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่จากที่เคยเป็นประเทศที่ยากจน และล้าหลังประเทศตะวันตก หรือบางประเทศในเอเชียไม่ว่าจะในด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยี หรือผลผลิตการเกษตร แต่ปัจจุบันภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง จีนได้กลับมาเป็นชาติที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลก เป็นชาติที่ค้าขายกับต่างประเทศมีมูลค่าอันดับหนึ่งของโลก ผ่านนโยบายบนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นแก่นผลประโยชน์ (core interest) ของจีน ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ๒ ประการ คือ (๑) การปกป้องผลประโยชน์ของจีน และ (๒) การยึดถือค่านิยมร่วมของนานาชาติ

การที่จีนมีฐานะมหาอำนาจเทียบเคียงสหรัฐฯ เช่นนี้ ส่งผลให้สหรัฐฯ สูญเสียอำนาจและอิทธิพลในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งยุทธศาสตร์สหรัฐฯ ได้บ่งบอกถึงความวิตกกังวลต่อพัฒนาการที่จะทำให้โลกมีมหาอำนาจหลายขั้ว โดยสหรัฐฯ อาจกลายเป็นเพียงประเทศมหาอำนาจหนึ่งเท่านั้น หากว่าโลกยังมีทิศทางพัฒนาไปสู่ภาวะมหาอำนาจหลายขั้ว แล้วจีนได้ก้าวขึ้นมาเป็นประเทศมหาอำนาจเอเชีย โดยเฉพาะเอเชียเหนือจะเป็นภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบโดยตรงไม่ว่าจะเป็นประเทศออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และฟิลิปปินส์ เป็นต้น ที่จะต้องพิจารณาความร่วมมือด้านต่างๆ ให้มากขึ้นเพื่อถ่วงดุลจีน หรือจะยอมรับการนำของจีนแบบเดียวกับอดีตที่ผ่านมา ที่ประเทศเหล่านี้เคยยอมรับและอาศัยการนำของสหรัฐฯ

ปัจจุบันในยุคของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ สหรัฐฯ ได้แสดงทัศนคติว่าโลกเต็มไปด้วยการแข่งขันให้ความสำคัญกับการสร้างสมกำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศแล้วค่อยขยายอำนาจรัฐในด้านอื่นๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยยึดหลักอเมริกาต้องมาก่อน “America First” เพื่อให้เกิดความมั่นคง ผลประโยชน์ และการเป็นมหาอำนาจโลกเพียงหนึ่งเดียวของโลกต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ยังคงกระชับความสัมพันธ์กับประเทศพันธมิตรและแนวร่วมของสหรัฐฯ เพื่อดำรงดุลอำนาจ (Balance of Power) ที่เอื้อประโยชน์ต่อสหรัฐฯ ทั้งในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ภูมิภาคยุโรป ภูมิภาคตะวันออกกลาง ภูมิภาคเอเชียกลางและเอเชียใต้ ภูมิภาครอบสหรัฐฯ และภูมิภาคแอฟริกา โดยเฉพาะภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกได้มีความสำคัญเป็นอันดับต้น

โดยสรุป การแย่งชิงกันของมหาอำนาจทั้งในมิติด้านการเมือง/การทูต ข้อมูลข่าวสาร/ข่าวกรอง การทหาร และเศรษฐกิจ รวมถึงการจัดการทรัพยากร ถือเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ประเทศมหาอำนาจต่างมุ่งหวังที่จะเข้ามาสร้างอิทธิพลและตักตวงผลประโยชน์เข้าประเทศตัวเองด้วยกันทั้งสิ้น หลายประเทศจึงต้องมีการประสานความร่วมมือเพื่อถ่วงดุลและคานอำนาจระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา แต่อย่างไรก็ตาม หลังสงครามเย็นสิ้นสุดและระบบโลกสองขั้วหมดไป และเข้าสู่โลกหลายขั้วอำนาจ

๕.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในประเด็นดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานในภาคส่วนของความมั่นคง โดยเฉพาะกองทัพไทยในการเตรียมพร้อมรับมือกับบทบาทอันจะเป็นแนวทางในการกำหนดท่าทีและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างสมดุล ดังนี้

ด้านการเมือง/การทูต ไทยสามารถแสดงบทบาทเป็นตัวกลาง (Mediator) ระหว่างประเทศมหาอำนาจทั้งจีนและสหรัฐฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความร่วมมือกับอาเซียนตามกลไก อาเซียน+3 (ASEAN+3) อาเซียน +8 (ASEAN+8) และอาเซียน+9 (ASEAN+9) ซึ่งในปี ๒๕๖๒ ไทยได้เป็นประธานอาเซียน ดังนั้นไทยควรริเริ่มผลักดันความร่วมมือที่จากทั้งจีนและสหรัฐฯ ให้ความสนใจร่วมกันในการเป็นประเทศคู่เจรจา โดยดำเนินตามนโยบายถ่วงดุลอำนาจ (Balance of Power) เพื่อไม่ให้มหาอำนาจใดมหาอำนาจหนึ่งมาครอบงำไทยได้เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้ไทยไม่สูญเสียอำนาจในการต่อรองหรือสูญเสียอิสรภาพทางการทูต อีกทั้งสนับสนุนคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ (Experts' Working Group : EWG) ในอนาคตอันใกล้ต่อไป เพื่อให้ไทยมีบทบาทในเวทีโลกได้มากยิ่งขึ้น

ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านอื่นๆ สถาบันคลังสมองของประเทศไทยควรมีการบูรณาการร่วมกัน เพื่อนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาล และผู้ที่มีบทบาทตัดสินใจเชิงนโยบาย ให้มองเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน และ ไทยกับสหรัฐฯ เพื่อให้การบริหารงานของรัฐบาลมีความเป็นไปได้ และนำไปสู่ความสำเร็จอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

ด้านการทหาร ไทยควรแสวงโอกาสในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงผ่านการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting: ADMM) ทั้งในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการขยายกรอบความร่วมมือในพื้นที่ใหม่ๆ ที่ทั้งไทยและมหาอำนาจต่างๆ ให้ความสนใจร่วมกัน อาทิ ด้านไซเบอร์ ด้านการรักษาสันติภาพ และความมั่นคงทางทะเล เป็นต้น

ด้านเศรษฐกิจ ไทยควรดึงมหาอำนาจทั้งจีนและสหรัฐฯ เข้ามาช่วยสนับสนุนนโยบาย Thailand 4.0 การดึงมหาอำนาจเข้ามาลงทุนในโครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ต่างประเทศภายใต้ไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งโครงการนี้เป็นส่วนสำคัญที่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเงิน และการคมนาคมของภูมิภาคต่อไปได้

บรรณานุกรม

- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (๒๕๖๐). สหรัฐอเมริกา. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก <http://www.thaibiz.net/th/market/United-States-of-America>.
- กองข่าว สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหารบก. (๒๕๖๑). *สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ความมั่นคงสหรัฐอเมริกา*. เอกสารการสัมมนาด้านการข่าว ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรม ไม้ด้า แกรนด์ ทวารวดี จ.นครปฐม.
- การประชุมสัมมนาทางวิชาการ. (๒๕๖๑). “CHINA’S WAY : BRI, AIIB, NDB, SCS, LMC, ETC”. วันศุกร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑, เวลา ๑๐๐๐ - ๑๒๐๐ ณ ห้องประชุม ๑๐๕ มหาจุฬาลงกรณ์. กรุงเทพฯ.
- กิตติพงษ์ จันทรสมบูรณ์. (๒๕๕๒). *พื้นฐานความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ*. สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง. เอกสารอัดสำเนา. ผู้แต่ง
- เกรียงไกร พรพิพัฒน์กุล. (๒๕๖๐). *ความผันผวนจีน : สี จิ้นผิง ยิ่งใหญ่เพียงใดก็เน้นบรรลุผลฯ ร่วมกับผู้อื่น*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://mgronline.com/china/detail/9600000110877>.
- จิราแมน สุธีรชาติ. (๒๕๖๐). *Xi Jinping Thought อุดมการณ์ สี จิ้นผิง กับการขยายอิทธิพลจีนในเวทีโลก*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/4256>.
- จิราแมน สุธีรชาติ. (๒๕๖๐). *สี จิ้นผิง สานต่อความผันผวนจีนก้าวเข้าสู่ “ยุคใหม่” ขึ้นแท่นผู้นำทรงอิทธิพลสูงสุด*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/4112/evanalvc/Note_TH_-China-National-Congress_20171101.pdf

ชวลิต ปรนะดิษฐ์นวกุล. (ม.ป.ป.). *ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก <https://www.scribd.com/document/356812518>.

ไชยสิทธิ์ ต้นตยกุล. (๒๕๕๘). โครงสร้างทางการเมืองของจีนและบทบาทหน่วยงานด้านคลังสมองต่อการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคง. *วารสารเสนาธิปัตย์* ปีที่ ๖๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๘), หน้า ๒๒๑ – ๒๒๒.

ไชยสิทธิ์ ต้นตยกุล. (๒๕๖๐). แนวคิดทางยุทธศาสตร์ ตามโครงการริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของจีนกับผลประโยชน์ของไทย. *วารสารเสนาธิปัตย์* ปีที่ ๖๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๖๐), หน้า ๒๘.

ถวิล อรัญเวศ. (๒๕๖๐). *กลยุทธ์กับยุทธศาสตร์*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/625213>.

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ. (๒๕๕๙). *เจาะลึก Made in China 2025*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconMakhongCanelArea/Yunnan/DocLib_YNArticle/2016--Article_2_Made%20in%20China2025.pdf.

นันทิยา ทองคณารักษ์. (๒๕๖๑). *America First : ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ ๒๐๑๗*. เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

ปณิต แสงเทียน. (๒๕๕๘). *ยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมทางทะเลของจีน ความเกี่ยวข้องต่ออาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. เอกสารวิชาการ. หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗.

ปณิธาน วัฒนยากร. (๒๕๖๐). *ภูมิทัศน์ทางยุทธศาสตร์ใหม่ของภูมิภาคและของไทย*. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรนายทหารชั้นนายพลของกองทัพไทยรุ่นที่ ๔๑. ณ ห้องเรียนรวม วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรกรุงเทพฯ.

ปพน หาญไพบูลย์. (๒๕๕๙). *ยุทธศาสตร์ทหาร*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.58.97.114.34/academic/images/stories/1_kwarmmun_kong/1.../21122-7.ppt.

ปิโยรส อุทุมเทวา. (๒๕๖๑). “*สี่ จีนผิง*” *พญามังกรจีน ผงาดฉลองชัย ทิศทางแห่งความสำเร็จ เน้นบรรลุผลฯ ร่วมกับผู้อื่น*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <http://aseanecon.info/20180109/701>.

ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๐). *CPC ไฟเขียวธรรมนูญ ๖.ปรับแก้ รับรองความคิดสี่ จีนผิง ระบุงบพรรคฯ มีอำนาจเด็ดขาดเหนือกองทัพ*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://mgronline.com/china/detail/9600000108238>.

ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๐). *คอมมิวนิสต์จีนเปิดประชุม ‘สมัชชาพรรคครั้งที่ 19 เขตซู ‘สี่จีนผิง’ เทียบชั้น ‘เหมาต่อตง-เติ้งเสี่ยวผิง’*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://mgronline.com/around/detail/9600000105990>.

ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๐). *เปิดศักราชใหม่แห่งนโยบายการต่างประเทศจีนใต้เงาสี่ จีนผิง สถานผืนจีนสู่ผู้นำโลก*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <http://mgronline.com/china/detail/9600000110642>.

ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๐). *พญามังกรเปิดการประชุมสมัชชาใหญ่ CPC ครั้งที่ 19 สี่ จีนผิงเผยแผนสร้าง “ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัย” ในกลางศตวรรษที่ 21*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://mgronline.com/china/detail/9600000106393>.

ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๑). *CPC ไฟเขียวเสนอแก้รัฐธรรมนูญให้อำนาจ “สี จิ้นผิง” อยู่ยาวครองตำแหน่งประธานาธิบดีได้เกินสองสมัย*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.Thaitribune.org/contents/detail/310?content_id=31477&rand=1519656076.

ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๑). *ความผันผวนจีน : คนจีนหลุดพ้นยากจน 66 ล้านคน ช่วง 4 ปี สีจิ้นผิง 2556 – 2560*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://m.mgonline.com/china/detail/9610000001791>.

มติชน. (๒๕๖๐). *สรุปสาระสำคัญคำกล่าวของนายสีจิ้นผิง ในที่ประชุมสมัชชาผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์จีนทั่วประเทศครั้งที่ 19*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑. จาก <https://www.matichon.co.th/news/700515>.

ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๕๙). *พระราชบัญญัติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙*. ค้นเมื่อ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก <http://www.nsc.go.th/Download1/B42559.pdf>.

ยศภาค โชติภพพงศ์. (๒๕๖๑). *ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ธันวาคม ๒๐๑๗*. เอกสารอัดสำเนา. ผู้แต่ง

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๕๕). *พลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) ผลประโยชน์แห่งชาติ (The National Interest)*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๘ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.crma.ac.th/msdept/e_bookmsd2012/strategyms4010/pdf/lesson_5.pdf.

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๕๕). *ยุทธศาสตร์ทหารและการกำหนดกำลังรบ*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.crma.ac.th/msdept/e_bookmsd2012/strategyms4010/pdf/lesson_8.pdf.

วอยซ์ทีวี. (๒๕๖๐). *ปรัชญาจีนฝังแน่น China First?*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://www.voicetv.co.th/read/534517>.

วิชัย ชูเชิด. (๒๕๔๗). *ทฤษฎีแนวความคิด และความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.geocities.ws/wichai_chucherd/securitytheory.html.

วิชัย ชูเชิด. (๒๕๔๗). *วิวัฒนาการแนวความคิด ระดับ และองค์ประกอบความมั่นคง*. ค้นเมื่อ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.geocities.ws/wichai_chucherd/securityconcept.html.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (ม.ป.ป.). *ยุทธศาสตร์ชาติ*. ค้นเมื่อ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://www.thaindc.org/images/column_1318985720/Less0n%201%20strategy%20Over%20All.pdf.

ศูนย์จีนศึกษาและศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (๒๕๖๑). *การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง EAST ASIA IN 2018 : จากที่ประชุมสมัชชาครั้งที่ 19 สู่อำนาจเป็นมหาอำนาจโลกของจีน*. ณ ห้องประชุมประกอบ หุตะสิงค์ ชั้น ๓ อาคารเอนกประสงค์ ๑ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำพระจันทร์.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (๒๕๖๑). *สรุปผลการประชุม “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา : ผลกระทบต่อโลก ภูมิภาค และไทย”*. ในวันพุธที่ ๒ พ.ค.๖๑ เวลา ๐๙๐๐ - ๑๖๐๐ ณ ห้องประชุม ศศย.สปท. กรุงเทพฯ.

สงขลา วิชัยชัทคะ. (๒๕๕๘). *ระบบการเมืองการปกครองและสถาบันทางการเมืองการปกครองในประเทศภาคพื้นยุโรปและอเมริกา*. เอกสารประกอบการเรียนการสอน.

สถานีวิทยูเวียดนาม. (๒๕๖๐). การประชุมสมัชชาใหญ่พรรคสมัยที่ ๑๙ : หัวเลี้ยว
หัวต่อสร้างนิมิตหมายการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของจีน. คันเมื่อ
๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก [http://vovworld.vn /th-TH/vov](http://vovworld.vn/th-TH/vov),

สมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-จีน. (๒๕๖๐). การพัฒนาประเทศจีนที่ยิ่งใหญ่.
ออนไลน์. คันเมื่อ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://www.facebook.com/thaizhong/posts/1199642673434957>.

สมานิต วิจิตร. (๒๕๕๑). ยุทธศาสตร์ (กลยุทธ์) กับยุทธวิธี (กลวิธี). ออนไลน์.
คันเมื่อ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑. จาก http://samanit.blogspot.com/2008/09blog-post_22.html.

สำนักข่าวออนไลน์. (๒๕๖๐). สีจิ้นผิง โชว์วิสัยทัศน์พาจีนผงาดเป็นมหาอำนาจของโลกในการประชุมใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีน. ออนไลน์.คันเมื่อ ๒๗ กุมภาพันธ์
๒๕๖๑. จาก <https://thestandard.co/xi-jinping-world-vision/>.

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๖๐). นโยบายและ
แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔). เอกสาร
อัดสำเนา. ผู้แต่ง

สี จิ้นผิง. (๒๕๕๙). สีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ. มติชน. กรุงเทพฯ.

สุวคนธ์ เจียรณัย และ เพ็ญลักษณ์ ปรคุณหนูพิ่ง. (๒๕๕๙). การศึกษาโครงสร้าง
อัตราค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่รัฐของสาธารณรัฐประชาชนจีน. สถาบันส่งเสริม
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. เอกสารอัดสำเนา. ผู้แต่ง

โสภณ ศิริงาม. (๒๕๕๙). มหายุทธศาสตร์กับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. เอกสาร
ทบทวนเชิงนโยบายด้านความมั่นคง. ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน. วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

อักษรศรี พานิชสาส์น. (๒๕๖๐). *ยุทธศาสตร์จีน ๓๐ ปี : จีนฝันอะไร*. เอกสารประกอบการบรรยาย.

อาร์ม ตั้งนิรันดร. (๒๕๖๐). *ถอดรหัสความคิดสี่จีนผิง*. ออนไลน์. ค้นเมื่อ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑. จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642983>.

อารีย์ นัยพินิจ ภัทรพงษ์ เกริกสกุล และชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (๒๕๕๗). *การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๕๗ (๓), ๑ - ๑๑.

เอกชัย ศรีวิลาศ. (๒๕๕๘). *โครงสร้าง กระบวนการกำหนด และพัฒนายุทธศาสตร์ทหาร*. ค้นเมื่อ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑. จาก <https://www.slideshare.net/tarayasri/ss-44058741>.

Cohen. (2005). *A Revolution in warfare*. In R.K. Betts (Ed.), *Conflict after the cold war : Argument on causes of war and peace*. (2nd ed., pp. 585-596). New York : Pearson Education.

Donald J. Trump. (2017). *National Security Strategy of the United States of America*. Retrieved January 26, 2018, from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-905.pdf>

Song Wei. (2017). *Four Comprehensives' light up the future*. Retrieved January 26, 2018, from http://www.chinadaily.com.cn/opinion/2017-07/10/content_30050292.htm. pp. 1-2.

Xi Jinping. (2018). *Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era*. Retrieved January 26, 2018, from http://www.xinhuanet.com/english/download/Xi_Jinping's_report_at_19th_CPC_National_Congress.pdf.

ᠮᠠᠮᠤᠯᠠᠭ

การรับฟังความคิดเห็นและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนาปัญหา ยุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เรื่อง “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชน จีนและสหรัฐอเมริกา : ผลกระทบต่อโลก ภูมิภาค และไทย” ในวันพุธที่ ๒ พ.ค.๖๑ เวลา ๐๙๐๐ – ๑๖๐๐ ณ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จ. กรุงเทพฯ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สรุปผลการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑
เรื่อง “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา :
ผลกระทบต่อโลก ภูมิภาค และไทย”
วันพุธที่ ๒ พ.ค.๖๑ เวลา ๐๙๐๐ - ๑๖๐๐
ณ ห้องประชุม ศศย.สพท.

ประธานการสนทนา

๑. พล.ต. อภิศักดิ์ สมบัติเจริญนนท์ ผอ.ศศย.สพท.

ผู้ทรงคุณวุฒิ : สาธารณรัฐประชาชนจีน

๒. พ.อ. ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล นปก.สพท.

๓. ดร. พัชรินรุจา จันทโรนานนท์ อาจารย์ประจำคณะพัฒนาสังคม
และสิ่งแวดล้อม สาขาการเมืองและ
ยุทธศาสตร์การพัฒนา สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

๔. นาย ทรงพล จุงพันธ์ นักการข่าวปฏิบัติการ
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

ผู้ทรงคุณวุฒิ : สหรัฐอเมริกา

๕. นายวิชชุ เวชชาชีวะ รองอธิบดีกรมอเมริกา
และแปซิฟิกใต้ กระทรวงต่างประเทศ

๖. ศ.ดร. ประภัสสร เทพชาตรี นายกสมาคมอเมริกา
ศึกษาในประเทศไทย

๗. พ.อ. ดร. ศรัณยู วรียเวชกุล

รองผู้อำนวยการ สำนักงานความร่วมมือ
พัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
(องค์การมหาชน) (สพพ.) กระทรวงการคลัง
นักการข่าวปฏิบัติการ
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๘. นางสาวภานุช เฟื่องฟู

ผู้ดำเนินรายการ

๙. พ.อ. นิรุจ ดวงปัญญา

ผอ.กศย.ศศย.สพท.

สรุปสาระสำคัญ

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน

๑. ภาพยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสาธารณรัฐ ประชาชนจีนในปัจจุบัน

๑.๑ หลังจากการปิดประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติสมัยที่ ๑๘ (ปีค.ศ.๒๐๑๒ – ๒๐๑๕) ประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ได้เริ่มต้นการนำพาประเทศจากการใช้แนวคิด “ความฝันของจีน” สำหรับ “การฟื้นฟูความยิ่งใหญ่แห่งประชาชาติจีน” มาตั้งเป็นเป้าหมายใหม่ในยุทธศาสตร์ความมั่นคงของจีน โดยมีแนวทางการบริหารประเทศ ๓ ประการ คือ (๑) **การบริหารกิจการความมั่นคงภายในประเทศ** เน้นการสร้างและทำความเข้าใจกับประชาชนชาวจีนถึงความเป็นอัตลักษณ์ของจีนอย่างแท้จริง (๒) **การบริหารกิจการความมั่นคงระหว่างประเทศ** เน้นการพัฒนาแบบเปิดกว้างควบคู่กับการลงทุนในต่างประเทศ และ (๓) **การบริหารจัดการภายใน** พรรคคอมมิวนิสต์ เน้นการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน การสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในพรรคฯ และการให้ประชาชนได้รับทราบว่ามี การดำเนินการลงโทษผู้กระทำความผิดจริง

๑.๒ หลังจากการประชุมสมัชชาครั้งที่ ๑๙ ระหว่างวันที่ ๑๘ – ๒๔ ตุลาคม ๒๐๑๗ ที่ผ่านมา ปัจจุบันจีนยังคงอยู่ภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง และการประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีนและ

สภาการศึกษาการเมืองแห่งประชาชนจีน ระหว่างวันที่ ๓ - ๒๐ มีนาคม ๒๐๑๘ ที่ผ่านมา ทำให้เพิ่มความชัดเจนในรายละเอียดของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของจีน ดังนี้

๑.๒.๑ การรับรองวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติระยะเวลา ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๙๓) การพัฒนาประเทศตามแนวคิดสังคมนิยมในแบบอัตลักษณ์จีนยุคใหม่ โดยมีเป้าหมายที่เรียกว่า “สองเป้าหมายแห่งรอบ ๑๐๐ ปี” อันได้แก่ การบรรลุความฝันในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนในปี ๒๐๒๑ (พรรคฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๑๙๒๑) คือ การสร้างสังคมกินดีอยู่ดีถ้วนหน้า และการบรรลุความฝันครบรอบ ๑๐๐ ปี การสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ๒๐๔๙ (วันสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน วันที่ ๑ ตุลาคม ๑๙๔๙) คือ สังคมนิยมสมัยใหม่รวมถึงการสานต่อความฝันจีนในการฟื้นฟูชาติ

๑.๒.๒ การบัญญัติ “ความคิดของ สี จิ้นผิง ว่าด้วยสังคมนิยมในแบบอัตลักษณ์จีนเพื่อศักราชใหม่” (Xi Jinping Thought on Socialism with Chinese Characteristics for a New Era) ถูกบรรจุเป็น “ความคิดนำ” ในธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีน ๑๔ ประการ ได้แก่ (๑) ยืนหยัดการนำของพรรคคอมมิวนิสต์ในทุกมิติ (๒) พรรคคอมมิวนิสต์ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (๓) ยืนหยัดการปฏิรูปให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (๔) ใช้แนวคิดการพัฒนาใหม่ที่เน้นวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โปรงใส และกระจายประโยชน์ (๕) ยืนหยัดสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน ซึ่งมีประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ (๖) ปกครองจีนด้วยการยึดมั่นในกฎหมาย (๗) ปลุกฝังค่านิยมสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน (๘) การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา (๙) การพัฒนาต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๑๐) เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการทหาร (๑๑) กองทัพต้องอยู่ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน (๑๒) ยึดหยัดแนวคิดหนึ่งประเทศสองระบบ และเดินหนัารวมชาติกับไต้หวันในอนาคต (๑๓) ร่วมสร้างสังคมโลกที่สันติและมีจุดหมายร่วมกัน และ (๑๔) บังคับใช้วินัยพรรคอย่างเคร่งครัด

๑.๒.๓ การรับรองการปรับแก้รัฐธรรมนูญโดย “ยกเลิกมาตราจำกัดวาระดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีไม่เกินสองสมัย” ในมุมมองจากคนภายในประเทศมีความเห็นในเชิงบวกมากกว่าภายนอกประเทศ เนื่องจากอิทธิพลของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ส่วนหนึ่งได้รับการยอมรับจากอำนาจที่มาจากกฎเกณฑ์ และประเพณีสืบทอด แต่สิ่งที่สำคัญ คือ การได้รับความยอมรับจากประชาชน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์หรือความพิเศษจากบุคคล อันเกิดจากผลงานของรัฐบาลไม่ได้มาจากการผลักดันการพัฒนาชนบท ยกกระตือรือร้นคุณภาพชีวิตทำให้สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประชาชนภายในประเทศได้จำนวนมากถึง ๖๐ ล้านคน รวมถึงการจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และเพิ่มบทลงโทษกับข้าราชการชั้นสูง แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนภายในประเทศส่วนหนึ่งยังไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้มากนัก รัฐบาลกลางของสี จิ้นผิง ยังได้ควบคุมอินเทอร์เน็ต/โซเชียลมีเดีย และสื่อมวลชนอย่างเข้มงวด ด้วยเหตุนี้ ประชาคมโลกจึงมีความกังวลว่าจีนจะกลับไปสู่เผด็จการอำนาจนิยมอีกครั้ง ทั้งนี้ ปัจจุบัน สี จิ้นผิง ได้ดำรงตำแหน่ง ๓ ตำแหน่ง คือ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานาธิบดี และประธานคณะกรรมการทหารส่วนกลาง

๑.๒.๔ ปัญหาความมั่นคงภายในของจีนที่กำลังเผชิญอยู่ คือ ปัญหาผู้ก่อการร้ายมุสลิมในซินเจียง และความสัมพันธ์ของแคบไต่วันที่พยายามแบ่งแยกดินแดนออกจากจีน และปัญหาความมั่นคงระหว่างประเทศ คือ อุปสรรคการสานสัมพันธ์ของจีนในการดำเนินโครงการหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (The Belt and Road Initiative : BRI) ในพื้นที่ความขัดแย้งแคชเมียร์ระหว่างอินเดียกับปากีสถาน แต่ถึงอย่างไร จีนได้ยึดหลักการที่ว่า “แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง” เพื่อการบรรลุซึ่งการพัฒนาาร่วมกันทั้งในระดับภูมิภาคและโลกและการที่สหรัฐฯ พยายามปิดล้อมจีนด้วยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ ที่มีลักษณะเปิดกว้างและเสรี โดยอนาคตจะมีความร่วมมือทางโครงสร้างพื้นฐานร่วมกันระหว่าง ๔ ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย ซึ่งยุทธศาสตร์นี้มีลักษณะเหมือนกับยุทธศาสตร์ BRI ของจีน พร้อมด้วยสงครามการค้ากับสหรัฐฯ ในขั้นต้น

เชื่อว่าจีนอาจพบกับอุปสรรค แต่ถึงอย่างไรจีนจะสามารถปรับตัวและวางบทบาทที่เหมาะสมผ่าน ASEAN+3 และ ASEAN+6 ซึ่งเน้นการใช้ผลประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้ง ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากการระเบิดแก่งในลุ่มแม่น้ำโขงของประเทศลาว ขณะนี้ จีนได้พยายามขอความร่วมมือกับไทยผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (Mekong Institute: MI)

๑.๒.๕ เครื่องมือในการดำเนินนโยบายความมั่นคงของจีนในมิติต่างประเทศ การใช้เศรษฐกิจนำพาประเทศให้เกิดการพัฒนาทั้งในระดับโลกและภูมิภาค โดยใช้โครงการ BRI ซึ่งเป็นความร่วมมือทางโครงสร้างพื้นฐานในการเชื่อมโยงพื้นที่ทางบก ทางทะเล และขั้วโลก ให้กลายเป็นระเบียบเศรษฐกิจระดับพหุภาคีที่มีความมั่งคั่ง เป็นการสร้างเครือข่ายพันธมิตรของจีนในรูปแบบความร่วมมือลักษณะเอาชนะร่วมกัน (WIN-WIN) ที่ต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ร่วมกัน ถือเป็นการพัฒนาที่นำมาซึ่งสันติภาพ ความประสานกลมกลืนในระดับโลก นอกจากนี้ การขยายอิทธิพลของจีนให้มีบทบาทในระดับโลกเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยใช้การวิจัยและพัฒนาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากการส่งเสริมเทคโนโลยีพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence - AI) ให้เกิดเป็นนวัตกรรม การพัฒนาตอบสนองต่อมิติไซเบอร์ (Cyber Domain) และ มิติอวกาศ (Space Domain) ให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้ง ยังมีหน่วยงานคลังสมองที่มีจำนวนมากถึง ๖ กลุ่ม ได้แก่ (๑) คลังสมองของกระทรวงในรัฐบาลจำนวน (๒) คลังสมองฝ่ายทหาร (๓) คลังสมองของพรรคคอมมิวนิสต์จีน (๔) คลังสมองของสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ของจีน (๕) คลังสมองของมหาวิทยาลัย และ (๖) คลังสมองประเภทอื่นๆ ซึ่งประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากและเลือกนำองค์ความรู้มาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งหมดนี้ จึงถือเป็นตัวขับเคลื่อนประเทศจีนไปสู่โลกอนาคต และจะก้าวขึ้นมากลายเป็นมหาอำนาจต่อไปได้

๑.๒.๖ ปัจจัยที่เกื้อหนุนการเดินหน้านโยบายความมั่นคงเพื่อการบริหารประเทศของจีน คือ การเมืองภายในประเทศ บทบาทของผู้นำพรรคฯ ที่เข้มแข็ง และความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายการพัฒนาประเทศรอบด้าน จะสามารถนำพาจีนให้บรรลุความฝันของจีนที่จะกลับมายิ่งใหญ่ได้อีกครั้ง

๑.๓ โดยสรุป สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง เป็นผลมาจากการดำเนินงานของรัฐบาลในทุกมิติ ได้แก่ (๑) มิติเศรษฐกิจ ใช้การพัฒนา ลงลึกการปฏิรูปภายในประเทศโดยผลักดันการพัฒนาชนบท ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างทั่วถึง และเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้เน้นการเปิดประเทศต่อไปอย่างรอบด้านผ่านยุทธศาสตร์ BRI แต่อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย) เป็นสิ่งที่จีนยังคงมีความกังวล เนื่องจาก วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์นี้เกิดขึ้นเพื่อมาคานอำนาจกับจีน และปิดกั้นการแผ่ขยายอำนาจทางเศรษฐกิจของจีน (๒) มิติการเมือง/การทูต การรวบรวมอำนาจของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง อย่างเบ็ดเสร็จ เพื่อการสานนโยบายอย่างต่อเนื่อง และยังคงดำเนินการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่รุนแรงของนักการเมืองท้องถิ่นอย่างเข้มข้น รวมถึงสร้างฐานทางการเมืองของตนให้มั่นคงพอที่จะผลักดันการปฏิรูปเศรษฐกิจในขั้นต่อไป อีกทั้ง การมีนโยบายการทูตด้วยการโน้มน้าวให้เห็นถึงประโยชน์ร่วมกัน เคารพในอำนาจอธิปไตยของกันและกัน การไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน และไม่ละทิ้งการรวมชาติกับไต้หวัน (๓) มิติการทหาร ได้มีการปฏิรูปโครงสร้างกองทัพให้มีความเป็นเอกภาพปรับเปลี่ยนอาวุธยุทโธปกรณ์ให้มีความทันสมัย และ (๔) มิติข้อมูล/ข่าวสาร เน้นการวิจัยและพัฒนาทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกิดเป็นนวัตกรรมที่พร้อมรักษาสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ รวมถึงการนำเอาหน่วยงานด้านคลังสมองมาใช้ในการตัดสินใจ และวางนโยบายเพื่อให้ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน และสมดุล อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระดับภูมิภาคและระดับโลกต่อไป

๒. ผลกระทบของการดำเนินยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีนในระดับโลก ภูมิภาค และไทย

ปัญหาความมั่นคงในปัจจุบันมีลักษณะที่ส่งผลกระทบในวงกว้างและสามารถสร้างความเสียหายได้ค่อนข้างสูง ซึ่งการผงาดขึ้นมาของจีนที่ใช้เศรษฐกิจนำพาประเทศให้เกิดการพัฒนาทั้งในระดับโลกและภูมิภาค และไทยในอนาคต เป็นการส่งสัญญาณว่าจีนจะกลับมาเป็นมหาอำนาจ ดังนั้น ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ จึงต้องเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงจากทุกภาคส่วน โดยผ่านการระดมความคิดเห็น (Brain storm) ที่มีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑ ความมั่นคงระดับโลก

ด้านการเมือง/การทูต : การที่ สี จิ้นผิง ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำที่มีอำนาจสูงสุดของจีน และมีพื้นฐานทางกฎหมายรองรับ ทำให้คาดว่าจะเป็นผู้นำที่มั่นคงตลอดชีพ เป็นสิ่งที่ทั่วโลกจับตามองอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นการท้าทายถึงกรอบกติกาของชาติมหาอำนาจในปัจจุบัน และถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อระเบียบโลกที่มีสหรัฐฯเป็นแกนนำมาตั้งแต่ยุคหลังสงครามเย็น ทำให้เกิดการเปรียบเทียบของ ๒ ระเบียบโลกขึ้นจึงจัดเป็นผลกระทบต่ออำนาจของเหล่าประเทศมหาอำนาจฝ่ายประชาธิปไตย เนื่องจาก ปัจจุบันการเมืองจีนไม่ใช่เผด็จการทหารที่เข้มข้นเหมือนเช่นในอดีต แต่ทว่าจีนกลับมีความเคลื่อนไหวที่สำคัญในด้านเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศ อีกทั้ง การดำเนินนโยบายทางด้าน การทูตที่จีนมีจุดแข็งที่สำคัญ คือ การโน้มน้าวให้เห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ทุกภูมิภาคทั่วโลกต่างพากันหวาดระแวงถึงผลประโยชน์ที่สุดท้ายแล้วจีนจะได้รับอย่างมหาศาลนั้นอาจไม่มีความเป็นกลาง

ด้านเศรษฐกิจ : ในช่วงที่ผ่านมาจีนมีเสถียรภาพทางการเมือง จึงทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจดีขึ้นตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม จีนต้องเผชิญสงครามการค้ากับสหรัฐฯ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก ที่หลายประเทศต้องนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ และจีน เนื่องจากทั้งคู่เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ ๑ และ ๒ ของโลก

ด้านการทหาร : การเคลื่อนย้ายกำลังทหารของจีนเข้าสู่ทางตะวันออกของทวีปแอฟริกาที่ประเทศจีบูตี เพื่อสนับสนุนภารกิจของสหประชาชาติ (ยูเอ็น) ในด้านมนุษยธรรม การสร้างสันติภาพ และต่อต้านโจรสลัดในภูมิภาคดังกล่าว แต่เบื้องหลังเชื่อว่าเป็นการเพื่อการปกป้องผลประโยชน์ของตนเองในการจัดตั้งฐานทัพสำหรับการส่งกำลังบำรุง โดยก่อนหน้านี้ในหลายประเทศทั้งสหรัฐฯ ญี่ปุ่น ตลอดจนฝรั่งเศส ต่างเข้าไปตั้งฐานทัพกันอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น การวางบทบาททางการทหารของจีนทำให้หลายมหาอำนาจต่างมีความคิดเห็นว่าจีนพยายามเพิ่มบทบาทในเวทีโลก

ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอื่นๆ : การอพยพของชาวจีนที่เข้าไปในประเทศต่างๆ ผ่านยุทธศาสตร์ BRI อาจส่งผลกระทบต่อด้านสังคมและวัฒนธรรม ทำให้ประชากรจีนที่ได้กระจายออกไปตามประเทศต่างๆ ไปเพิ่มความหลากหลาย แล้วส่งผลกระทบต่อทางลบก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ของประเทศนั้นได้ อีกทั้ง การวิจัยและพัฒนาของจีนที่ส่วนหนึ่งต้องอาศัยทรัพยากรของประเทศอื่นเพื่อสร้างความเจริญให้กับประเทศตน

๒.๒ ความมั่นคงระดับภูมิภาค

ด้านการเมือง/การทูต : เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเชื่อมโยงเศรษฐกิจจากการค้าและลงทุนด้วยโครงสร้างพื้นฐาน ระหว่างภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา และยุโรป จากยุทธศาสตร์ BRI ของจีนให้มีอิทธิพลต่อกลุ่มประเทศอาเซียน อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ในอนาคต และนโยบายพัฒนากลุ่มแม่น้ำโขงของจีน ที่ต้องระเบิดแก่งเพื่อการสร้างเขื่อน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางน้ำ และสามารถควบคุมการเปิด-ปิดของน้ำในกลุ่มแม่น้ำโขง อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดความขัดแย้งกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) นำมาซึ่งความขัดแย้งกันเองในกลุ่มประเทศอาเซียนได้นอกจากนี้ จากเดิมที่ญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้กับประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง ขณะนี้กลับเป็นจีนที่เข้ามาแสดงบทบาทร่วมอยู่ด้วย ทำให้ภูมิภาคอาเซียนต้องตกอยู่ภายใต้การแข่งขันของประเทศมหาอำนาจทั้งสองประเทศ

จนอาจทำให้ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงไม่สามารถแสวงประโยชน์จากแม่น้ำโขงที่ตนมีส่วนร่วมได้มากพอ และอาจสูญเสียประโยชน์ให้กับประเทศมหาอำนาจได้

ด้านเศรษฐกิจ : จากการขยายอิทธิพลของจีนผ่านยุทธศาสตร์ BRI ไปทุกภูมิภาคทั่วโลก เพื่อต้องการเชื่อมโยงทั้งมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย ทำให้ส่งผลกระทบต่อดุลอำนาจของประเทศมหาอำนาจแต่ละภูมิภาค ยกตัวอย่างเช่น เมื่อจีนนำโครงการ BRI เข้าไปในเอเชียใต้ ในส่วนพื้นที่ของประเทศปากีสถาน ส่งผลกระทบต่ออินเดียซึ่งถือว่าเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคต้องเร่งปรับยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของตนโดยการเข้าร่วมยุทธศาสตร์กับอินโด-แปซิฟิก ที่มีประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และสหรัฐฯ เพื่อคานอำนาจกับจีน เช่นเดียวกัน ความต้องการของจีนที่จะเชื่อมโยงภูมิภาคผ่านทางทะเล เพื่อให้สามารถออกไปสู่มหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกได้ จีนจึงเป็นประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุดในประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม หรือกลุ่มประเทศ CLMV ซึ่งในทัศนะของกลุ่มประเทศ CLMV ต่างเกรงกลัวการเข้าไปฉกฉวยผลประโยชน์ และทรัพยากรธรรมชาติของธุรกิจจีนที่เข้าไปลงทุน กอปรกับโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของจีน ส่วนใหญ่ก่อให้เกิดผลกระทบชุมชน ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เนื่องจากธุรกิจจีนที่เข้าไปลงทุนยังไม่ให้ความสำคัญต่อบรรษัทภิบาลเท่าที่ควรจึงเกิดการต่อต้านบ่อยครั้งจากประชาชนและนักอนุรักษ์ อีกทั้ง ยังเป็นการเอื้ออำนวยให้เอกชนจีนสามารถที่จะเข้ามาลงทุนลุ่มแม่น้ำโขงได้ง่ายมากกว่าเอกชนของประเทศลุ่มแม่น้ำโขงอื่นๆ อีกด้วย

ด้านการทหาร : การเสริมสร้างกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน บรรดานักยุทธศาสตร์รัฐสีกงวิตต่อการขยายอำนาจทางทหาร ดังที่เห็นได้จากการแสดงแสนยานุภาพทหารในการซ้อมรบบริเวณช่องแคบไต้หวัน และการที่จีนขอทหารเข้าร่วมการลาดตระเวนในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียนมีความไม่ไว้วางใจ และเกรงว่าจีนมีความพยายามจะแผ่อิทธิพลในลุ่มแม่น้ำโขง

ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอื่นๆ : ความต้องการของเงินที่จะพัฒนาอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ประเทศ CLMV ที่เงินไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ได้ และยังคงเร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อไป

๒.๓ ความมั่นคงประเทศไทย

ด้านการเมือง/การทูต : ไทยและจีนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้นไทยควรแสวงประโยชน์จากความสัมพันธ์นี้ในการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ แต่ไทยควรคำนึงถึงอิทธิพลการอยู่ท่ามกลางของประเทศมหาอำนาจ อาจส่งผลกระทบต่อบทบาทของไทยในด้านการเมืองระหว่างประเทศในลักษณะการช่วงชิงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ หรือการถูกบังคับให้เลือกข้าง ดังนั้น ไทยจึงควรดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างเป็นกลาง เพื่อถ่วงดุลอำนาจระหว่างประเทศมหาอำนาจ

ด้านเศรษฐกิจ : จากสงครามทางการระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ได้ส่งผลกระทบต่อไทย เนื่องจากไทยส่งออกชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ไปที่จีน ซึ่งทำให้ต้นทุนในการส่งออกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐควรดำเนินนโยบายตั้งรับหรือปรับเปลี่ยน หรืออาจมีการสื่อสารกับจีนให้ผลิตในไทย พร้อมทั้ง มุ่งไปหาตลาดใหม่ในแถบแอฟริกาและเอเชียกลาง เช่นเดียวกัน การที่ประเทศจีนเข้ามามีบทบาทในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงมากขึ้น เป็นผลให้สินค้าไทยต้องปรับกลยุทธ์ด้านการตลาดเพื่อเตรียมพร้อมรับการแข่งขันจากสินค้าราคาถูกของจีน ขณะเดียวกัน การที่จีนเข้ามาลงทุนในด้านพลังงานและทรัพยากรในประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงมากขึ้น ย่อมส่งผลให้ความมั่นคงทางพลังงานของไทยลดลง เนื่องจากประเทศไทยยังต้องพึ่งพาการนำเข้าพลังงานทั้งก๊าซและไฟฟ้าที่ผลิตจากในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การที่ประเทศจีนเข้ามาลงทุนเพื่อหาแหล่งพลังงานในอนุภาคนี้นี้ ทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมรับมือเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ หากข้า้อาจไม่สามารถแสวงหาประโยชน์จากการลงทุนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของทุนจีน ล่าสุดหลังจากนายแจ๊ค หม่า ซีอีโอบริษัทอาลีบาบากรุปได้ลงนามในเอ็มโอยูกับรัฐบาลไทย

เกี่ยวกับความร่วมมือด้านการค้าการลงทุน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนไทยในตลาดการบริโภคที่เชื่อมโยงกันไม่เพียงพอให้กับคนภายในประเทศ ในส่วนของรัฐบาลอาจเสียผลประโยชน์ในเรื่องของการจัดเก็บภาษีออนไลน์ จึงเห็นได้ว่า การครอบงำด้านเศรษฐกิจของจีนในภูมิภาคจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น โดยจีนเข้ามาสร้างกลุ่มผลประโยชน์ที่มีลักษณะสอดคล้องกัน และจะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายต่างๆ ที่เริ่มตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มคนจีนด้วยกันเอง ไทยจึงต้องมีการพิจารณาความร่วมมืออย่างรอบด้าน

ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอื่นๆ : การอพยพของชาวจีนที่เข้ามาในประเทศไทยจำนวนหนึ่งได้ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น “นิว ไชน่าทาวน์” (New Chinatown) เขตห้วยขวาง ในปัจจุบันมีชาวจีนเป็นเจ้าของธุรกิจจำนวนมาก ทำให้หน่วยงานของไทยต้องติดตามวางแผนรับมือกับการตรวจสอบความถูกต้องของธุรกิจการค้าที่เกิดขึ้น การกำหนดมาตรการนำเข้าและส่งออกสินค้าเพื่อจัดเก็บภาษี รวมถึงการควบคุมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise : SMEs) นอกจากนี้ การประกอบการค้าที่จะต้องมีการแข่งขันที่มากขึ้นกับไชน่าทาวน์เขตเยาวราช แล้วไปมีผลกระทบในด้านความสัมพันธ์ อีกทั้ง การวิจัยและพัฒนาของจีนที่ส่วนหนึ่งต้องอาศัยทรัพยากรของประเทศไทย ถ้าหากระบบนิเวศและประชาชนในพื้นที่ ไทยจำต้องเร่งการมีมาตรการเพื่อลดปัญหาดังกล่าวหรือหาข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงภัยคุกคามไม่ตามแบบที่จะมาพร้อมกับการพัฒนาของจีนในพื้นที่ของประเทศไทย เช่น ยาเสพติด กลุ่มก่อการร้าย อาชญากรรม เป็นต้น

๓. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๓.๑ นักวิชาการให้ข้อเสนอแนะว่าการมีทัศนคติต่อจีนในแง่ที่เป็นภัยคุกคาม ความมั่นคงของไทยไม่ควรตามกระแสโลกมากนัก แต่ควรมองให้เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ โดยพิจารณาการขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มบทบาทให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจการเงิน และการคมนาคมของภูมิภาคต่อไปได้

๓.๒ หน่วยงานด้านความมั่นคง ควรสร้างความรับรู้ ความเข้าใจกับประชาชน ในทุกระดับโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ความมั่นคงแห่งชาติ หรือ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) เพื่อให้ประชาชนรับทราบถึงนโยบายในภาพรวมในการดำเนินงานของภาครัฐ ติดตามนโยบายสำคัญภาครัฐ และแนวทางปฏิรูปภาครัฐ อันจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ จะส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ในอนาคต

๓.๓ สถาบันคลังสมองของประเทศไทยควรมีการบูรณาการร่วมกัน เพื่อนำเสนอข้อเสนอสอดคล้องนโยบายต่อรัฐบาล และผู้ที่มีบทบาทตัดสินใจเชิงนโยบาย ให้มองเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน และ ไทยกับสหรัฐฯ เพื่อให้การบริหารงานของรัฐบาลมีความเป็นไปได้อันนำไปสู่ความสำเร็จอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

๓.๔ ภาครัฐไทยควรมีการพัฒนาบุคลากร ภาวะเปี่ยมการค้า และเทคโนโลยี เพื่อให้หน่วยงานสามารถทำงานได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์และก้าวทันต่อโลก

๓.๕ ภาครัฐควรเพิ่มหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความร่วมมือระหว่างประเทศพันธมิตร ภายใต้ข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU) เพื่อเพิ่มความต่อเนื่องของโครงการผ่านกรอบความร่วมมือต่างๆ อันจะเป็นการแสวงผลประโยชน์ให้กับการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา

๑. ภาพยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกากับปัจจุบัน

๑.๑ ปัจจุบันแนวโน้มของสถาปัตยกรรมความมั่นคงภายในภูมิภาค (Regional Security Architecture) แบ่งออกเป็น ๓ ประการ ได้แก่ (๑) สหรัฐฯ เป็นศูนย์กลาง (US hegemony) เป็นระบบกงล้อและซี่กงล้อ (Hub and Spokes) โดยเน้นความสัมพันธ์ในลักษณะทวิภาคี (๒) จีนเป็นศูนย์กลาง (Chinese hegemony)

ด้วยความริเริ่มแถบเศรษฐกิจหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง และการใช้อำนาจละมุน (Soft Power) ทางการทูต ทำให้จีนจะสามารถครอบงำเศรษฐกิจในภูมิภาค และ (๓) อาเซียนเป็นศูนย์กลาง (ASEAN as a core of regional security architecture) เป็นการกระจายของมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ไม่มีประเทศมหาอำนาจใดเป็นศูนย์กลาง โดยอาเซียนจะมีบทบาทด้านการทูตเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้อาเซียนกลายเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคได้ อีกทั้ง ระบบโลกในปัจจุบันได้มีลักษณะเป็นระบบหลายขั้วอำนาจ (multipolar system) ดังนั้น แนวโน้มสถาปัตยกรรมความมั่นคงในอนาคตจึงมีแนวโน้มที่สหรัฐฯ มีบทบาทลดลง จีนมีบทบาทมากขึ้น และอาเซียนมีบทบาทมากขึ้น ในขณะที่ญี่ปุ่นมีบทบาทลดลง เป็นต้น

๑.๒ รัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ได้เปิดเผยเอกสารยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ซึ่งอยู่บนพื้นฐานสังคมนิยม (Realism) ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติมากกว่าในเชิงอุดมคติ ที่จะต้องนำมาซึ่งผลประโยชน์ต่างตอบแทน อีกทั้ง ยุทธศาสตร์ฯ ฉบับนี้ได้มีเป้าหมายเพื่อรับมือกับภัยคุกคามที่สหรัฐฯ กำลังเผชิญบนโลกสังคมนิยม และได้ยึดมั่นในหลักการ “อเมริกามาก่อน” (America First) ทั้งความมั่นคงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และความมั่นคงอื่นๆ แต่ก็ได้ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกับประเทศพันธมิตร トラบใดที่ประเทศเหล่านั้นทำตามข้อตกลงที่เป็นประโยชน์กับสหรัฐฯ โดยระบุผลประโยชน์ของชาติสำคัญ ๔ ประการ หรือ เรียกว่า 4P คือ (๑) การปกป้องสหรัฐฯ (Protect the American people, the homeland and the American way of Life) โดยมุ่งเน้นการปกป้องคนอเมริกันออกจากภัยคุกคามต่างๆ เช่น อาชญากรรม ผู้ก่อการร้าย ยาเสพติด และการแพร่กระจายของอาวุธทำลายล้างสูง และสหรัฐฯ ได้มองว่าประเทศที่เป็นภัยคุกคาม คือ เม็กซิโก เกาหลีเหนือ อิหร่าน และกลุ่มก่อการร้ายอิสลามหัวรุนแรง ปัจจุบันสหรัฐฯ จึงให้ความสำคัญในการสร้างกำแพงกั้นอเมริกาและเม็กซิโก ซึ่งใช้เป็นมาตรการป้องกันการเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การส่งเสริมความมั่งคั่งของสหรัฐฯ (Promote American Prosperity) โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยสหรัฐฯ ต้องการเสรีนิยมอย่างมี

เจ็อนโซ เป็นคนเขียนกติกา ไม่เสียเปรียบกับประเทศอื่นๆ และรักษาไว้ซึ่งการค้าแบบ ยุติธรรมในระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้อย่างสมดุล (Free Fair and Balance) (๓) การรักษาสันติภาพ (Preserve Peace through strength) โดยมุ่งเน้น การสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศตนเอง ด้วยการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ ของแต่ละดินแดน จึงถูกมอบให้เป็นหน้าที่ของกองทัพ เพื่อให้เกิดสวัสดิภาพ และความผาสุกกับผู้คนในดินแดนนั้นๆ เน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมทางทหาร สนับสนุนงานด้านข่าวกรอง เพิ่มขีดความสามารถทางไซเบอร์ และบุคลากร ทางการทูต (๔) การขยายอิทธิพลของสหรัฐฯ ไปยังส่วนต่างๆ ของโลก (Advance American Influence) หรืออาจเรียกได้ว่า การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Partnership) โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับพันธมิตร เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของสหรัฐฯ และทุกภูมิภาคไม่ถูกครอบงำโดยมหาอำนาจอื่น ซึ่งสหรัฐฯ มีการดำเนินงานทั้งแบบทวิภาคี (Bilateralism) การดำเนินงานแบบไตรภาคี (Trilateralism) การดำเนินงานแบบพหุภาคี (Multilateralism) และการดำเนินงาน ในระดับอนุภูมิภาค (Sub-regionalism) แต่ยังคงมีสหรัฐฯ เป็นแกนกลางสำคัญของ ภูมิภาคเช่นกัน โดยมีประเทศพันธมิตรและประเทศในภูมิภาคต่างๆ ล้อมรอบ เช่น เวที sub – regional forums, ASEAN-U.S., EAS, ADMM+8, ARF เป็นต้น นอกจากนี้ สหรัฐฯ ได้เน้นยุทธศาสตร์ในภาพรวม (The Strategy in a Regional Context) ซึ่งมองโลกในแต่ละภูมิภาคในแนวสังคมนิยม และเต็มไปด้วยการแข่งขัน แต่อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ได้เปิดโอกาสสำหรับความร่วมมือ แต่ต้องเป็นความร่วมมือ ที่สหรัฐฯ ได้ประโยชน์ด้วย ถือว่าสหรัฐฯ ยังคงเปิดทางให้จีนและรัสเซียไม่ได้มองว่า เป็นเพียงแต่ประเทศคู่แข่งเท่านั้น

๑.๓ สำหรับแนวโน้มยุทธศาสตร์อินโด – แปซิฟิก (Indo - Pacific) สหรัฐฯ ยังคงต้องการให้มีความเป็นอิสระ โดยเน้นย้ำคำว่า “ความเป็นเสรีและเปิดกว้าง” (Free and Open) หมายถึง การมีอิสระในการกำหนดนโยบายในประเทศของ ตนเองโดยไม่ต้องกังวลต่อมหาอำนาจอย่างจีน รวมทั้งการรักษาเส้นทางการเดินเรือ ในเอเชียแปซิฟิก ผ่านการสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของจีน รองลงมาจากเกาหลีเหนือ

๑.๔ ไทยไม่ได้ตกเป็นเป้าในยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ แต่เป็นกลุ่มก่อการร้ายและเกาหลีเหนือที่เป็นภัยคุกคาม ซึ่งการประกาศยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้เป็นการส่งสัญญาณไปถึงประเทศพันธมิตรว่าพันธมิตรจะสามารถพึ่งพาสหรัฐฯ ได้ โดยเฉพาะเรื่องการต่อต้านการก่อการร้าย ความมั่นคงทางไซเบอร์ และการต่อต้านการใช้อาวุธทำลายล้างสูง จึงเป็นโอกาสที่ดีของไทยในการกระชับความร่วมมือในเรื่องความมั่นคงทางทะเลในการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Ministers' Meeting Plus : ADMM Plus) และประเด็นที่สหรัฐฯ คาดหวังจากไทยมีทั้งทางด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติ ซึ่งไทยก็เลือกตอบสนองในประโยชน์ร่วมกันทำให้สหรัฐฯ เห็นประโยชน์ของไทย

๒. ผลกระทบของการดำเนินยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ ในระดับโลก ภูมิภาค และไทย

การที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ ก้าวขึ้นมาเป็นประธานาธิบดี อาจจะเป็นจุดเปลี่ยนครั้งใหญ่หรือเป็นตัวเร่งให้สถานการณ์ทางการเมืองโลกแบบตะวันตกนั้นถดถอยลง ทำให้หลายประเทศมีแนวโน้มเกิดความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงได้ ดังนั้น ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ จึงต้องเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงจากทุกภาคส่วน โดยผ่านการระดมความคิดเห็น (Brain Storm) ที่มีการวิเคราะห์ ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ ฉบับปัจจุบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑ ความมั่นคงระดับโลก

ด้านการเมือง/การทูต : จากการที่นาย โดนัลด์ ทรัมป์ มีนโยบายขวาจัดสุดโต่ง ซึ่งเป็นนโยบายที่ก้าวร้าวแบบที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยการมองว่าจีนและรัสเซียเป็นศัตรู อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านการเมืองระหว่างประเทศ รวมถึงเกาหลีเหนือและอิหร่านที่มีการสะสมอาวุธ ถือเป็นภัยคุกคามกับสหรัฐฯ อาจนำไปสู่สงคราม สร้างความเสียหายจำนวนมาก และด้วยปัจจุบันสถานการณ์

ในยุคตะวันตกกำลังถดถอยลงเรื่อยๆ ยกตัวอย่างเช่น สหภาพยุโรป (European Union: EU) แตกแยก แต่รัสเซียและจีน รวมถึงอาเซียนกลับผงาดขึ้นมา ทำให้เกิดการเปรียบเทียบและตีความมหาอำนาจประชาธิปไตยประสบความสำเร็จอีกทั้ง การดำเนินนโยบายการต่างประเทศที่มีชื่อว่า “อเมริกาต้องมาก่อน (America First)” ที่สหรัฐามีข้อจำกัดในการเปิดโอกาสสำหรับความร่วมมือ แต่ต้องเป็นความร่วมมือที่สหรัฐฯได้ประโยชน์ด้วย

ด้านเศรษฐกิจ : จากการดำเนินนโยบายของประธานาธิบดีทรัมป์ที่มีความต้องการเสรีนิยมอย่างมีเงื่อนไข โดยสหรัฐฯ ต้องเป็นคนเขียนกติกา ต้องไม่เสียเปรียบประเทศอื่นๆ และรักษาไว้ซึ่งการค้าแบบยุติธรรมในระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นผลให้เกิดสงครามทางการค้า หรือเรียกว่า Trade War ระหว่างสหรัฐฯกับจีน แต่อย่างไรก็ตาม การเผชิญภาวะสงครามทางการค้าย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก เนื่องจากหลายประเทศต้องนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ ๑ ของโลก

ด้านการทหาร : การยึดมั่นในหลักการ “อเมริกาต้องมาก่อน” ซึ่งอยู่บนพื้นฐานสัจนิยม (Realism) ที่มีแนวคิดทางการเมืองเป็นความคิดนำ (Dominated Thinking) จึงให้ความสำคัญกับการสร้างสมกำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศ คงความเป็นมหาอำนาจทางทหารไว้ อีกทั้ง แสนยานุภาพของอาวุธยุทโธปกรณ์ที่กองทัพชาติอื่นไม่อาจที่จะละเลยได้ จึงเป็นผลกระทบที่อาจทำให้บทบาทของสหรัฐฯบนเวทีโลกอ่อนแอลง

ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอื่นๆ : การที่ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ตั้งป้อมเป็นศัตรูกับสื่อกระแสหลักทุกสำนัก ทำให้สื่อภายในประเทศออกมาต่อต้านและสร้างกระแสข่าว ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบทบาทผู้นำแล้ว ยังทำให้โลกรู้สึกถึงความสับสนในการดำเนินนโยบายต่างๆ นอกจากนี้ การให้ความสำคัญกับโลกที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ทำให้สหรัฐฯยังได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนงานด้านการข่าวกรอง การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีทางทหาร การป้องกัน การแพร่ขยายของอาวุธร้ายแรง เพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นเจ้าของภูมิภาคของโลก

แต่กลับทำให้โลกมีความตึงเครียด หลายประเทศกังวลถึงการเข้าไปแทรกแซงรัฐเล็ก รัฐน้อยที่สนับสนุนฝ่ายสหรัฐฯ และอาจขัดขวางอะไรก็ตามที่อาจเป็นประโยชน์กับฝ่ายตรงข้าม นำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ นอกจากนี้ การที่สหรัฐฯ ถอนตัวจากข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) ต่างเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนด้านสิ่งแวดล้อมไปทั่วโลก

๒.๒ ความมั่นคงระดับภูมิภาค

ด้านการเมือง/การทูต : การผงาดขึ้นมาของจีนด้วยการครอบงำเศรษฐกิจในภูมิภาค มีผลทำให้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคเปลี่ยนแปลงไป ทำให้สหรัฐฯ ต้องเดินหน้าสกัดกั้นจีนและรัสเซียที่กำลังพยายามจัดระเบียบโลกขึ้นมาใหม่ ในส่วนเกาหลีเหนือและอิหร่านในการพยายามจัดหาอาวุธที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูง ทำให้ความมั่นคงโลกเกิดความสั่นคลอนได้ แต่อย่างไรก็ตาม กลับทำให้สหรัฐฯ สามารถหาผลประโยชน์จากความตึงเครียดระหว่างภูมิภาคได้ โดยเฉพาะการขายอาวุธสงครามที่ประเทศต่างๆ สะสมอาวุธมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลสหรัฐฯ หวังที่จะเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เนื่องจาก ภูมิภาคนี้มีทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ และเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญเชื่อมโลกตะวันตกกับตะวันออก สหรัฐฯ จึงสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ส่งเสริมสันติภาพ การต่อต้านความรุนแรง ภัยจากอาวุธนิวเคลียร์ และการก่อการร้ายสากลที่สหรัฐฯ อาศัยฐานทัพ ระบบพันธมิตร และความเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์ในยุคสงครามเย็นเข้าสนับสนุนการปิดล้อมการก่อการร้าย จึงเป็นผลกระทบที่อาจทำให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นที่ “หมายปอง” และเป็น “สนามประลอง” ของบรรดาชาติมหาอำนาจที่หวังจะปกป้องผลประโยชน์ของตนด้วยเช่นกัน

ด้านเศรษฐกิจ : ยุทธศาสตร์ BRI ของจีนมีผลทำให้สหรัฐฯ พยายามดึงมหาอำนาจมาถ่วงดุลกับจีน เพื่อไม่ให้จีนผูกขาดการเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในภูมิภาค สหรัฐฯ จึงใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo - Pacific) ที่มีลักษณะเปิดกว้างและเสรีในอนาคตจะมีความร่วมมือทางโครงสร้างพื้นฐานร่วมกันระหว่าง ๔ ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย นอกจากนี้ สหรัฐฯ

ได้มีการถอนตัวออกจากความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership : TPP) เป็นผลทำให้กลุ่มเศรษฐกิจของ TPP ไม่สามารถเป็นแกนกลางของเศรษฐกิจในภูมิภาคได้

ด้านการทหาร : การที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกนั้น เนื่องจาก ภูมิภาคนี้มีพื้นที่ถึงครึ่งหนึ่งของโลก เริ่มตั้งแต่พื้นน้ำชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐฯ จรดชายแดนอินเดีย และจากเขตแอนตาร์กติกจนถึงขั้วโลก ดังนั้นเมื่อสหรัฐฯ ต้องการเป็นมหาอำนาจ จึงมีการตรวจความเคลื่อนไหวของกองทัพขนาดใหญ่ของทั้ง ๕ ประเทศ คือ จีน อินเดีย รัสเซีย เกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้ โดยติดตามความเคลื่อนไหวในคาบสมุทรเกาหลี การสะสมอาวุธของเกาหลีเหนือเกี่ยวกับอาวุธนิวเคลียร์ และทะเลจีนใต้ ที่สหรัฐฯ ไม่อาจจะสายตาจากภูมิภาคนี้ได้ นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังเพิ่มกรอบความร่วมมือทางทหารโดยผ่านโครงการศึกษาและฝึกอบรมทางการทหารระหว่างประเทศ (International Military Education and Training : IMET) เงินช่วยเหลือทางการทหารต่างประเทศ (Foreign Military Financing : FMF) และการฝึกซ้อมทางทหารคอบร้าโกลด์ (Cobra Gold) เป็นการฝึกพร้อมที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย ซึ่งได้ขยายให้เป็นการฝึกแบบพหุภาคีที่มีประเทศในภูมิภาคเข้าร่วมและสังเกตการณ์จำนวนมาก เพื่อการมีส่วนร่วมและเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน

ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอื่นๆ : การที่ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ มีมาตรการห้ามชาวมุสลิมเข้าสหรัฐฯ จะเป็นการขยายขอบเขตความขัดแย้งทางสังคมภายในประเทศ และยังทำให้สังคมโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกมุสลิมและตะวันออกกลางเผชิญกับความเสี่ยงมากยิ่งขึ้น

๒.๓ ความมั่นคงประเทศไทย

ด้านการเมือง/การทูต : จากการที่สหรัฐฯ ปิดประเทศและมีสัญญาณความเสื่อมถอยลง ทำให้สหรัฐฯ มีบทบาทลดลงทำให้ดุลอำนาจเปลี่ยนไปโดยจีน รัสเซีย และอาเซียนกลับเข้ามา มีบทบาทมากขึ้น ดังนั้น ไทยต้องปรับยุทธศาสตร์ใหม่ เพื่อให้ทันต่อสถาปัตยกรรมในภูมิภาคที่เปลี่ยนไปทำให้ไทยต้องเตรียมรับมือกับระเบียบความมั่นคงในหลายขั้วอำนาจ

ด้านเศรษฐกิจ : เมื่อสหรัฐฯ ถอนตัวออกจาก TPP ประกอบกับความขัดแย้งของสหรัฐฯ - จีน ทำให้ไทยอาจถูกกดดันให้เล็งข้างมากขึ้น การเจรจาการค้ากับสหรัฐฯ มีความยากขึ้น การลงทุนในไทยจากสหรัฐฯ ก็จะมีสัดส่วนที่น้อยลงซึ่งความน่ากังวล คือ การวางตัวของไทยในประเด็นนี้ยังไม่มีคำตอบหรือสูตรที่ลงตัวระหว่างไทยกับมหาอำนาจ นอกจากนี้ การทำความตกลงพันธมิตรทางการค้าระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) ได้มีความสำคัญมากขึ้น แต่กลับยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงได้ เนื่องจากการเจรจาเต็มไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเจรจา TPP ยังไม่มีความแน่นอน นอกจากนี้ สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ส่งผลกระทบต่อไทยในสินค้าเกษตร สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ พลาสติกชิ้นพื้นฐานที่ไทยส่งไปจีน ทั้งนี้ อาจทำให้จีนนำเข้าสินค้าดังกล่าวจากไทยน้อยลง เนื่องจากจีนส่งออกไปยังสหรัฐฯ ได้น้อยลง แต่ถึงอย่างไร ไทยก็อาจได้ประโยชน์จากการปรับเปลี่ยนแผนการลงทุนของจีนหรือได้ประโยชน์ในกรณีที่สหรัฐฯ นำเข้าสินค้าจากไทยมากขึ้น เช่น สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น อีกทั้ง การดำเนินนโยบายทางการทูตของสหรัฐฯ มีท่าทีที่มุ่งเจรจาแบบทวิภาคี หรือ One on One Trade Deal มากขึ้น ไทยอาจใช้โอกาสนี้หรือฟื้นความสัมพันธ์การค้าทำความตกลงทางการค้าของประเทศระหว่างไทย - สหรัฐฯ (Free Trade Area : FTA) เป็นการร่วมมือในการขจัดอุปสรรคทางการค้า แต่อาจจะต้องระวังหากสหรัฐฯ นำมาตรการภาษีมาเป็นเงื่อนไขด้านการทหาร : การที่สหรัฐฯ มองว่าจีนคือคู่แข่งสำคัญในการเป็นมหาอำนาจ ทำให้ไทยต้องระมัดระวังการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับจีน อีกทั้ง ฝ่ายทหารไทยส่วนใหญ่ได้เริ่มมองว่า สหรัฐฯ เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของไทย เนื่องจาก มีการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองภายในของไทย สอดคล้องกับ ปัจจุบันทหารไทยได้ไปศึกษาต่อและฝึกอบรมในสหรัฐฯ เป็นจำนวนมาก อาจทำให้ นายทหารที่ไปเรียนมีแนวคิดเอนเอียงไปทางสหรัฐฯ เมื่อนายทหารเหล่านั้นกลับมาเป็นใหญ่ในประเทศและมีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายก็ทำให้นโยบายนั้นเอื้อประโยชน์กับสหรัฐฯ ทำให้สหรัฐฯ สามารถกำหนดทิศทางให้เป็นที่ตนต้องการได้ ดังนั้น ในประเด็นนี้ไทยควรต้องระมัดระวังไว้ให้มาก

ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านอื่นๆ : ถึงแม้สหรัฐฯจะมีกรอบข้อริเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (Lower Mekong Initiative : LMI) มีวัตถุประสงค์ เพื่อลดช่องว่างระดับการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนสนับสนุนการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ ไทยมีบทบาทในฐานะหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ร่วมกับสหรัฐฯ โดยส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในลุ่มน้ำโขง ซึ่งได้มีการดำเนินโครงการด้านการศึกษา สาธารณสุข พลังงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ แต่สหรัฐฯไม่ได้ให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์นี้มากนัก เนื่องจาก เป็นเวทีการประชุมที่มีการสนับสนุนยังไม่มากพอเท่าที่ควร และสหรัฐฯยังไม่เห็นผลประโยชน์ที่สหรัฐฯจะได้รับอย่างชัดเจน จึงอาจทำให้ผลประโยชน์ที่ไทยควรจะได้รับน้อยกว่าที่หวังไว้

๓. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๓.๑ อาเซียนควรมียุทธศาสตร์รองรับสถาปัตยกรรมความมั่นคงในภูมิภาค (Regional Security Architecture) โดยอาเซียนควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็ง เพื่อให้อาเซียนมีบทบาทในเวทีโลกได้มากยิ่งขึ้น

๓.๒ ไทยควรกำหนดยุทธศาสตร์การถ่วงดุลอำนาจกับชาติมหาอำนาจอย่างชัดเจน ซึ่งที่ผ่านมาไทยไม่เคยมียุทธศาสตร์ด้านนี้และไม่เล่นยุทธศาสตร์นี้อย่างเปิดเผย ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์

๓.๓ ไทยควรมียุทธศาสตร์ที่จะสามารถถ่วงดุลกับจีน โดยไทยต้องสร้างดุลยภาพแห่งอำนาจขึ้นใหม่ เพียงตั้งให้มหาอำนาจมาถ่วงดุลกัน เพื่อไม่ให้มหาอำนาจใดมหาอำนาจหนึ่งมาครอบงำไทยได้เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้ไทยไม่สูญเสียอำนาจในการต่อรองหรือสูญเสียอิสรภาพทางการทูต และแสวงหาผลประโยชน์จากมหาอำนาจ เพื่อสร้างโอกาสให้ไทยได้เป็นศูนย์กลางการขนส่งในภูมิภาคอาเซียน

๓.๔ ไทยควรดึงมหาอำนาจสหรัฐฯ เข้ามาช่วยสนับสนุนนโยบาย Thailand 4.0 การดึงมหาอำนาจเข้ามาลงทุนในโครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ต่างประเทศภายใต้ไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งโครงการนี้เป็นส่วนสำคัญที่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเงิน และการคมนาคมของภูมิภาคต่อไปได้

๓.๕ ไทยสามารถแสดงบทบาทเป็นตัวกลาง (Mediator) ดึงสหรัฐฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความร่วมมือกับอาเซียนตามกลไก ADMM Plus โดยในปี ๒๕๖๒ ไทยได้เป็นประธานอาเซียน ดังนั้น ไทยควรริเริ่มผลักดันความร่วมมือที่ไทยและสหรัฐฯ ให้ความสนใจร่วมกันในการเป็นประเทศคู่เจรจา และคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ (Experts' Working Group : EWG) ในอนาคตอันใกล้ต่อไป

๓.๖ ไทยควรแสวงโอกาสในการสร้างความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในการขยายกรอบความร่วมมือในพื้นที่ใหม่ๆ ที่ทั้งไทยและมหาอำนาจต่างๆ ให้ความสนใจร่วมกัน อาทิ ด้านไซเบอร์ ด้านการรักษาสันติภาพ และความมั่นคงทางทะเล เป็นต้น

กศย.ศศย.สปท.

๙ พ.ค.๖๑

ศูนย์ศึกษาวิทยาศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง

เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร. ๐๒-๒๗๔-๕๗๑๕

เว็บไซต์ www.sscthailand.org